

PRIREDILI

KAZNENO PRAVO: MLADEN PIŠKOREC, predsjednik kaznenog odjela

GRADANSKO PRAVO: ANTUN DOMINKO, predsjednik

KAZNENO PRAVO

I KAZNENI ZAKON IZ 1997. GODINE	1
II KAZNENI ZAKON IZ 2011. GODINE	2
III ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU	9
IV ZAKON O ZAŠTITI OSOBA S DUŠEVNIM SMETNJAMA	11

GRAĐANSKO PRAVO

I STVARNO I ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO	12
STVARNO PRAVO	12
ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO	24
II OBVEZNO PRAVO	28
III OBITELJSKO I NASLJEDNO PRAVO	42
NASLJEDNO PRAVO	42
IV RADNO PRAVO	47
V GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO	56
PARNIČNI POSTUPAK	56
OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA	67
IZVANPARNIČNI POSTUPAK	79

K A Z N E N O P R A V O

I KAZNENI ZAKON IZ 1997. GODINE

1) Čl. 240. st. 3. i 1.

Ocjena o tome radi li se o očito nepodobnom načinu liječenja pravno je pitanje, koje nije u domeni ocjene sudsko-medicinskih vještaka. Za kaznenu odgovornost okrivljenika kao kirurga, u smislu ovakvog obilježja kaznenog djela nesavjesnog liječenja iz čl. 240. st. 3. i 1. KZ/97, mora se raditi o tako nepodobnom načinu liječenja koje izrazito odstupa od pravila struke i standardnog načina liječenja i to po standardima i protokolu bolničke ustanove u kojoj okrivljenik radi. Okrivljenik je, nakon prijema pacijenta, koji je bio vidno alkoholiziran i dezorijentiran, sa dva manja defekta kože na grudnom košu i jednim na desnoj nadlaktici, iz kojih nije krvarilo, odredio RTG snimanje glave, prsišta i desne nadlaktice, pa okolnost što se RTG pretraga nije mogla napraviti po pravilima struke, u dva smjera, zbog nesuradnje i alkoholiziranosti oštećenika, ne može teretiti okrivljenika kao dežurnog kirurga. Na RTG snimci nije se vidjelo zrno koje je prošlo kroz srčani mišić i uzrokovalo smrt oštećenika, a koje nije nađeno ni kasnije prilikom obdukcije tijela oštećenika. U konkretnom slučaju nije bilo nikakvih indikacija za transport oštećenika u specijaliziranu ustanovu, jer su nalazi laboratorijskih i ostalih pretraga, koje su bile napravljene po pravilima medicinske struke, bili u granicama normale i ništa nije ukazivalo da se kod oštećenika radi o po život opasnim ozljedama, a bolnica je bila dovoljno opremljena za zbrinjavanje akutnih ozljeda, dok ni u slučaju hitnog transporta u specijaliziranu ustanovu, po mišljenju sudsko-medicinskog vještaka, ne može se isključiti smrtni ishod. Stoga je pravilan zaključak prvostupanjskog suda kako nije dokazano da bi okrivljenik nesavjesno liječio oštećenika, što je imalo za posljedicu pogoršanje zdravlja i njegovu smrt, pa da bi time počinio terećeno kazneno djelo iz čl. 249. st. 4. u vezi čl. 240. st. 3. i 1. KZ/97.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-100/2015 od 22. listopada 2015. godine

2) Čl. 252.a st. 2

Nisu ostvarena obilježja kaznenog djela protupravne gradnje iz čl. 252.a st. 2. KZ/97 u radnjama okrivljenika koji je u zgradi, koja nije registrirana kao pojedinačno kulturno dobro, a nalazi se u području koje je proglašeno kulturno-povijesnom cjelinom, izvršio rekonstrukciju stana na način da je povećao broj stambenih jedinica u građevini, od jednog napravljena su tri stana, koja su etažirana i čine tri zasebne etažne jedinice, što nije bilo u skladu sa lokacijskim uvjetima. Novim KZ/11 kriminalna zona kaznenog djela iz čl. 252.a KZ/97 znatno je sužena tako da se kaznenim djelom protupravne gradnje iz čl. 212. KZ/11 sada kažnjava samo protupravno građenje na zaštićenim područjima, zaštićenoj prirodnoj vrijednosti, kulturnom dobru ili drugom području od posebnog interesa za državu. Kulturno-povijesna cjelina je, sukladno odredbi čl. 6. toč. 5. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, naselje ili dio naselja, kao i područje, koji su zaštićeni kao kulturno dobro. U konkretnom slučaju izvršena je unutarinja rekonstrukcija građevine, koja nije registrirana kao pojedinačno kulturno dobro pa takvo građenje, iako se građevina nalazi na području koje je

proglašeno kulturno-povijesnom cjelinom, obzirom da vanjski izgled građevine nije izmijenjen, može biti predmet prekršajnog kažnjavanja, ali ne ulazi u sferu kaznene odgovornosti.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-32/2015 od 08. srpnja 2015. godine

II KAZNENI ZAKON IZ 2011. GODINE

3) Čl. 3.

Stupanjem na snagu novog KZ/11 kazneno djelo zlouporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju iz čl. 292. st. 2. u vezi st. 1. al. 6. KZ/97, za koje su okrivljenice proglašene krivima, ni po nazivu niti po pravnom opisu više nije propisano kao kazneno djelo. Ispitujući postoji li pravni kontinuitet i može li se činjenično stanje u konkretnom slučaju podvesti pod biće nekog kaznenog djela iz KZ/11, drugostupanjski sud je utvrdio da činjenični opis iz izreke pobijane presude sadrži sve elemente kaznenog djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. KZ/11, jer su 1. okrivljenica kao predsjednica uprave, a 2. okrivljenica kao članica uprave banke povrijedile dužnost zaštite tuđih imovinskih interesa koja se temelji na zakonu, pravnom poslu i odnosu povjerenja, na koji način su drugoj pravnoj osobi pribavile protupravnu imovinsku korist i time prouzročile štetu pravnoj osobi koju zastupaju i o čijim su se imovinskim interesima dužne brinuti. Kod primjene načela blažeg zakona drugostupanjski sud je imao u vidu i nove izmjene KZ-a, sadržane u Zakonu o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (NN 56 od 22. svibnja 2015. godine) koji u čl. 25. mijenja odredbu čl. 87. KZ/11 i u st. 29. toga članka propisuje da je vrijednost stvari, imovinskih prava i imovinske koristi velika ako prelazi 60.000,00 kn, a vrijednost imovinske koristi znatna ako prelazi 60.000,00 kn. Ovom izmjenom KZ/11 zakonom je, a ne više pravnim shvaćanjima VSRH određena visina znatne imovinske koristi, odnosno štete kao obilježja kaznenog djela. Ocjenjujući u tom kontekstu primjenu blažeg zakona, obzirom da je u konkretnom slučaju pribavljena znatna imovinska korist u iznosu koji višestruko (300 puta) premašuje 60.000,00 kn, okolnost da je KZ/11 glede tog obilježja kaznenog djela blaži od KZ/97, nije primarni kriterij za ocjenu blažeg zakona, već je to, po ocjeni drugostupanjskog suda, visina propisanih kazni. Budući da je za kazneno djelo iz čl. 246. st. 2. KZ/11 propisana kazna zatvora od jedne do deset godina, a za kazneno djelo iz čl. 292. st. 2. KZ/97 kazna zatvora od jedne do osam godina, novi Kazneni zakon nije blaži za počinitelja po propisanom maksimumu kazni, slijedom čega je pravilno primijenjen Zakon koji je bio na snazi u vrijeme počinjenja djela.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-84/2015 od 11. lipnja 2015. godine

4) Čl. 3.

Provjeravajući postojanje pravnog kontinuiteta između kaznenog djela povrede prava industrijskog vlasništva i neovlaštene uporabe tuđe tvrtke iz čl. 285. st. 2. KZ/97 sa kaznenim djelom povrede žiga iz čl. 288. st. 1. KZ/11, na način kako je u izreci presude opisano činjenično stanje, ocijenjeno je da pravni kontinuitet ne postoji. Iako je okrivljenik postupao

protivno propisima o zaštiti žiga, ističući žig koji nije odgovarao originalnim žigovima marke „Nike“, nudeći takvu robu na prodaju putem internetske stranice „Njuškalo“, čime je javnost mogla biti dovedena u zabludu o podrijetlu takve robe, da bi se radilo o kaznenom djelu iz čl. 288. st. 1. KZ/11 počinitelj mora na taj način pribaviti znatnu imovinsku korist, odnosno korist koja prelazi 60.000,00 kn. Činjenični opis djela ipak ima pravni kontinuitet u kaznenom djelu zavaravajućeg oglašivanja iz čl. 255. KZ/11, jer je ponuda prodaje robe sa neoriginalnim žigovima robe marke „Nike“ bila upućena širem krugu osoba sa svrhom dovođenja u zabludu potrošača.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-268/2015 od 26. studenog 2015. godine

5) Čl. 3.

Prvostupanjskom presudom okrivljenik je proglašen krivim zbog kaznenog djela povrede dužnosti uzdržavanja iz čl. 209. st. 2. i 1. KZ/97, izrečena je kazna zatvora od jedne godine i na temelju čl. 67. KZ/97 primijenjena uvjetna osuda kojom je izvršenje kazne odgođeno na vrijeme od tri godine i pod daljnjim uvjetom da u roku od jedne godine i tri mjeseca plati dospjele a neplaćene iznose uzdržavanja i da ubuduće uredno ispunjava dužnost uzdržavanja. Pošto je okrivljenik platio u cijelosti iznos dospjelog uzdržavanja drugostupanjski sud je prihvatio njegovu žalbu i preinačio prvostupanjsku presudu samo u odluci o uvjetnoj osudi tako da je uz uvjetnu osudu temeljem čl. 56. st. 4. KZ/11 okrivljeniku odredio posebnu obvezu iz čl. 62. st. 1. toč. 14. KZ/11 da kroz vrijeme provjeravanja od tri godine uredno plaća dužne iznose uzdržavanja za maloljetnog oštećenika. U pogledu određivanja posebnih obveza opće odredbe KZ/11 su za okrivljenika blaže, pa je u takvom slučaju opravdana primjena u određenim dijelovima starog KZ-a i novog KZ-a. Kako se radi o ispunjavanju obveze uzdržavanja, to su se stekli zakonski uvjeti da se okrivljeniku uz uvjetnu osudu, koja je za kazneno djelo iz čl. 209. st. 2. i 1. izrečena po KZ/97, koji je u tom pogledu za njega povoljniji, odredi ispunjavanje obveze uzdržavanja koja je propisana odredbom čl. 62. st. 1. toč. 14. KZ/11 u vidu posebne obveze sukladno čl. 56. st. 4. toga Zakona.

Županijski sud u Bjelovaru, Kžm-18/2015 od 14. svibnja 2015. godine

6) Čl. 3.

Odredbe općeg dijela novog KZ/11, koje se odnose na opoziv uvjetne osude kod tzv. dvostrukog uvjeta, blaže su za osuđenika, jer je u čl. 58. st. 8. KZ/11 propisano da se uvjetna osuda zbog neizvršavanja obveza ne može opozvati nakon što je proteklo šest mjeseci od isteka roka određenog za izvršenje obveze. Presudom kojom je osuđeniku opozvana uvjetna osuda i određeno izvršenje izrečene kazne zatvora nakon proteka roka iz čl. 58. st. 8. KZ/11 povrijeđen je kazneni zakon na njegovu štetu, pa je drugostupanjski sud povodom njegove žalbe po službenoj dužnosti preinačio prvostupanjsku presudu i rješenjem obustavio postupak za opoziv uvjetne osude.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-122/2015 od 30. travnja 2015. godine

7) Čl. 3. st. 3.

Okrivljeniku je stavljeno na teret kazneno djelo zlouporabe povjerenja iz čl. 227. st. 2. i 1. KZ/97 počinjeno time da je kao odvjetnik, radi podizanja tužbe kod upravnog suda, primio od stranke 700,00 kn, no u propisanom roku tužbu nije podnio, uvjeravajući stranku da je upravni spor pokrenut, zbog čega je ona izgubila pravo na podizanje tužbe i pretrpjela imovinsku štetu od 700,00 kn. Radnje okrivljenika nemaju pravni kontinuitet u kaznenom djelu zlouporabe povjerenja iz čl. 240. st. 2. u vezi st. 1. KZ/11, jer je zakonodavac novim KZ/11 suzio zonu kažnjivosti samo na situacije kada je počinitelj zastupajući interese druge osobe istoj „prouzročio imovinsku štetu“. Novac koji je stranka platila odvjetniku, kao naknadu za izradu i podnošenje tužbe, ne predstavlja imovinsku štetu u smislu kaznenog djela iz čl. 240. KZ/11. Element bića ovog kaznenog djela je šteta koja je nastala za zastupanu osobu iz činjenice što zastupnik nije poduzeo adekvatnu radnju zastupajući njene interese, dakle štite se imovinski interesi zastupane osobe vezani uz posao ili drugi pravni odnos zbog kojeg je odvjetniku dana ovlast za zastupanje, dok zakonodavac sigurno nije želio zaštititi zastupanu osobu od činjenice da je bezrazložno platila naknadu odvjetniku za radnju koju ovaj nikad nije poduzeo.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-108/2015 od 02. travnja 2015. godine**8) Čl. 3. st. 3.**

Radnje okrivljenika koji je proglašen krivim zbog kaznenog djela nadriliječništva iz čl. 244. st. 1. u vezi st. 2. KZ/97, počinjenog tako što je u razdoblju od početka 2010. godine do travnja 2013. godine, bez završenog medicinskog fakulteta, odnosno propisane stručne sprema za pružanje medicinske pomoći, primao veći broj osoba i pružao im medicinske usluge na način da je polagao svoje dlanove na njihova tijela i pomicao im dijelove tijela i okretao zglobove, za koje usluge su te osobe ostavljale različite novčane iznose, a dana 20. srpnja 2012. godine ošt. J. G., kojoj je nakon dva moždana udara oduzeta desna strana tijela, digao u zrak desnu ruku, kojom prilikom je oštećena zadobila prijelom desne nadlaktične kosti, nakon stupanja na snagu KZ/11 ne predstavljaju kazneno djelo. Usporedbom bića kaznenog djela iz čl. 244. st. 1. i 2. KZ/97 i kaznenog djela iz čl. 184. st. 1. KZ/11 proizlazi da je za kazneno djelo iz čl. 244. st. 1. i 2. KZ/97 dovoljna jedna radnja, kada počinitelj nemajući propisanu stručnu spremu drugog liječi ili mu pruži medicinsku pomoć, dok se kod kaznenog djela iz čl. 184. st. 1. KZ/11 traži da se počinitelj bavi liječenjem ili pružanjem druge medicinske pomoći, dakle radi se o trajnoj radnji kojom se netko bavi. Kako se okrivljeniku stavlja na teret samo jednokratna radnja pružanja medicinske pomoći prema ošt. J. G., dok nije točno i precizno navedeno da bi okrivljenik i drugim poimenično navedenim osobama pružao medicinsku pomoć, tada u njegovom postupanju ne postoji pravni kontinuitet sa bićem kaznenog djela iz čl. 184. st. 1. KZ/11, pa sukladno čl. 3. st. 3. KZ/11 nema kaznenog djela i okrivljenika treba na temelju čl. 453. toč. 1. ZKP/08 osloboditi optužbe.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-117/2015 od 13. kolovoza 2015. godine

9) Čl. 21.

Postupao je u nužnoj obrani okrivljenik kada je, primijetivši da mu je iz lokotom zaključane šupe u podrumu stambene zgrade smještene u zajedničkoj prostoriji zaključanoj metalnim protuprovalnim vratima, otuđivan alat, odlučio tijekom noći dežurati kako bi počinitelja zatekao na djelu i uočivši NN muškarca koji je izašao iz zajedničke prostorije noseći u jednoj ruci njegove kutije s alatom, a u drugoj vaservagu, koji se na uzvik „ti mi kradeš alat“ nastavio kretati prema njemu držeći vaservagu u visini glave, procijenivši da ga želi napasti, nogom udario muškarca u potkoljenicu od čega je ovaj zateturio prema nazad i pao, te prilikom rotacije tijela zbog pada zadobio spiralni otvoreni prijelom lijeve goljenične kosti, koja ozljeda je teške naravi. Napad na okrivljenikovu imovinu krađom bio je protupravan i istodoban s obranom okrivljenika, jer krađa još nije prestala, s obzirom da je počinitelj tek iznosio ukradeni alat iz šupe, na koji napad je okrivljenik reagirao udarcem u nogu oštećenika kako bi ga spriječio u odnošenju ukradenih stvari. Obrana okrivljenika bila je potrebna da se prekine oštećenikov napad na njegovu imovinu te je bila srazmjerna.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-246/2015 od 15. listopada 2015. godine

10) Čl. 33.

Činjenice da je okrivljenik neovlašteno držao svega osam komada streljiva, jedan prigušivač i signalni pištolj, dakle da se radilo o minornoj ukupnoj količini streljiva, jednom komadu oružja specifične namjene i samo jednom komadu dijela oružja, te da je okrivljenik prije pretrage na poziv policijskog djelatnika te predmete dobrovoljno predao, opravdavaju zaključak da je okrivljenikov stupanj krivnje veoma nizak i da su posljedice djela neznatne, što čini obilježja beznačajnog djela u smislu odredbe čl. 33. KZ/11. Pored toga, obzirom na okrivljenikovu životnu dob i njegov dosadašnji besprijekoran život, te njegovu ulogu i doprinos u Domovinskom ratu, ne postoji ni potreba da bude kažnjen, čime je ispunjen i treći zakonski kumulativni uvjet da se predmetno kazneno djelo nedozvoljenog posjedovanja, izrade i nabavljanja oružja i eksplozivnih tvari iz čl. 331. st. 1. KZ/11, iako su ostvarena njegova obilježja, označi kao beznačajno djelo.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-71/2015 od 05. ožujka 2015. godine

11) Čl. 51. st. 1.

Okrivljenik koji je u cilju da preplaši i uvrijedi rekao oštećeniku „Lopove, ubit ću te“, koje riječi je ponovio, počinio je u idealnom stjecađu kazneno djelo uvrede iz čl. 147. st. 1. KZ/11 i kazneno djelo prijetnje iz čl. 139. st. 2. KZ/11.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-140/2015 od 03. rujna 2015. godine

12) Čl. 52. st. 1.

Tri kaznena djela teške krađe iz čl. 229. st. 1. toč. 1. KZ/11, za koja je okrivljenik proglašen krivim u realnom stjecaju, počinjena u razdoblju od 04. do 17. siječnja 2015. godine, dakle u vremenskom kontinuitetu od 13 dana, u mjestima Đurđenovac, Feričanci i Našice, koja su prostorno smještena u regionalno blizom prostoru, u prostornom trokutu razdaljine cca. 10 km, a način počinjenja djela je istovjetan – nasilno ulaženje u prostore iz kojih su otuđene različite pokretne stvari, po stajalištu drugostupanjskog suda predstavljaju u smislu čl. 52. st. 1. KZ/11 pravno jedinstvenu cjelinu i zato se radi o jednom produljenom kaznenom djelu teške krađe iz čl. 229. st. 1. toč. 1. KZ/11. Različitost oštećenika nije od značaja za ovaj pravni institut, jer se kaznena djela krađe, odnosno teške krađe, po logici stvari, gotovo redovito i čine prema različitim oštećenicima.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-187/2015 od 13. kolovoza 2015. godine

13) Čl. 55.

Obzirom na raniju višekratnu osuđivanost nema opravdanja da se okrivljeniku, koji je proglašen krivim zbog kaznenog djela računalne prijevare iz čl. 271. st. 1. KZ/11 i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od jedne godine, izrečena kazna zamjenjuje radom za opće dobro. Primjena instituta rada za opće dobro pretpostavlja postojanje vjerojatnosti da bi taj rad okrivljenika mogao odvratiti od činjenja novih kaznenih djela. Okrivljenik je do sada čak 11 puta osuđivan, pet puta za kazneno djelo slično djelu iz ovog predmeta, 9 puta na bezuvjetne kazne zatvora, od toga tri puta za različite modalitete kaznenog djela krađe, pa u odnosu na takvog višestrukog povratnika nema opravdanja za primjenu instituta rada za opće dobro, koje je u načelu opravdano u odnosu na počinitelje koji inače uredno funkcioniraju u društvu, a počinjenje kaznenog djela je samo eksces u njihovu životu.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-252/2015 od 12. studenog 2015. godine

14) Čl. 69.

Povrijedio je na štetu okrivljenika kazneni zakon u odredbi čl. 469. toč. 5. ZKP/08 prvostupanjski sud kada je okrivljeniku, uz uvjetnu osudu, na temelju čl. 69. KZ/11 izrekao sigurnosnu mjeru obveznog liječenja od ovisnosti o alkoholu u trajanju od jedne godine. Odredbama čl. 69. KZ/11 regulirana je sigurnosna mjera obveznog liječenja od ovisnosti, time da je stavkom 3. propisano da ta mjera može trajati do proteka roka provjeravanja primjenom uvjetne osude, a najdulje tri godine. Prema tome zakon ne propisuje mogućnost unaprijed određivanja trajanja ove mjere, već je odredbom čl. 69. st. 5. KZ/11 propisano da će sudac izvršenja najmanje svakih šest mjeseci preispitati obvezu za daljnjim provođenjem mjere i o tome donijeti rješenje.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-219/2015 od 15. listopada 2015. godine

15) Čl. 121. st. 2.

Čini kazneno djelo teške tjelesne ozljede iz nehaja iz čl. 121. st. 2. u vezi čl. 119. st. 1. KZ/11 maloljetni okrivljenik koji je nakon kraćeg verbalnog sukoba alkoholiziranog oštećenika šakom udario u predjelu lica, uslijed čega je oštećenik pao i udario glavom u asfaltni kolnik, zadobivši tešku tjelesnu ozljedu opasnu po život, no zbog hitnog operativnog zahvata smrt nije nastupila. Iako u dobi od 17 godina okrivljenik je sigurno imao dovoljno životnog iskustva i razuma da predvidi da alkoholizirana osoba kao što je oštećenik vrlo lako može izgubiti ravnotežu i od jednog udarca slabijeg intenziteta, te pasti na tlo i teško se tjelesno ozlijediti, ali je olako smatrao da do takve posljedice neće doći, postupajući time nehajno, a ne s neizravnom namjerom.

Županijski sud u Bjelovaru, Kžm-1/2015 od 12. veljače 2015. godine**16) Čl. 140. st. 1.**

Postupanje okrivljenika koji je u razdoblju od siječnja 2013. godine do ožujka 2014. godine u više od 50 navrata usmeno i pismeno državnim institucijama RH podnosio razne predstavke i prijave, vezano za po njemu nezakonite radnje policijskog službenika M.G., ne može se podvesti pod biće kaznenog djela nametljivog ponašanja iz čl. 140. st. 1. KZ/11. Radi se o kaznenom djelu iz Glave XIII KZ-a, kaznena djela protiv osobne slobode, što već samo po sebi ukazuje da radnje počinitelja koje su nametljive moraju biti usmjerene direktno prema određenoj osobi. Ovdje to nije slučaj, jer je okrivljenik razne predstavke upućivao državnim i drugim institucijama, smatrajući svojom građanskom dužnošću prijavljivati nezakonite radnje policijskog službenika. Takvo postupanje okrivljenika može predstavljati radnje nekog drugog kaznenog djela, npr. lažnog prijavljivanja, klevete i sl., ali se takvim radnjama ne mogu ostvariti obilježja kaznenog djela nametljivog ponašanja iz čl. 140. st. 1. KZ/11.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-200/2014 od 08. siječnja 2015. godine**17) Čl. 156. st. 1. i 2.**

Ne čini kazneno djelo spolnog uznemiravanja iz čl. 156. st. 1. i 2. KZ/11 okrivljenik kome je stavljeno na teret da je kao nastavnik u srednjoj školi u četiri navrata tražio od 17-godišnje učenice da ostane za vrijeme odmora u učionici kako bi joj pregledao vježbe, pa kada je ostala sama, jednom je uhvatio za nogu, drugi puta je zagrlio dok su izlazili iz učionice, treći puta zamahnuo rukom da je udari po stražnjici i četvrti puta rekao da je treba istući i udario je po stražnjici. Iz definicije spolnog uznemiravanja u odredbi čl. 156. st. 2. KZ/11 proizlazi da radnje počinitelja moraju biti izrazito spolne naravi u toj mjeri da vrijeđaju dostojanstvo druge osobe ili imaju taj cilj i dovode ju u krajnje neugodan i ponižavajući položaj. Opisane radnje okrivljenika nemaju takav značaj i nisu spolne naravi u tom smislu da bi povrijedile dostojanstvo učenice i dovele je u ponižavajući položaj. Očito je da se maloljetna učenica nije osjećala ugodno, što je njen subjektivni doživljaj, koji je obzirom na karakteristike njezine osobnosti – povučena, introvertirana i nedruželjubiva, opravdan i razumljiv, ali objektivno poduzete radnje okrivljenika ne predstavljaju grubo zadiranje u sferu

seksualnosti, niti su mogle u toj mjeri povrijediti dostojanstvo i moral maloljetne oštećenice da bi se njima ostvarila zakonska obilježja kaznenog djela spolnog uznemiravanja.

Županijski sud u Bjelovaru, Kžm-32/2014 od 15. siječnja 2015. godine

18) Čl. 241. st. 2. i 1.

Ne čini kazneno djelo povrede tuđih prava iz čl. 241. st. 2. i 1. KZ/11 okrivljenik kome je stavljeno na teret da je kao ovršenik, u namjeri da spriječi namirenje tražbine ovrhovoditelja trgovačkog društva IGM ciglane d.o.o., uklonio po sudu popisani i zaplijenjeni građevinski materijal vlasništvo trgovačkog društva ovršenika. Predmetno kazneno djelo može počinuti samo onaj tko tijekom ovršnog postupka otuđi, ošteti ili sakrije dijelove svoje imovine, dok se u konkretnom slučaju radi o imovini trgovačkog društva, a ne imovini okrivljenika kao fizičke osobe. Neprihvatljivo je stajalište državnog odvjetnika da je okrivljenik počinio djelo zato što je jedini udjeličar i zastupnik trgovačkog društva ovršenika i da je zbog toga de facto sakrio svoju imovinu, jer se okrivljenik i ne tereti da je inkriminirane radnje počinio kao odgovorna osoba u trgovačkom društvu ovršenika.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-54/2015 od 05. ožujka 2015. godine

19) Čl. 264. st. 1.

Ne čini kazneno djelo nedozvoljene trgovine iz čl. 264. st. 1. KZ/11 okrivljenik koji je u studenom 2014. godine prodao drugoj osobi ukupno 22 kartonske kutije ispunjene duhanom u listu težine oko 2640 kg za novčani iznos od 25 kn po kilogramu, jer se ne radi o prodaji robe čiji je promet u to vrijeme bio zabranjen ili ograničen. Duhan u listu ne predstavlja duhansku prerađevinu u smislu odredbe čl. 70. Zakona o trošarinama (NN 22/13, 32/13 i 81/13) i prilikom puštanja u potrošnju na teritoriju RH ne mora biti sukladno čl. 78. st. 1. Zakona o trošarinama označen duhanskim markicama Ministarstva financija. Dana 18. rujna 2015. godine stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama (NN 100/15) koji u čl. 28. propisuje obvezu upisa u registar trošarinskih obveznika i posebne mjere nadzora nad ubranim duhanom, gdje se duhan u listu smatra duhanskom sirovinom i zaštićenom robom, koja se ne može prodavati bez posebnog odobrenja za promet duhanskom sirovinom. Tek nakon donošenja toga Zakona duhan u listu kao duhanska sirovina, predstavlja robu čiji je promet ograničen i prodaja duhana u listu, bez posebnog odobrenja za promet duhanskim sirovinama, bila bi radnja počinjenja kaznenog djela iz čl. 264. st. 1. KZ/11.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-133/2015 od 10. prosinca 2015. godine

20) Čl. 317. st. 1.

Skidanje plombe na plinomjeru ne predstavlja radnju kaznenog djela skidanja ili povrede službenog pečata ili znaka iz čl. 317. st. 1. KZ/11. Skidanje ili povreda službenog

pečata ili znaka kod kaznenog djela iz čl. 317. st. 1. KZ/11 odnosi se na znakove koje je postavila neka službena osoba u okviru obavljanja poslova koji spadaju u javne ovlasti. Zaposlenici distributera plina nisu službene osobe iz ovog članka, već je njihovo postavljanje plombe u okviru privatnopravnih međusobnih odnosa potrošača i distributera plina.

Županijski sud u Bjelovaru, KŽ-16/2015 od 12. veljače 2015. godine

III ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU

21) Čl. 25. st. 1. toč. 1.

U procesnoj situaciji kada su u odvojeno pokrenutim kaznenim postupcima jednake činjenične radnje različito pravno opisane i označene od dva ovlaštena tužitelja, od državnog odvjetnika kao produljeno kazneno djelo uništenja i oštećenja tuđe stvari iz čl. 222. st. 1. KZ/97, a od oštećenika kao tužitelja kao kazneno djelo narušavanja nepovredivosti doma iz čl. 122. st. 1. KZ/97, potrebno je postupke spojiti sukladno odredbi čl. 25. st. 1. toč. 1. ZKP/08, jer u protivnom može doći do povrede načela „ne bis in idem“, a time i povrede zakona na štetu okrivljenika.

Županijski sud u Bjelovaru, KŽ-26/2015 od 12. ožujka 2015. godine

22) Čl. 219. st. 3.

Odredba čl. 219. st. 3. ZKP/08, kojom je propisano da za kaznena djela iz nadležnosti županijskog suda okrivljenika ispituje državni odvjetnik, primjenjuje se i u postupku kada oštećenik kao tužitelj preuzme kazneni progon i zatraži od suca istrage prvo ispitivanje okrivljenika, pa to ispitivanje sudac istrage ne može povjeriti policijskom istražitelju.

Županijski sud u Bjelovaru, KOV-14/2014 od 03. ožujka 2015. godine

23) Čl. 468. st. 1. toč. 11.

Ne mogu se prihvatiti navodi žalbe državnog odvjetnika da je počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka, jer se u presudi ne navode razlozi o odlučnim činjenicama koje su utjecale na odluku o kaznenoj sankciji. Da bi se radilo o takvom vidu bitne procesne povrede iz toč. 11. st. 1. čl. 468. ZKP/08 i takvog značaja da dovede do ukidanja presude, potrebno je da potpuno nedostaju razlozi za odmjeravanje kazne u smislu odredbi čl. 47. KZ/11 ili da su ti razlozi u tolikoj mjeri općeniti da se to može poistovjetiti sa nedostatkom razloga u smislu označene zakonske odredbe. Kada je sud, obrazlažući odluku o kazni, naveo da je na strani okrivljenika kao olakotno cijenio da je lošeg imovnog stanja i da je djelomično priznao počinjenje djela, dok mu je otegotnim cijenio višestruku osuđivanost zbog različitih kaznenih djela, a potom, ocjenjujući te okolnosti, uz okrivljenikovu dob i njegove osobne prilike, utvrdio za svako djelo kazne zatvora u donjoj granici predviđenoj zakonom,

primjereno stupnju njegove kaznene odgovornosti i jakosti povrede zaštićenog dobra, te osudio okrivljenika na jedinstvenu kaznu zatvora, tada takvo obrazloženje odluke o kazni udovoljava zahtjevima iz čl. 47. KZ/11, jer je dovoljno konkretizirano i jasno izražava ocjenu suda o okolnostima koje su utjecale na odmjeravanje kazne.

Županijski sud u Bjelovaru, KŽ-158/2015 od 18. lipnja 2015. godine

24) Čl. 402. st. 3.

Stupanjem RH u članstvo Europske unije 01. srpnja 2013. godine stupio je na snagu Zakon o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije (ZPSKS – EU), koji u čl. 17. st. 2. propisuje da će nadležno domaće tijelo izdati europski uhidbeni nalog u svrhu kaznenog progona ako je protiv osobe na koju se taj nalog odnosi rješenjem određen istražni zatvor. Kada je protiv okrivljenika određen istražni zatvor, te je poznata točna adresa njegova boravišta na teritoriju države članice Europske unije SR Njemačke, tada nema zakonskih uvjeta za suđenje u odsutnosti u smislu odredbe čl. 402. st. 3. ZKP/08. Okrivljenik koji se nalazi na točno određenoj adresi u nekoj od država članica Europske unije više nije nedostižan domaćim državnim tijelima, jer se njegova prisutnost u kaznenom postupku može osigurati izdavanjem europskog uhidbenog naloga.

**Županijski sud u Bjelovaru, KŽ-135/2013 od 04. srpnja 2013. godine
i KŽ-142/2013 od 29. kolovoza 2013. godine**

25) Čl. 402. st. 3.

Prva zakonska pretpostavka iz čl. 402. st. 3. ZKP/08 za suđenje okrivljeniku u odsutnosti odnosi se na osobito važne razloge za takvo suđenje, koji se ne ogledaju samo u zaštiti interesa oštećenika i proteku vremena od počinjenja kaznenog djela, već i u potrebi da se suđenje provede u razumnom roku. Kada je okrivljeniku poznato da je protiv njega pokrenut kazneni postupak zbog kaznenih djela počinjenih još 2009. i 2010. godine, nakon čega je prodao nekretnine u RH i pobjegao u Republiku Srbiju, gdje se nalazi od 2010. godine, tada je očito da se okrivljenik nalazi u bijegu i nije dostižan državnim tijelima RH, niti je moguće njegovo izručenje putem europskog uhidbenog naloga, jer Republika Srbija nije članica Europske unije, čime je ostvarena i druga zakonska pretpostavka iz čl. 402. st. 3. ZKP/08 za suđenje u odsutnosti.

Županijski sud u Bjelovaru, KŽ-85/2015 od 05. ožujka 2015. godine

26) Čl. 564. st. 3.

Pretpostavka održavanja sjednice vijeća za opoziv uvjetne osude je uredna dostava poziva osuđeniku. Ako je sjednica vijeća održana i presuda o opozivu uvjetne osude donesena bez prisutnosti osuđenika, za koga dostava poziva nije uredna, tada je sud počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 3. ZKP/08, zbog čega presudu treba

ukinuti. Sud je povrijedio odredbu čl. 564. st. 3. ZKP/08, koja je mogla utjecati na donesenu presudu, jer je uredna obavijest osuđeniku o činjenici održavanja sjednice vijeća radi opoziva njegove uvjetne osude pretpostavka mogućnosti osuđenika da iznese razloge zbog kojih nije udovoljio obvezi iz presude te je moguće očekivati da bi takav iskaz osuđenika mogao dovesti do drugačije odluke vijeća.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-134/2015 od 30. travnja 2015. godine

IV ZAKON O ZAŠTITI OSOBA S DUŠEVNIM SMETNJAMA

27) Čl. 51.

Kazneno djelo nametljivog ponašanja iz čl. 140. st. 1. KZ/11, za koje je propisana kazna zatvora do jedne godine, ne smatra se „težim kaznenim djelom“ u smislu odredbe čl. 51. Zakona o zaštiti osoba s duševnim smetnjama (NN 76/14 – nastavno: ZZODS), te se neubrojivoj osobi za koju je utvrđeno da je počinila takvo protupravno djelo ne može odrediti prisilan smještaj u psihijatrijsku ustanovu. Nije dovoljna prognoza vještaka psihijatra kako postoji opasnost od mogućeg počinjenja težeg kaznenog djela u budućnosti, već i djelo koje je počinjeno mora imati karakter „težeg“ prema ZZODS. Po pravnom shvaćanju drugostupanjskog suda „težim kaznenim djelom“, u smislu odredbe čl. 51. ZZODS, smatra se kazneno djelo za koje je propisana kao najmanja mjera kazna zatvora u trajanju od tri godine ili teža kazna. Prilikom zauzimanja ovakvog pravnog shvaćanja sud je posebno vodio računa da odlukom ne bude povrijeđeno i načelo razmjernosti u kaznenom pravu. Kada postupanje okrivljenika nema elemente fizičkog nasilja, uz činjenicu da se radi o kaznenom djelu za koje je propisana kazna zatvora do jedne godine, nije opravdano posezati za mjerom prisilnog liječenja, koje, kao vrsta specijalne sankcije u kaznenom pravu, predstavlja prilično značajno zadiranje u slobodu pojedinca.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-181/2015 od 13. kolovoza 2015. godine

G R A Ā A N S K O P R A V O
I. STVARNO I ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO
S T V A R N O P R A V O

ZAŠTITA POSJEDA – DOPUŠTENA SAMOPOMOĆ
Ostvarena radnjama pomoćnika u posjedovanju

(čl.27.st.2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09,143/12 i 152/14).

Osoba kojoj je posjednik nekretnine povjerio da se u njegovoj odsutnosti brine o njoj i da ju održava ima položaj pomoćnika u posjedovanju – pa kada on nakon čina smetanja posjeda poduzme radnje kojima je uspostavljeno stanje posjeda kakvo je bilo prije čina smetanja, posjednik tada nema pravo na sudsku zaštitu posjeda jer je zaštita već ostvarena radnjom dopuštene samopomoći.

„Prvostupanjski sud na temelju prihvaćenih iskaza svjedoka utvrđuje da je tuženik smetao tužitelja u posljednjem mirnom posjedu zemljišta i to čkbr. 93/1 upisane u zk. ul. br. 255 k. o. L. tako što je dana 26. rujna 2013. godine od odvodnih cijevi u zemlji tužitelja odvojio dvije plastične cijevi koje su se okomito na te cijevi nalazile iznad zemlje svaka dužine 2,00 metara i promjera 100 mm, te da je kasnije istog dana nakon dolaska policije tužiteljev stric S.H. vratio obje cijevi na mjesto gdje su se nalazile prije odvajanja, čime je uspostavio stanje kakvo je bilo prije čina uznemiravanja posjeda u vidu odvajanja tih cijevi.

Iz tužiteljeva stranačkog iskaza (list 12) proizlazi da živi i radi u Njemačkoj i da samo povremeno dolazi u Hrvatsku, te da kuću i okućnicu na kojoj se nalaze sporne cijevi održava njegov stric S.H., koji u svom iskazu potvrđuje takve navode tužitelja – da održava tužiteljevu okućnicu i kosi travu. Iz suglasnih iskaza tužitelja i svjedoka S.H. proizlazi i da je tužiteljev stric i prije 26. rujna 2013. godine kada su u nekoliko navrata odvajane sporne cijevi iste vraćao u njihovo ležište. Tako utvrđene činjenice ukazuju da je tužiteljev stric S.H. u stvari vršio tužiteljevu faktičnu vlast nad okućnicom i da u smislu čl. 12. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine" broj 91/96., 68/98., 137/99., 22/00., 73/00, 114/01., 79/06., 141/06., 146/08., 38/09., 153/09., 143/12., 152/14. – dalje: ZVDSP) ima položaj tužiteljeva pomoćnika u posjedovanju, koji je prema čl. 27. st. 2. ZVDSP-a ovlašten poslužiti se dopuštenom samopomoći umjesto posjednika.

S obzirom da se tužiteljev stric S.H. kao pomoćnik u posjedovanju poslužio dopuštenom pomoći, i nešto kasnije istoga dana nakon što su sporne cijevi odvojene iste vratio u njihovo ležište, te na taj način u roku iz čl. 21. st. 3. ZVDSP-a uspostavio ranije posjedovno stanje i zaštitio posjed tužitelja, u pravu je žalitelj da u takvoj situaciji žalitelj nema pravo i na sudsku zaštitu posljednjeg posjeda, jer se u smislu čl. 21. st. 4. ZVDSP-a pravo na zaštitu posjeda ostvaruje u posjedovnoj parnici ili putem samopomoći. Pritom se neosnovanim ukazuju tužiteljevi navodi iz odgovora na žalbu prema kojima žalitelj nije odobrio postupak svoga strica u pogledu vraćanja cijevi u njihovo ležište, jer iz tužiteljeva

stranačkog iskaza jasno proizlazi kako se tužitelj nije složio samo sa skraćivanjem cijevi, dok postupak vraćanja cijevi u ležište nije osporio.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-856/14-2, od 29. VI. 2015.

SUVLASNIŠTVO – IZVRŠAVANJE PRAVA VLASNIŠTVA GLEDE CIJELE STVARI

Troškovi cijele stvari – tražbina usluge odvoza komunalnog otpada

(čl.38.st.2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14)

Novčana tražbina za izvršenu uslugu odvoza komunalnog otpada je trošak cijele suvlasničke nekretnine i on tereti sve njene suvlasnike razmjerno veličini njihovih suvlasničkih dijelova, pa je stoga vjerovnik njenu naplatu ovlašten zahtijevati samo od jednog suvlasnika u cijelosti ako su se tako sporazumjeli suvlasnici između sebe ili je samo jedan od njih tu obvezu na sebe preuzeo kao korisnik nekretnine ugovorom sklopljenim sa pružateljem komunalne usluge.

„Predmet spora je zahtjev tužitelja za plaćanje komunalne usluge odvoza kućnog otpada, a prvostupanjski sud je utvrdio da su tuženik i njegova sestra B.K. suvlasnici predmetne kuće na koju se komunalna usluga odvoza kućnog otpada i odnosi, i to tuženik u 2/3 dijela a njegova sestra u 1/3 dijela.

Pogrešno prvostupanjski sud zaključuje, a kako to pravilno tuženik tijekom cijelog postupka ističe pa i u žalbi, da je tužitelj mogao zahtijevati plaćanje komunalne usluge bilo od kojeg suvlasnika pa kako je tužitelj pozvao na plaćanje tuženika da je upravo on u cijelosti u obvezi ispuniti tražbinu tužitelja, a da onda on ima pravo zahtijevati od suvlasnice B.K. povrat isplaćene naknade i to prema njezinom suvlasničkom omjeru.

Naime, odredbom čl. 38. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 – dalje: ZVDSP) propisano je da plodovi i druge koristi od cijele stvari, kao i troškovi i tereti se dijele među sve suvlasnike razmjerno veličini njihovih suvlasničkih dijelova, ako se drugačije ne sporazumiju. Tužitelj tijekom postupka nije priložio eventualno zaključeni ugovor o isporuci komunalnih usluga samo sa tuženikom kao korisnikom, niti je dokazao da postoji drugačiji sporazum između suvlasnika oko podmirenja troškova koji proizlaze iz suvlasništva na predmetnim nekretninama pa tako ni za trošak komunalne usluge odvoza komunalnog otpada. Ova obveza plaćanja komunalne usluge odvoza kućnog otpada je novčana i djeljiva je u smislu čl. 41. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05, 41/08 i 125/11) pa budući da u djeljivoj obvezi ima više dužnika, a iz zemljišne knjige je jasno vidljivo da su dužnici suvlasnici i to tuženik u 2/3 dijela, a drugi suvlasnik u 1/3 dijela, pa se ovaj dug treba podijeliti među njima razmjerno njihovim suvlasničkim omjerima, što je i u skladu sa čl. 38. st. 2. ZVDSP-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-3858/13-2, od 2. IV. 2015.

PRAVO VLASNIŠTVA – SUSJEDSKA PRAVA - OGRADA

Način ograđivanja i vrsta ograde

(čl.102. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09,143/12 i 152/14).

Kod odlučivanja o obvezi ograđivanja nekretnine sud se treba ograničiti na utvrđivanje koji je od vlasnika susjednih nekretnina prema postojećim propisima ili mjesnim običajima u obvezi ograđivanja – a vlasnik koji ima tu obvezu ovlašten je sam odrediti način ograđivanja te izabrati svaku vrstu ograde (živica, plot, zid i dr.) kojom se ostvaruje svrha ograđivanja.

„Tijekom postupka nije bilo sporno da je gledano iz mjera ulice tužiteljeva nekretnina smještena desno od tuženikove, da je međa između tih nekretnina uređena po posljednjem mirnom posjedu u izvanparničnom predmetu ovog suda broj R1-149/11, i da su na terenu predmetne nekretnine razgraničene postojećom živicom u jednom dijelu međe, a u preostalom dijelu ne postoji ograda ni u obliku živice niti u nekom drugom obliku.

U skladu sa odredbom čl.102. st.2. Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 – dalje: ZV) svaki vlasnik dužan je s desne strane svojega glavnoga ulaza, gledano s puta, ograditi svoj prostor i razdvojiti ga od susjedova prostora, ako nije drukčije propisano, niti je drugi mjesni običaj. Tuženik tijekom postupka nije niti isticao da bi postojao mjesni običaj prema kojem bi u konkretnom slučaju postojala drukčija obveza ograđivanja nekretnina od one određene zakonom. Budući nije utvrđeno da u konkretnom slučaju postoji drukčiji propis, niti mjesni običaj, pravilno prvostupanjski sud zaključuje da je tuženik dužan ograditi svoju nekretninu kčbr. 260/6 i time ju razdvojiti od susjedne nekretnine u vlasništvu tužitelja kčbr. 262/6 u dijelu u kojem nekretnine stranaka nisu razgraničene postojećom živicom.

Tuženik u žalbi neosnovano ističe da je tužbeni zahtjev neodređen, jer i prema ocjeni ovog suda, kako je to pravilno naveo prvostupanjski sud, tuženik ima izbor postaviti vlastitu ogradu na svom zemljištu usporedno s međom (čl.102. ZV) ili postaviti ogradu na samoj međi - zajedničku ogradu (čl.101. ZV). Također, tuženik ima izbor kakvu će ogradu postaviti, odnosno hoće li to biti plot, zid, živica i sl., jer ZV u pogledu točnog položaja ograde i načina na koji se treba postaviti ne propisuje određene uvjete, pa tuženiku navedeno ne mora biti naloženo niti tužbenim zahtjevom, s tim da ograda koju će tuženik podići mora biti takva da ostvaruje svoju svrhu; da onemogućava slobodan pristup životnija i osoba s jedne nekretnine na drugu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1259/14-2, od 09. IV. 2015.

PRAVO VLASNIŠTVA – POSEBNA OGRANIČENJA – IMISIJE

Ostvarivanje pravne zaštite – način uklanjanja uzorka štetnih utjecaja

(čl.110. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14)

Pravna zaštita od nedopuštenih štetnih utjecaja (prodor vlage i vode) s jedne nekretnine (otkrivena terasa) na drugu nekretninu (stan ispod terase) ostvaruje se davanjem naloga vlasniku nekretnine sa koje štetni utjecaj dolazi na poduzimanje mjera potrebnih za otklanjanje njihova uzroka ne određujući pri tome način kako će to učiniti, a ne davanjem ovlaštenja da to na njegov trošak učini vlasnik druge nekretnine – one na koju nedopušteni štetni utjecaj dolazi.

„Prvostupanjskom presudom naloženo je tuženom da u roku od 15 dana poduzme i provede sve potrebne radnje sanacije na terasi stana u D., B.B.28, koja se nalazi iznad stana tužiteljice, kako više ne bi dolazilo do prodora vode i vlage u stan tužiteljice na način da skinе postojeće popločenje terase, izvede novu hidro izolaciju i novo popločenje te poduzme i druge radove potrebne za sanaciju te terase, a u protivnom da se ovlašćuje tužiteljica da te radove izvrši ulaskom u posjed tuženika i na njegov trošak.

Iz činjeničnog utvrđenja prvostupanjskog suda proizlazi da je tuženik vlasnik stana na prvom katu zgrade izgrađene na čkbr. 2937 upisane u zk.ul.br. 2520 k.o. D. površine 104,72 m², a sastavni dio kojeg čini i terasa ispod koje se nalazi stan tužiteljice. Provedenim vještačenjem utvrđeno je da u stan tužiteljice prodire vlaga i voda kroz terasu tuženika, a uzrok tome je oštećenje slojeva hidro izolacije terase koja je uslijed starosti izgubila na svojoj elastičnosti, postala kruta, neotporna na pukotine, a građevinski vještak je predložio i načine sanacije terase – bilo postavljanjem nove hidro izolacije preko postojećeg popločenja ili postavljanjem hidro izolacije i novo popločenje terase.

Prema ocjeni ovoga drugostupanjskog suda, sud nije bio ovlašten određivati konkretan način sanacije terase jer je čl. 110. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 – dalje: ZVDSP) propisano da vlasnici nekretnine koji su izloženi prekomjernim posrednim imisijama ovlašteni su od vlasnika nekretnine s koje one potječu zahtijevati da otkloni uzroke imisija i naknadi štetu koju su nanijele, kao i da ubuduće propušta činiti na svojoj nekretnini ono što je uzrokom prekomjernih imisija. Dakle, iz citirane zakonske odredbe proizlazi da sud pruža zaštitu vlasniku nekretnine koja je izložena posrednim imisijama tako da nalaže otklanjanje uzroka tih imisija, ali ne i način na koji će to biti učinjeno, a isto tako tužiteljici ne pripada ni pravo da ona sama ulaskom u posjed tuženika poduzima radnje na njegovoj nekretnini, pa su ovi dijelovi tužbenog zahtjeva neosnovani.

Zbog navedenog, djelomično je uvažena žalba tuženika i prvostupanjska presuda preinačena u dijelu u kojem je sud naložio način poduzimanja tih radnji kao i u dijelu u kojem je sud ovlastio tužiteljicu da uđe u posjed tuženika i sama izvrši sanaciju na trošak tuženika.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2806/14-3, od 19. II. 2015.

**IMISIJE – ZAHTJEV ZA UKLANJANJE IZVORA IMISIJA
Izvorske (podzemne) vode – promjena njihova naravnog toka**

(čl.112.st.1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14)

Vlasniku (tužitelju) nekretnine ne pripada pravo na zaštitu od štetnih imisija zbog promijenjenog prirodnog toka izvorskih (podzemnih) i oborinskih voda radnjama vlasnika (tuženika) susjedne nekretnine – ako promjena toka nije izvršena na štetu navedene nekretnine već od istoga koristi imaju obje nekretnine.

„Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužitelja da se tuženiku naloži poduzimanje radnji kojima će spriječiti svako isticanje vode sa nekretnine tuženika iz cijevi položene na nekretninu tužitelja.

Iz činjeničnog utvrđenja prvostupajnskog suda proizlazi da je tuženik vlasnik čk.br. 1074 kuća, zgrada, dvor i livada sa 1605 m² i čkbr. 1075 oranica R. vinogradi sa 3284 m², te da se iste nalaze, topografski gledano, na višem nivou od nekretnine tužitelja čkbr. 1081 kuća, dvor i livada R. vinogradi sa 1113 m². Na nekretnini tuženika iskopana su dva bazena za prihvaćanje izvorske vode, a iz njih se voda prelijeva pomoću cijevi postavljenih na nekretnini tuženika u otvoreni kanal iskopan na nekretnini tužitelja. Osim izvorske vode koja se sakuplja u bazenima tuženika, po njegovoj čkbr. 1074, a na kojoj je izgrađena stambena građevina, nalazi se iskopan kanal za odvodnju oborinskih voda, te oborinske vode i izvorske vode spajaju se u kanal koji se nalazi na zemljištu tužitelja. Do sakupljanja izvorskih voda na nekretnini tuženika dolazi iz razloga što na toj nekretnini izviru podzemne vode što je utvrđeno provedenim građevinskim vještačenjem, (kao i naprijed opisani položaj nekretnina stranaka, te način odvodnje izvorske i oborinske vode sa nekretnine tuženika). Tužitelj je u tužbi tvrdio da na njegovu nekretninu putem postavljene cijevi na nekretnini tuženika dolaze sanitarne i otpadne vode, a prvostupajnski sud utvrđuje da vode koje putem cijevi dolaze u kanal iskopan po nekretnini tužitelja nisu niti sanitarne niti otpadne vode, jer je kuća tuženika priključena na kanalizaciju, a što je i provjereno provedenom analizom vode iz cijevi i kanalića, koji se nalaze na nekretnini tuženika.

Iz nalaza i mišljenja građevinskog vještaka nadalje proizlazi da okolnost što je tuženik na svojoj nekretnini izgradio dva bazena koji prihvaćaju izvorsku vodu i oborinske vode i istu odvodi putem cijevi u otvoreni kanal na nekretninu tužitelja, ne utječe na količinu tih voda koje dolaze na nekretninu tužitelja, jer da nema bazena sa cijevima vode bi se kretale prema nekretnini tužitelja i tu bi formirale korito kanala, jer topografski gledano najniže kote terena su na nekretnini tužitelja, time da su izgrađeni bazeni retencije kojima je svrha da nagli dotok i brzinu vode, koja istječe iz izvora i dotječe sa gravitacijskog zemljišta, u bazenima umiri i prevede u korito kanala lociranog na nekretnini tuženika, a potom i na nekretnini tužitelja, pa obzirom na položaj nekretnine tužitelja koja je topografski najniža i nalazi se u prirodnoj uvali bila bi daleko više poplavljena, a posebno kod velikih oborina nego u situaciji kada one dolaze iz bazena putem cijevi sa nekretnine tuženika pri čemu te vode ne bi bile nikako količinski manje nego iste, ali sa težim posljedicama jer bi tekle nekontrolirano, a formiranjem kanala stavljene su pod određenu kontrolu djelovanja.

Tužbeni zahtjev tužitelja nije osnovan iz razloga što je u pravnoj ocjeni spora u ovom predmetu valjalo primijeniti odredbu čl. 112. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“, br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 – dalje: ZVDSP), koja propisuje da vlasnik zemljišta ne smije na štetu drugog zemljišta mijenjati smjer ili jačinu naravnog toka vode preko svog zemljišta ili kroz njega (podzemne vode). Dakle, iz citirane zakonske odredbe proizlazi da je zabranjeno mijenjanje naravnog toka vode na štetu drugog zemljišta. U ovom predmetu utvrđeno je da je tuženik promijenio naravni tok vode, ali ne na štetu zemljišta tužitelja, čak naprotiv, iz nalaza i mišljenja vještaka proizlazi da ta promjena naravnog toka vode na nekretnini tuženika koristi

i nekretnini tužitelja, pa zbog toga tužitelju ne pripada pravo na zaštitu od štetnih imisija, koje dolaze sa nekretnine tuženika na njegovu nekretninu.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-3382/14-2, od 03. XII. 2015.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA – ORIGINARNO STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA

Stjecanje na temelju zakona - nekretnina darovana u postupku stambenog zbrinjavanja

(čl.10.a st.2. Zakona o područjima posebne državne skrbi – "Narodne novine" br. 86/08, 57/11, 51/13, 148/13, 76/14 i 18/15)

Nekretnina (kuća) upisana kao vlasništvo samo jednog supružnika – onog sa kojim je sklopljen ugovor o njenom darovanju u postupku stambenog zbrinjavanja prema odredbama Zakona o područjima posebne državne skrbi, suvlasništvo je svih članova obitelji daroprimatelja u odnosu na koje je ostvareno pravo na stambeno zbrinjavanje – pa i drugog supružnika kao člana te obitelji.

„Predmet spora u ovoj parnici je zahtjeva tužiteljice za priznanje prava vlasništva nekretnini iz zk.ul.br. 641 k.o. M., a koje nekretnine su darovane tuženiku ugovorom o darovanju od 6. ožujka 2009. godine od strane Republike Hrvatske temeljem Zakona o područjima posebne državne skrbi. Prvostupanjski sud je odbio tužiteljicu obrazlažući da je tu spornu imovinu tuženik dobio darovanjem od Republike Hrvatske pa da je sporna nekretnina vlastita imovina tuženika koju je on stekao tijekom bračne zajednice, i da ista ne predstavlja imovinu koju su stranke za vrijeme trajanja braka stekle zajedničkim radom, a zaključuje i da tužiteljica ne može dobiti suvlasništvo predmetnih nekretnina ni temeljem Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima.

Stajalište prvostupanjskog suda izneseno u presudi ne može se prihvatiti iz slijedećih razloga. Nesporno je da je tuženik ugovorom od 6. ožujka 2009. godine dobio predmetne nekretnine darovanjem od Republike Hrvatske, da je ugovor o darovanju sklopljen temeljem Zakona o područjima posebne državne skrbi ("Narodne novine" br. 86/08, 57/11, 51/13, 148/13, 76/14 i 18/15), pa se i sporno pitanje mora prosuđivati prema odredbama navedenog zakona. Člankom 9. st. 1. tog zakona propisano je da se nekretnine daju u najam ili se daruju, uz navođenje vrsta nekretnina. Člankom 9.b propisano je da stambena površina obiteljske kuće ili stana ili odgovarajuća količina građevnog materijala iz čl. 9. ovoga Zakona utvrđuje se prema broju članova obitelji i to: samac – 35 m², dvočlana obitelj – 45 m², tročlana obitelj – 55 m², četveročlana obitelj - 65 m² i peteročlana obitelj – 75 m², a za svakog slijedećeg člana obitelji dodatnih 10 m².

Prema sadržaju navedenog članka tuženiku su darovane nekretnine i kuća površine koja odgovara njegovoj četveročlanoj obitelji jer je u točki 4. ugovora o darovanju naznačeno da se daroprimatelj obavezuje darovane nekretnine koristiti isključivo za stanovanje, zajedno s članovima njegovog obiteljskog domaćinstva, i to suprugom Z.P., pokćerkom I.P. i sinom T.K. Obzirom na navedeno tuženik je navedene nekretnine dobio od Republike Hrvatske ne samo za sebe i svoje potrebe, već za zbrinjavanje cijele obitelji jer je i površina darovane kuće određena brojem članova domaćinstva.

Članak 10.a navedenog zakona u st. 1. propisuje da u slučaju smrti, razvoda braka ili razvrgnuća izvanbračne zajednice korisnika koji su stambeno zbrinuti najmom obiteljske kuće ili stana u državnom vlasništvu, prednost u ostvarivanju prava između članova obitelji koji su navedeni kao članovi obitelji u trenutku stambenog zbrinjavanja utvrđuje se prema propisima o nasljeđivanju odnosno prema pravomoćnoj sudskoj odluci u kojoj je određena osoba s kojom će djeca živjeti u zajedničkom kućanstvu. Članovi obitelji iz istog nasljednog reda odnosno razvedeni supružnici ostvaruju pravo prema međusobnom sporazumu. Stavak 2. istog članka propisuje da je nekretnina koja je predmet darovanja i kupnje po ovom zakonu, suvlasništvo svih članova obitelji na temelju kojih stječu pravo na veličinu stambenog objekta i neovisno s kojim članom obitelji je zaključen ugovor o darovanju.

Iz naprijed citiranih odredbi jasno proizlazi da tuženik navedene nekretnine nije dobio samo za zadovoljenje svojih životnih i stambenih potreba, već za zadovoljenje potreba njegove tadašnje obitelji tj. za svakog člana koji je naveden u ugovoru o darovanju kao član njegovog obiteljskog domaćinstva. Stoga tužiteljici pripada $\frac{1}{4}$ dijela darovanih nekretnina, kao i tuženiku, te djeci I.P. i T.K., no kako je tužba podnesena samo u ime tužiteljice valjalo joj je primjenom odredbi Zakona o područjima posebne državne skrbi, tj. temeljem odredbe čl. 10.a st. 2. tog Zakona priznati $\frac{1}{4}$ dijela suvlasništva.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-4083/13-2, od 9. IV. 2015.

DERIVATIVNO STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA NA NEKRETNINI – STJECANJE KOD VIŠESTRUKOG UGOVARANJA OTUĐENJA

Dvostruko darovanje – jača osnova stjecatelja kojem je predan posjed

(čl.125.st.1. i st.2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14)

Kada su za istu nekretninu zaključena dva ugovora o darovanju sa različitim osobama, tada jaču pravnu osnovu za stjecanje prava vlasništva ima raniji stjecatelj (daroprimateelj) koji to pravo nije upisao u zemljišnu knjigu ali mu je darovana nekretnina predana u posjed, u odnosu na daroprimateelja koji je temeljem zaključenog ugovora upisao svoje vlasništvo ali je pri tome bio nesavjestan jer je znao da je nekretnina već darovana i predana u posjed drugoj osobi.

„Iz obrazloženja pobijane presude jasno proizlazi da je tužitelj u odnosu na kčbr. 329/20 kuća i dvor K. od 92 čhv. iz zk.ul.br. 383 k.o. L. suvlasnički udio od 381/400 dijela stekao po više osnova, i to građenjem na zemljištu svojih roditelja uz njihovu suglasnost u 248/400 dijela, nasljeđivanjem zakonskog nasljednog dijela iza oca u 19/400 dijela, darovanjem majčina suvlasničkog dijela od 95/400 na temelju darovnog ugovora od 10. svibnja 2007. godine, te stjecanjem suvlasničkog dijela drugo tužene B.L. od 19/400 dijela koja je u tom dijelu priznala tužbeni zahtjev.

Neosnovano žaliteljica osporava pravilnost zaključka prvostupanjskog suda da je tužitelj utvrđeni suvlasnički dio na kčbr. 329/20 stekao dijelom i na temelju ugovora o darovanju od 10. svibnja 2007. godine kojim mu je svoj suvlasnički dio darovala majka Š.Ž. Nije sporno da taj ugovor nije proveden u zemljišnim knjigama i da je Š.Ž. dvije i pol godine kasnije svoj suvlasnički dio na istoj nekretnini darovala prvo tuženoj S.S. darovnim ugovorom

od 17. prosinca 2009. godine, te da je taj ugovor proveden u zemljišnim knjigama. Polazeći od utvrđenja da je 1. tužena S.S. znala da je njena majka Š.Ž. ranije istu nekretninu već darovala tužitelju, a što i ona sama priznaje u svom stranačkom iskazu (list 56-57), te da se nakon darivanja u posjedu nekretnine nalazi tužitelj, pravilno zaključuje prvostupanjski sud da prvo tužena S.S. pri tom stjecanju suvlasništva nije postupala u dobroj vjeri. Shodno tome, tužitelj kao raniji savjesni stjecatelj ima u smislu čl. 125. st. 1. i 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“, br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14 – dalje: ZVDSP) jaču pravnu osnovu za stjecanje prava suvlasništva u odnosu na prvo tuženu S.S. kao kasnijeg nesavjesnog stjecatelja neovisno o tome što je ona u zemljišnim knjigama već ishodila upis prava suvlasništva.

Stoga je prvostupanjski sud suprotno navodima žalbe na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje pravilno primijenio materijalno pravo sadržano u zakonskim propisima citiranim u obrazloženju pobijane presude kada je djelomično prihvatio tužbeni zahtjev, te utvrdio da je tužitelj suvlasnik u 381/400 dijela na kčbr. 329/20 kuća i dvor K. od 92 čhv., upisane u zk.ul.br. 383 k.o. L.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-2608/13-2, od 10. IX. 2015.

ZAŠTITA PRAVA VLASNIŠTVA – TUŽBE ZA POVRAT STVARI – PRAVA VLASNIČKA TUŽBA – POSJEDNIKOV PRIGOVORI

Prigovor povrede prava na dom – kada se smatra da je istaknut

(čl.161. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14, i čl.8. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda — "Narodne novine – Međunarodni ugovori" br.6/99-pročišćeni tekst, 8/99, 14/02, 13/03 – Objava, 1/06, i 2/10 – Objava)

Protivljenje tužene zahtjevu tužitelja kao vlasnika nekretnine za njeno iseljenje iz kuće iznošenjem tvrdnji da se nema kuda iseliti jer nema druge nekretnine i da će se uvažavanjem zahtjeva tužitelja naći na ulici zajedno sa djecom sa kojom živi u toj kući, činjenično čini sadržaj prigovora miješanja (zadiranja) u njeno pravo na poštivanje doma – koji prigovor, da bi mogao prihvatiti zahtjev tužitelja, sud mora raspraviti i ocijeniti predstavlja li ta nekretnina dom tužene, i da li je miješanje u poštivanje prava na dom razmjerno – odnosno da li je iseljenje tužene nužna mjera za ostvarenje legitimnog cilja (zaštita prava vlasništva) tužitelja.

„U provedenom postupku utvrđeno je da je tužitelj vlasnik kuće koja se nalazi u V., Z.P. 46a, a upisana u zk.ul. br. 8463 k.o. V., i da u toj kući stanuje tužena koja je bivša supruga tužitelja sa zajedničkom djecom stranaka s tim da je brak između stranaka razveden presudom broj P-148/14 od 8. travnja 2014. godine. Na temelju navedenih činjenica prvostupanjski sud prihvaća tužbeni zahtjev pozivom na čl. 162. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, ocjenjujući da je tužitelj kao vlasnik stvari ovlašten zahtijevati od tužene predaju u posjed te stvari.

Ovakav zaključak prvostupanjskog suda nije pravilan iz razloga što je tužena u odgovoru na tužbu, između ostalog, navela da nema kuda iseliti i da će u slučaju usvajanja tužbenog zahtjeva ostat na ulici i ona i njihova djeca. Iz ovih navoda odgovora na tužbu

proizlazi da tužena ističe prigovor miješanja (zadiranja, uplitanja) u njezino pravo na poštivanje doma mjerom prisilnog iseljenja, dakle, tužena se poziva na pravo na dom, a pravo na dom zaštićeno je člankom 8. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Narodne novine – Međunarodni ugovori“ br. 18/97, 6/99 – Pročišćeni tekst, 8/99 – Ispravak, 14/02 I 1/06; u daljnjem tekstu Konvencija).

Prema pravnom shvaćanju Ustavnog suda Republike Hrvatske izraženom u odlukama broj U-III-5917/2013 od 23. svibnja 2014. godine, U-III-46/2007 od 22. prosinca 2010. godine, U-III-405/2008 od 21. veljače 2012. godine te U-III-1422/2006 od 6. lipnja 2012. godine, koje je istovjetno pravnom shvaćanju izraženom u presudama Europskog suda za ljudska prava izraženom u predmetima B. protiv Hrvatske (presuda, 29. svibnja 2012. godine – zahtjev br. 42150/09), O. protiv Hrvatske (presuda, 21. lipnja 2011. godine: zahtjev broj 48833/07) „dom“ je autonoman pojam i ocjena o tome predstavlja li određeni prostor dom zaštićen člankom 8. st. 1. Konvencije ovisi o činjeničnim okolnostima, posebice o postojanju dostatnih i trajnih veza s tim prostorom, te zaštita prava na dom ne ovisi o zakonitosti posjeda na temelju domaćeg prava, jer se svakoj osobi, ukoliko tijekom postupka istakne prigovor miješanja u njezino pravo na poštivanje doma mjerom prisilnog iseljenja, mora omogućiti ocjena razmjernosti i razumnosti takove mjere.

Dakle, sama činjenica što tužena nema pravnu osnovu za posjed još uvijek ne ovlašćuje tužitelja da traži povrat posjeda stvari, jer je potrebno raspraviti pitanje je li kuća u kojoj tužena stanuje zajedno sa djecom predstavlja „dom“ zaštićen člankom 8. st. 1. Konvencije, i je li iseljenje razmjerno legitimnom cilju koji se time ostvaruje. Kako prvostupanjski sud nije utvrđivao činjenice o kojima ovisi ocjena, prije svega da li se u konkretnom slučaju kuća u kojoj živi tuženica sa djecom smatra „domom“ u smislu čl. 8. st. 1. Konvencije, a ukoliko to je „dom“ da li je iseljenje nužna mjera za ostvarenje legitimnog cilja tužitelja, uvažena je žalba tuženice, ukinuta prvostupanjska presuda i predmet vraćan na ponovni postupak.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3241/14-2, od 26. XI. 2015.

ZAŠTITA PRAVA VLASNIŠTVA – TUŽBE ZA POVRAT STVARI – PRAVA VLASNIČKA TUŽBA – POSJEDNIKOVI PRIGOVORI
O povredi prava na dom

(čl.161. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12 i čl.8. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda — "Narodne novine – Međunarodni ugovori" br.6/99-pročišćeni tekst, 8/99, 14/02, 13/03 – Objava, 1/06, i 2/10 – Objava)

Ocijenjeno je da zahtjev pravne osobe (slijednik bivšeg društvenog poduzeća) kao vlasnika nekretnine za iseljenje (predaju posjeda) fizičke osobe (stanara) predstavlja nedopušteno miješanje u pravo na poštivanje doma – jer je utvrđeno da se radi o nekretnini koju ta fizička osoba koristi za stanovanje i nema drugih nekretnina za stanovanje zbog čega za nju predstavlja dom, i jer je utvrđeno da navedeni zahtjev za iseljenje nije razmjernan legitimnom cilju kojem se teži takvim zahtjevom zbog toga što nekretnina njenom vlasniku nije nužno potrebna ni za obavljanje neke njegove djelatnosti niti za ostvarenje neke druge opravdane svrhe ili cilja.

„Nije sporno da ni tuženica, a niti njezin otac nisu zatražili otkup stana na kojem postoji stanarsko pravo. Dana 5. studenog 1996. godine stupio je na snagu Zakon o najmu stanova („Narodne novine“, br: 91/96) s kojim danom prestaje stanarsko pravo osobama koje su to pravo stekle prema propisima koji su vrijedili do dana stupanja na snagu tog Zakona, a kako je to i propisano čl. 30.st.1. citiranog zakona, a tuženica nije u razumnom roku postupila ni po čl. 33. Zakona o najmu stanova.

Dakle, obzirom da iz podataka u spisu proizlazi da je tužiteljica vlasnica predmetnog stana, što se više niti ne osporava, a tuženica nije u razumnom roku podnijela zahtjev za sklapanje ugovora o najmu stana, proizlazilo bi da tuženica temeljem odredbi našeg nacionalnog zakonodavstva nema više pravo stanovati u predmetnom stanu. No, kad bi se usvojio tužbeni zahtjev tužiteljice za prisilno iseljenje tuženice iz predmetnog stana u kojem živi od 1976. godine to bi dovelo do povrede prava na dom, što je protivno čl. 34. st. 1. u vezi čl. 16. Ustava Republike Hrvatske i čl. 8. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Konvencija). Prema čl. 8. Konvencije svatko ima pravo na poštovanje svoga privatnog i obiteljskog života, doma i dopisivanja, a javna vlast se neće miješati u ostvarivanje tog prava, osim u skladu sa zakonom i ako je u demokratskom društvu nužno radi interesa državne sigurnosti, javnog reda i mira, ili gospodarske dobrobiti zemlje, te radi sprječavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih. Po ocjeni ovoga suda predmetni stan se može smatrati domom tuženice u smislu čl. 8. Konvencije, jer u istom neprekidno živi već 39 godina (do podnošenja tužbe 21. g.), a u isti je uselila kao dijete sa svojim roditeljima i bratom, pa je i nakon što su brat i roditelji iselili iz stana u istom nastavila živjeti, da na adresi tog stana ima prijavljeno prebivalište neprekidno od 18. kolovoza 1981. godine, a iz podataka u spisu ne proizlazi da bi ona imala neki drugi dom. Slijedom toga tuženica je imala dovoljne i trajne veze s predmetnim stanom da bi se isti mogao smatrati njezinim domom u smislu čl. 8. Konvencije.

Nalog za iseljenje tuženice sadržan u tužbenom zahtjevu tužiteljice temeljem čl. 161. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“, br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09) predstavlja miješanje u njeno pravo na poštovanje njenog doma. To miješanje ima legitimni cilj zaštite prava vlasnika stana. No važno je pitanje je li to miješanje razmjerno cilju koji se nastoji ostvariti te stoga nužno u demokratskom društvu. Teret dokaza je na tužiteljici i ona je trebala navesti činjenice i predložiti dokaze na okolnosti razmjernosti i nužnosti iseljenja, tj. koja se svrha ima ostvariti iseljenjem tuženice, a koja je tako važna da je zbog nje prijeko potrebno ostaviti tuženicu bez smještaja. Tužiteljica je predložila samo saslušanje kao stranke zakonskog zastupnika tužiteljice Z.L. i saslušanje tuženice kao stranke (list 218 spisa). Iz iskaza Z.L. proizlazi da je tužiteljici ovaj prostor potreban radi uređenja reprezentativnog dijela prostora u kojem bi imali degustaciju novih proizvoda vina i drugih proizvoda B.d.d., a koji bi bio i sjedište grupacije M., o čemu da se razgovara od 2004. godine pa da upravo radi toga i traže iseljenje tuženice iz predmetnog stana. Ovaj iskaz Z.L. nije uvjerljiv, jer da je to doista točno onda bi tužitelj održavao predmetnu zgradu i okoliš pa ne bi došlo do propadanja ulaznog trijema sa ulaznim stepeništem i krovništa te brojnih oštećenja na pročelnoj žbuci kako to i proizlazi iz opomene Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Z. (list 222 spisa) od 18. lipnja 2014. godine, a osim toga ove tvrdnje zbog čega je potreban predmetni stan u kojem stanuje tuženica tužiteljici se tek sada prvi put ističe, a da se o tome doista razgovaralo i planiralo još od 2004. godine, kako to naprijed navedeni svjedok ističe, onda bi to sasvim sigurno i direktorica A.B. rekla u svom iskazu od 19. rujna 2006. godine.

No međutim ona je iskazala samo da traže iseljenje tuženice iz stana zbog toga što je stan vlasništvo tužiteljice.

Tužiteljica poslovne prostore koji se nalaze u zgradi u kojoj je i predmetni stan uopće ne koristi još od 1995. godine već se djelatnici tužitelja nalaze u poslovnoj zgradi u L., kako to i proizlazi iz iskaza tuženice, a predmetna zgrada u kojoj se nalazi stan iz kojeg se traži iseljenje tuženice je u naravi dijelom poslovni prostor, a dijelom stanovi i to četverosobni stan na prvom katu koji je otkupljen i u vlasništvu je sada A.C., a preostali dio je u vlasništvu tužiteljice i to predmetni stan u kojem stanuje tužiteljica te stan u kojem stanuje D.S. i poslovni prostor. Dakle imajući u vidu da je nekretnina iz koje tužiteljica zahtjeva iseljenje tuženice u naravi doista stan, dakle i namijenjena za stanovanje, da se za stanovanje plaća najam vlasniku, da u predmetnoj zgradi osim predmetnog stana postoji još stanova ali i poslovni prostor u vlasništvu tužiteljice, da tužiteljica doista poslovni prostor uopće ne koristi još od 1995. godine pa ga dakle može koristiti u bilo koju svrhu za svoje potrebe pa i za reprezentativni centar za degustaciju novih proizvoda tužiteljice, a s druge strane tuženica nema drugog stana i predmetni stan je njezin dom to je pravilno prvostupanjski sud ocijenio razmjernost i razumnost mjere iseljenja tuženice iz predmetnog stana kada je zaključio da miješanje nije bilo nužno niti razmjerno cilju koji se nastoji ostvariti. Tužiteljica kao vlasnik predmetnog stana ga može prodati, a osim toga kao što je već naprijed rečeno za stanovanje se vlasniku plaća najamnina, a tužiteljici kao vlasnici je svejedno kojoj će to osobi iznajmiti stan i naplaćivati tržišnu najamninu, pa dakle odbijanjem tužbenog zahtjeva tužiteljice za iseljenje tuženice neće doći do povrede tužiteljičinog prava na mirno uživanje vlasništva iz čl. 1. Protokola broj 1 uz Konvenciju, a istovremeno se neće povrijediti pravo tuženici na poštovanje njenog doma.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gžx-11/15-2, od 01. X. 2015.

ZALOŽNO PRAVO – OSNIVANJE DOBROVOLJNOG ZALOŽNOG PRAVA – UGOVOR O ZALAGANJU

Obveza založnog vjerovnika – izdavanje birsovnog očitovanja

(čl.307.st.1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14)

Nakon ispunjenja založnim pravom (hipotekom) osigurane tražbine obveza založnog vjerovnika je omogućiti njegovo brisanje u zemljišnoj knjizi, pa stoga u sudskom ostvarenju te obveze vlasnik založene nekretnine ovlašten je od njega zahtijevati samo izdavanje brisovnog očitovanje na temelju kojeg će sam ishoditi brisanje – no ne i tražiti da se založnom vjerovniku naloži da on izvrši brisanje ili da pokrene postupak brisanja prava zaloga.

„Iz činjeničnog utvrđenja prvostupanjskog suda proizlazi da je tužiteljičina pravna prednica A.S. dopustila u korist tužene upis založnog prava na nekretninama upisanim u zk.ul.br. 408 k.o. H., čkbr. 114 dvor i kuća broj 22 sa 184 čhv i čkbr. 115 oranica Okučnica sa 1416 čhv, radi osiguranja tražbine tužene prema korisniku kredita V.K., te da je nakon namirenja tražbine tužena na zahtjev korisnika kredita izdala brisovno očitovanje koje u odnosu na upisano založno pravo nije provedeno u zemljišnim knjigama.

Međutim, pogrešnim se ukazuje zaključak prvostupanjskog suda da je tužiteljica od tužene zahtijevala izdavanje brisovnog očitovanja, jer za to nema uporišta u izvedenim dokazima, a navlastito u sadržaju dopisa tužiteljice od 13. prosinca 2012. godine na koji se poziva i u presudi ga interpretira i prvostupanjski sud. Naime, iz sadržaja tog dopisa, ali i njemu suglasnih činjeničnih navoda tužbe, proizlazi kako je tužiteljica postavila zahtjev tuženoj da zemljišnoknjižnom odjelu Općinskog suda u D., Stalna služba u G., podnese prijedlog za brisanje založnog prava i uz taj prijedlog tom sudu dostavi i brisovno očitovanje, te u tom dopisu tužiteljica određeno navodi kako ne namjerava snositi troškove brisanja založnog prava.

U pravu je prvostupanjski sud da je tužena kao založni vjerovnik nakon prestanka zalogom osigurane tražbine u smislu čl. 307. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", br: 91/96., 68/98., 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14., – dalje: ZVDSP) dužna učiniti sve što je potrebno da se izbriše založno pravo iz javne knjige, te u tom kontekstu izdati založnom dužniku brisovno očitovanje podobno za zemljišnoknjižnu uknjižbu kojim dopušta brisanje založnog prava uknjiženog u svoju korist, no pogrešna je pritom njegova pravna ocjena da je u konkretnom slučaju bez takvog brisovnog očitovanja za brisanje založnog prava prikladan tužbeni zahtjev postavljen u ovome postupku. No, prema tuženoj se ne može osnovano isticati zahtjev koji sadrži nalog tuženoj za brisanje založnog prava upisanog na nekretninama tužiteljice, jer tužena nije legitimirana vršiti takvu činidbu, a na što ona osnovano ukazuje žalbom. Kraj obveze tužene na izdavanje brisovnog očitovanja tužiteljici kao založnom dužniku, tužiteljica je u slučaju odbijanja tužene ovlaštena sudskim putem zahtijevati izdavanje takve isprave radi brisanja založnog prava, koju će u protivnom zamijeniti sudska presuda.

Prema tome, prvostupanjski je sud uslijed pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja pogrešno primijenio materijalno pravo, čije su odredbe citirane u obrazloženju pobijane presude, kada je prihvatio postavljeni tužbeni zahtjev, pa je stoga iz izloženih razloga valjalo uvažiti žalbu tužene i primjenom čl. 373.a st. 1., 2. i 3. ZPP-a preinačiti osporenu presudu te u cijelosti odbiti tužbeni zahtjev.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3658/13-2, od 23. IV. 2015.

Z E M L J I Š N O K N J I Ž N O P R A V O

VRSTE I PREDMET UPISA – ZABILJEŽBA - OSTALE

Zabilježba pokretanja postupka ovrhe pred javnim bilježnikom općenito na imovini

(čl.84.a Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13)

Temeljem prijedloga za ovrhu općenito na imovini ovršenika podnesenog javnom bilježniku – bez da je temeljem rješenja o ovrsi donesenog po tom prijedlogu podnesen i prijedlog nadležnom sudu za određivanje sudske ovrhe na nekretnini, nije moguće s uspjehom tražiti zabilježbu pokretanja ovrhe jer se ne radi o postupku u kojem bi mogao biti određen upis u zemljišnu knjigu.

„Neosnovano žalitelj prigovara utvrđenom činjeničnom stanju u pogledu osnovanosti prijedloga radi zabilježbe pokretanja postupka jer je prvostupanjski sud utvrdio da je predlagatelj kod javnog bilježnika ishodio rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave radi namirenja novčane tražbine ovrhom općenito na imovini ovršenika.

Pravilno je utvrđenje prvostupanjskog suda da se zabilježba pokretanja postupka zatražena primjenom čl. 84.a Zakona o zemljišnim knjigama (Narodne novine br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13 – dalje:ZZK) na točno određenim nekretninama ne može zahtijevati a da predlagatelj nije dostavio dokaz da je pokrenut postupak ovrhe ne nekretninama protustranke podnošenjem sudu prijedloga za promjenu predmeta ovrhe na nekretninama.

Prema shvaćanju ovoga suda, pretpostavka za dopuštanje zabilježbe pokretanja postupka pred sudom ili upravnim tijelom u kojem bi se mogao odrediti upis za koji se ne može upisati zabilježba spora, je da je predlagatelj predao sudu ili upravnom tijelu podnesak na rješavanje temeljem kojega bi se mogao odrediti upis u zemljišnu knjigu, dok sud ili upravno tijelo ne odredi zabilježbu. Takova zabilježba bi djelovala protiv svih onih koji bi kasnije stekli knjižna prava, a po donošenju odluke o prijedlogu, donošenjem rješenja o zabilježbi spora, ista bi bila provedena na onom mjestu koje je osigurala zabilježba pokretanja postupka.

Nije sporno da predlagatelj na temelju pravomoćnog rješenja o ovrsi općenito na imovini ovršenika može predložiti promjenu predmeta ovrhe pa i na nekretninama ovršenika, koje mora točno označiti u prijedlogu za promjenu predmeta ovrhe, a u skladu s odredbom čl. 285. u vezi čl. 79. do čl.82. Ovršnog zakona ("Narodne novine" br. 112/12, u daljnjem tekstu:OZ-a). Pokretanje postupka promjenom predmeta ovrhe na nekretninama ovršenika je pretpostavka za predloženu zabilježbu jer se samo na temelju takovog prijedloga ne može odrediti zabilježba ovrhe iz čl. 84. OZ-a ili zabilježba odbijanja ovrhe iz čl. 88. ZZK-a dok sud ne odluči o prijedlogu za promjenu predmeta ovrhe donošenjem rješenja o ovrsi ili odbijanjem odnosno odbacivanjem prijedloga za promjenu predmeta ovrhe.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2837/14-3, od 16. IV. 2015.

POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA - ODLUČIVANJE
Upis prava vlasništva stranca – na temelju pravomoćne sudske odluke

(čl.108.st.2. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13)

Pri odlučivanju o dozvoli upisa uknjižbe prava vlasništva strane osobe temeljem pravomoćne presude, kojom je nadležni sud utvrdio stjecanje toga prava temeljem zakona (dosjelost) te je odredio da će se temeljem te odluke izvršiti i upis toga prava u zemljišnoj knjizi, zemljišnoknjižni sud nije ovlašten ispitivati postojanje posebnih zakonom propisanih pretpostavki za stjecanje vlasništva stranih osoba jer bi se time upustio u nedopušteno preispitivanje pravilnosti i zakonitosti pravomoćne sudske odluke.

„Pobijanim rješenjem je odbijen prigovor predlagatelja podnesen protiv rješenja prvostupanjskog suda br. Z-3883/13 od 18. studenoga 2013. godine, kojim rješenjem je odbijena predložena uknjižba prava vlasništva predlagatelja. Navedenu uknjižbu prava vlasništva predlagatelj predlaže na temelju pravomoćne presude Općinskog suda u V. broj P-393/12-15 od 18. srpnja 2013. godine, kojom je utvrđeno pravo vlasništva predlagatelja na navedenom suvlasničkom dijelu predmetnih nekretnina, te je tuženicama naloženo izdavanje tabularne isprave radi uknjižbe ovoga prava u zemljišnim knjigama, koju će u protivnom zamijeniti navedena presuda. To rješenje sud u bitnome obrazlaže time da je predlagatelj strani državljanin, a da predmetne nekretnine predstavljaju poljoprivredno zemljište na kojem zemljištu strani državljani ne mogu stjecati pravo vlasništva, kako je to propisano odredbama čl. 358. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 – dalje: ZVDSP), te čl. 2. st. 2. Zakona o poljoprivrednom zemljištu ("NN" br. 39/13).

Osnovana je žalbena tvrdnja da je o pravu vlasništva predlagatelja na predmetnim nekretninama, a slijedom toga i o njegovom ovlaštenju za uknjižbu ovoga prava u zemljišnim knjigama, odlučeno pravomoćnom presudom donesenom u parničnom postupku, da se o valjanosti ovoga stjecanje ne može ponovno odlučivati u ovome zemljišnoknjižnom postupku, već da se je temeljem čl. 108. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10 i 55/13 – dalje: ZZK), zemljišnoknjižni sud imao ograničiti na ispitivanje je li upis odredilo za to nadležno tijelo, te je li upis provediv s obzirom na stanje zemljišne knjige. Budući da su se u konkretnom slučaju ostvarile navedene pretpostavke za provedbu zemljišnoknjižnog upisa iz čl. 108. st. 2. ZZK, osnovana je žalbena tvrdnja da je prvostupanjski sud počinio pogrešnu primjenu materijalnog prava kada je odbio predloženu uknjižbu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1565/14-2, od 9. IV. 2015.

OSNIVANJE, OBNAVLJANJE, DOPUNJAVANJE I PREOBLIKOVANJE
ZEMLJIŠNE KNJIGE – POJEDINAČNI ISPRAVNI POSTUPAK
Objava oglasa o otvaranju postupka – neplaćanje predujma

(čl.186.Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13, i čl.111.st.1. i st.3. Pravilnika o unutarnjem ustroju i vođenju zemljišnih knjiga i obavljanju drugih poslova u

zemljišnoknjižnim odjelima sudova – "Narodne novine" br. 81/97, 109/02, 123/02, 153/02, 14/05 i 60/10)

Objava oglasa o otvaranju pojedinačnog ispravnog postupka radnja je bez koje nije moguća provedba postupka i ocjena osnovanosti prijedloga – prijave za upis uknjižbe prava vlasništva, pa ako predlagatelj za njegovu objavu na zakonom propisani način ne uplati potreban predujam sud će prijedlog za upis odbiti kao neosnovan.

„Iz spisa predmeta proizlazi da je predlagatelj dana 30. lipnja 2008. godine podnio prijedlog za otvaranje pojedinačnog ispravnog postupka na predmetnoj nekretnini, te je prvostupanjski sud rješenjem broj Z-38931/08 od 18. srpnja 2011. godine otvorio pojedinačni ispravni postupak i nadalje sukladno čl.109.st.7. Zemljišnoknjižnog poslovnika ("Narodne novine", br: 81/97, 109/02, 123/02, 153/02, 14/05 i 60/10) s prijedlogom predlagatelja postupao kao s prijavom za upis. Nadalje, prvostupanjski sud je nalogom broj Z-38931/08 od 18. srpnja 2011. godine pozvao predlagatelja da u roku od tri dana od primitka naloga plati predujam za troškove objave oglasa u Narodnim novinama u iznosu od 450,00 kn, te da kao dokaz o izvršenoj uplati dostavi dokaz sudu (list 13 spisa), a što je propisana obveza predlagatelja sukladno čl.111.st.1. i 3. Zemljišnoknjižnog poslovnika. Prema priloženoj dostavnici u spisu predmeta proizlazi da je predlagatelj dana 9. rujna 2011. godine primio rješenje o otvaranju pojedinačnog ispravnog postupka uz oglas i nalog za plaćanje predujma.

Osnovano prvostupanjski sud zaključuje da do dana donošenja pobijanog rješenja 28. rujna 2012. godine predlagatelj nije uplatio predujam, radi čega pobijanim rješenjem odbija prijavu upisa predlagatelja od 30. lipnja 2008. godine za uknjižbu prava vlasništva na predmetnim nekretninama. Naime, u ovom postupku potrebno je radi ocjene osnovanosti prijedloga za upis predlagatelja objaviti oglas da je otvoren zemljišnoknjižni pojedinačni ispravni postupak, kako bi osobe, a koje smatraju da bi se u zemljišnoknjižni uložak trebalo upisati nešto što nije upisano, mogle staviti svoje prijave ili prigovore postojećim upisima i bez objave oglasa zemljišnoknjižni sud ne može nastaviti postupanje zakazivanjem rasprave za ispravak upisa, sve u skladu sa odredbom čl.200.st.2. u svezi čl. 186. i čl. 191. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04 i 107/07–dalje: ZZK).

Kako oglas nije objavljen radi toga što predlagatelj nije ispunio svoju obvezu uplate predujma i prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda predlagatelj nije dokazao osnovanost svoje prijave upisa prava vlasništva u ovom zemljišnoknjižnom pojedinačnom ispravnom postupku, te je stoga pravilno prvostupanjski sud prijavu upisa predlagatelja odbio kao neosnovanu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2902/14-3, od 7. V. 2015.

**OSNIVANJE, OBNAVLJANJE, DOPUNJAVANJE I PREOBLIKOVANJE
ZEMLJIŠNE KNJIGE – OBNAVLJANJE – TUŽBA ZA BRISANJE**

Prestanak prava tražiti brisanje upisa – kada upis nije osporavan prigovorom

(čl.197.st.2. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13)

Ako upis prava vlasništva određen i proveden u postupku obnove zemljišne knjige nije osporavan prigovorom, tada pravo zahtijevati njegovo brisanje u parničnom postupku prestaje protekom tri godine od njegove provedbe u zemljišnoj knjizi – pa kada tužba bude podnesena nakon što je to pravo prestalo sud će odbiti tužbeni zahtjev kao neosnovan.

„U izreci citiranom presudom odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev za utvrđenjem da je pravno nevaljana uknjižba prava vlasništva na ime tužene Republike Hrvatske na nekretnini čkbr. 61/2 M. put M. u površini 1147 m², upisanoj u zk.ul.br. 626 k.o. B.

Iz utvrđenja prvostupanjskog suda utemeljenog na u postupku izvedenim dokazima proizlazi da je rješenjem Općinskog suda u B. donesenim u postupku obnove zemljišnih knjiga na području katastarske općine B. dana 28. studenoga 2007. godine, kao dana otvaranja novoosnovane zemljišne knjige, izvršen upis prava vlasništva u korist tužene na nekretnini upisanoj u zk.ul.br. 626 k.o. Brezovac, čkbr. 61/2 M. put M. od 1147 m², koja se prije tog upisa u zemljišnim knjigama vodila pod oznakom čkbr. 63/2 put M. od 1175 m² u zk.ul.br. 413 k.o. B. kao vlasništvo sada pokojne tužiteljeve majke B.G., te da tužitelj u tom postupku obnove, na koji se u smislu odredbe čl. 198. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama („Narodne novine“ br. 91/96, 68/98, 137/99, 144/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, dalje: ZZK) na odgovarajući način primjenjuju odredbe tog zakona o ispravnom postupku, nije u određenom roku do 28. svibnja 2008. godine podnio prigovor u odnosu na taj upis.

Polazeći od tako utvrđenih činjenica, a imajući u vidu da je tužba podnesena dana 30. srpnja 2012. godine, pravilno je prvostupanjski sud zaključio da je tužitelj kao nasljednik ranije vlasnice zemljišta nakon 28. studenoga 2010. godine izgubio pravo osporavati upis prava vlasništva tužene na tom zemljištu. Naime, u smislu čl. 197. st. 2. u vezi čl. 198. st. 2. ZZK-a tužitelj je tužbom za ispravak mogao osporavati upis prava vlasništva tužene na tom zemljištu izvršen u postupku obnove zemljišnih knjiga u roku od 3 godine računajući od provedbe spornog upisa 28. studenoga 2007. godine. U situaciji kada je tužbom osporeni upis izvršen u postupku obnove zemljišnih knjiga na koji se na odgovarajući način primjenjuju odredbe o ispravnom postupku, uključujući i čl. 197. ZZK-a koji regulira pretpostavke podnošenja tužbe za ispravak i rok u kojem se može podnijeti, neosnovanim se ukazuju žalbeni navodi da tužitelj nije prekludiran zahtijevati brisanje spornog upisa.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2932/13-2, od 27. VIII. 2015.

II. O B V E Z N O P R A V O

OBVEZE S VIŠE DUŽNIKA ILI VJEROVNIKA – SOLIDARNE OBVEZE – SOLIDARNOST DUŽNIKA

Tražbina javnog bilježnika (nagrada i trošak) – sklapanje pravnog posla sa više osoba

(čl.43.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11 u svezi čl.163. Zakona o javnom bilježništvu – "Narodne novine" br. 78/93, 29/94, 162/98, 16/07 i 75/09)

Kada u sklapanju nekog pravnog posla pred javnim bilježnikom sudjeluju dvije ili više osoba, ili više njih zajedno od njega zahtijevaju poduzimanje neke službene radnje, tada naplatu pripadajuće nagrade za poduzete radnje i nastalih troškova javni bilježnik može zahtijevati u cijelosti od bilo kojeg od njih – jer za navedenu obvezu oni odgovaraju solidarno.

„Tijekom postupka nije bilo sporno da je između K.G.d.o.o. iz S. i WBB (W.B.B. GmbH, K., R.A., F.-J.-Str.15) kao i drugih ugovornih strana 11. ožujka 2011. godine sklopljen Okvirni ugovor solemniziran u javnobilježničkom uredu javnog bilježnika L.D., da je dana 17. lipnja 2011. sklopljen Dodatak navedenom ugovoru, a dana 22. srpnja 2011. i Dodatak 2. Tijekom postupka utvrđeno je da je temeljem tih ugovora osnovan i javnobilježnički polog kod tužitelja kao javnog bilježnika i to zadužnice, te da tužitelj kao javni bilježnik u ovom postupku potražuje naplatu troškova tog pologa od tuženika na čije ime je izdao i račun na iznos od 49.724,15 kn.

Pravilno je prvostupanjski sud na temelju provedenih dokaza utvrdio da je tuženik bio jedna od stranaka koja je zaključila Okvirni ugovor od 11. ožujka 2011 godine, te je vezano uz taj ugovor kod tužitelja preuzeta na čuvanje obična zadužnica koja je izdana u korist trgovačkog društva I.d.o.o. sa sjedištem u S. i navedeni predmet se kod tužitelja vodio pod brojem OU-37/11. Čl. 163. Zakona o javnom bilježništvu ("Narodne novine", br: 78//93, 29/94, 162/98, 16/07 i 75/09 – dalje: ZJB) propisano je da ako više osoba sudjeluje u sklapanju pravnog posla pred javnim bilježnikom ili od njega traži obavljanje kakve druge službene radnje, sve one solidarno odgovaraju javnom bilježniku za dužnu nagradu i troškove.

Tuženik u žalbi ističe da se u konkretnom slučaju ne primjenjuje navedena zakonska odredba, jer da on nije dao nalog javnom bilježniku za obavljanje bilo kakve radnje, već da je to bilo trgovačko društvo WBB. Međutim, nesporno je da je tuženik preuzeo zadužnicu, a koja zadužnica je bila i izdana temeljem ranije sklopljenog Okvirnog ugovora. Suprotno žalbenim navodima, pravilno je prvostupanjski sud ocijenio da iako je radnja osnivanja pologa poduzeta na zahtjev punomoćnika trgovačkog društva WBB, da ista nije bila isključivo u interesu WBB-a, već u cilju realizacije pravnog odnosa sukladno Okvirnom ugovoru i dodatku ugovoru, odnosno u interesu stranaka tog ugovora.

Stoga tužitelj ima pravo u skladu sa člankom 43. stavak 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05 i 41/08) zahtijevati ispunjenje predmetnog potraživanja samo od tuženika, jer tuženik odgovara vjerovniku kao dužnik solidarne obveze,

pa vjerovnik odnosno tužitelj može zahtijevati njeno ispunjenje od koga hoće, sve dok ne bude potpuno namiren.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-912/15-2, od 16. VII. 2015.

PROMJENE U OBVEZONOM ODNOSU – PROMJENA SADRŽAJA - OBNOVA Sporazum o obročnoj otplati duga

(čl.145.st.1 Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

Sporazum vjerovnika i dužnika postojeće i dospjele novčane obveze o načinu i dinamici njenog podmirenja – o plaćanju duga u obrocima, nema značaj ugovora o obnovi (novaciji), jer njime nije izmijenjena ni osnova postojeće obveze ni njen predmet.

„Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužitelja za isplatu troškova naknade za usluge odvoženja komunalnog otpada za razdoblje od svibnja 2010. do lipnja 2012. godine. Prvostupanjski sud je ukinuo platni nalog u odnosu na potraživanje tužitelja za iznos od 1.663,00 kn koji se odnosi na izvršene usluge za razdoblje od svibnja 2010. godine do studenog 2011. godine jer utvrđuje da su stranke zaključile nagodbu 04. siječnja 2012. godine iz koje proizlazi da će tuženik taj dug platiti u 4 rate – iz čega zaključuje da je time došlo do novacije obveze i da je ranije tražbina s rokom dospelosti od 31. svibnja 2010. godine do 20. studenog 2011. godine prestala, odnosno da je sklapanjem Ugovora o nagodbi zamijenjena novom obvezom.

Takav zaključak prvostupanjskog suda se ne može prihvatiti. Naime, odredbom čl. 145. st. 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, br: 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01 – dalje: ZOO) određeno je da obnova nastaje ako se vjerovnik i dužnik suglase da postojeću obvezu zamjene novom i ako nova obveza ima različitu glavnu činidbu ili različitu pravnu osnovu. Prema toj odredbi pod obnovom ili novacijom razumijeva se sporazum postignut između vjerovnika i dužnika kojim se dosad postojeći obvezno pravni odnos preinačuje kroz zamjenjivanje dosadašnje pravne osnove ili predmeta stare glavne obveze s novim, zbog čega stara obveza prestaje i zamjenjuje je nova. Sadržaj nove obveze mora biti različit od onoga prijašnje stare obveze što se ogleda u promjeni predmeta obveze ili u promjeni dosadašnje pravne osnove.

Iz rezultata raspravljanja u ovoj pravnoj stvari proizlazi da tužitelj kao vjerovnik obveze potražuje od tuženika kao dužnika obveze naknadu za izvršenu uslugu odvoza otpada koju je tuženik dužan plaćati na temelju odredbe čl. 20. Zakona o komunalnom gospodarstvu („Narodne novine“, br: 26/03 – pročišćeni tekst, 82/04, 110/04, 178/04). Iz nagodbe zaključene između tužitelja i tuženika (list 31) proizlazi da se tuženik obvezuje izvršiti plaćanje duga prema tužitelju za izvršenu uslugu odvoza otpada u iznosu od 2.163,00 kn na 4 rate, a iz priložene kartice (list 32) vidljivo je da se taj iznos odnosi za razdoblje od studenog 2009. godine do studenog 2011. godine. Dakle, iz te nagodbe vidljivo je da se obveza tuženika odnosi na plaćanje usluge odvoza otpada, a što je i predmet ovog parničnog postupka, te nagodbom nije promijenjena pravna osnova niti predmet obveze, pa time nije došlo niti do novacije obveze kako to pogrešno smatra prvostupanjski sud.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2490/14-2, od 06. X. 2015.

ZASTARA – VRIJEME POTREBNO ZA ZASTARU – OPĆI ZASTARNI ROK
Zastara tražbine ispunitelja solidarne obveze – opći rok zastare

(čl.225. u svezi čl.52.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11)

Tražbina ispunitelja solidarne obveze – mjesečnih renti s osnova tuđe pomoći te izgubljene zarade (naknada štete) – prema drugom solidarnom sudužniku te obveze, predstavlja regresnu tražbinu pa ista zastarijeva u općem roku zastare – pet godina od ispunjenja svakog pojedinog mjesečnog iznosa rente.

„Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je regresni zahtjev tužiteljice da joj tuženik isplati ½ iznosa kojeg je tužiteljica isplatila I.P. na ime mjesečne rente s naslova tuđe njege i pomoći i izgubljene zarade u razdoblju od mjeseca studenog 2008.g. do mjeseca svibnja 2012.g.

Prvostupanjski sud je utvrdio da je presudom Općinskog suda u G. broj P-152/99-71 od 31. siječnja 2000. godine preinačene presudom Županijskog suda u B. broj Gž-1048/00-2 od 7. rujna 2000.g. presuđeno da su tuženici S.S. i Republika Hrvatska dužni solidarno isplatiti I.P. mjesečne iznose na ime tuđe njege i pomoći te nadalje rentu na ime izgubljene zarade tako da je naknada štete za tuđu njegu i pomoć iznosila 2.160,00 kn mjesečno, a renta zbog izgubljene zarade 1.198,37 kn, što ukupno iznosi 3.358,37 kn. S obzirom na navedeno, pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da u visini potraživanja na koje tužiteljica ima pravo treba poći upravo od naprijed navedenih presuda Općinskog suda u G. i Županijskog suda u B. i stoga tužiteljici pripada pravo na povrat ½ od ukupno dosuđenog iznosa od 3.358,37 kn, a što čini iznos od 1.679,18 kn koliko je dosuđeno pobijanom presudom.

Međutim, prvostupanjski sud nije pravilno primijenio materijalno pravo u dijelu u kojem je prihvatio prigovor zastare tuženika ocjenjujući da se radi o tražbinama povremenih davanja koje dospijevaju godišnje ili u kraćim razdobljima za koje je prema odredbi čl. 226. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" br. 35/05 i 41/08 - dalje: ZOO) propisan trogodišnji rok zastare.

Naime, odredbom čl. 43. st. 1. ZOO-a propisano je da svaki dužnik solidarne obveze odgovara vjerovniku za cijeli dug i vjerovnik može zahtijevati njegovo ispunjenje od koga hoće sve dok ne bude potpuno ispunjen, ali kada jedan dužnik ispuni dug, obveza prestaje i svi se dužnici oslobađaju. Odredbom čl. 52. st. 1. ZOO-a propisano je da dužnik koji je ispunio obvezu ima pravo zahtijevati od svakog sudužnika da mu naknadi dio duga koji pada na njega. U ovom parničnom sporu radi se o potraživanju tužiteljice za isplatu iznosa kojeg je ona kao solidarni dužnik obveze do sada isplatila I.P., a u čemu nije sudjelovao tuženik iako je njegova solidarnost obveze utvrđena presudom Općinskog suda u G. broj P-152/99-71. Prema tome, radi se o tražbini jednog od solidarnih dužnika prema drugom, dakle o regresnom potraživanju, a ne o potraživanju rente kao povremenoj novčanoj tražbini, pa se kod regresnog zahtjeva u pogledu zastare primjenjuje opći rok zastare od 5 godina sukladno odredbi čl. 225. ZOO-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1552/14-2, od 06. VIII. 2015.

UČINCI DVOSTRANO OBVEZNIH UGOVORA – RASKID UGOVORA ZBOG NEISPUNJENJA – ROK ISPUNJENJA I RASKID UGOVORA

Raskid zbog neplaćanja premije dopunskog zdravstvenog osiguranja

(čl.361. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

Odredba Općih uvjeta, kojom je propisano „da HZZO raskida ugovor o dopunskom osiguranju nakon isteka tridesetog dana od uručenja preporučenog pisma kojim se osiguranik opominje na plaćanje dospjele premije s tim da taj rok ne može isteći prije proteka roka od 60 dana od dospijeca neplaćene premije, a da se ugovor u svakom slučaju raskida ako premija nije plaćena u roku od 90 dana od dospijeca“, nema značenje odredbe koja propisuje da je rok plaćanja premije bitni sastojak ugovora već značenje odredbe kojom stranke ugovaraju uvjete raskida ugovora zbog neplaćanja premije – do kojeg ne dolazi bez izjave o raskidu od strane osiguratelja (HZZO-a).

„Iz činjeničnog utvrđenja prvostupanskog suda proizlazi da su tužitelj i tužena sklopili ugovor o dopunskom zdravstvenom osiguranju prema polici osiguranja broj 9643771 za razdoblje od 14. svibnja 2010. godine do 13. svibnja 2011. godine, a da tužena nije plaćala dospjele mjesečne premije osiguranja u iznosu od 130,00 kn, te da se tužiteljeva tražbina odnosi na neplaćenu premiju osiguranja za navedeno ugovoreno razdoblje, ali i za razdoblje od 14. svibnja 2011. godine do 13. svibnja 2012. godine, jer je ugovor automatski obnovljen i za narednu godinu. No i unatoč utvrđenja da tužena nije platila niti jednu dospelu mjesečnu premiju osiguranja prvostupanski sud ocjenjuje da tužena nije dužna platiti premiju osiguranja iz razloga što je točkom XI. st. 1. Općih uvjeta ugovora o dopunskom zdravstvenom osiguranju od 07. rujna 2009. godine (dalje: Opći uvjeti), koji se primjenjuju počevši od 01. listopada 2009. godine, propisano da se zbog neplaćanja premije osiguranja raskida ugovor o dopunskom zdravstvenom osiguranju istekom roka od 90 dana od dana dospijeca premije.

Tumačenje članka XI. Općih uvjeta je pogrešno. Naime, odredbom točke XI. Općih uvjeta određene su pretpostavke za raskid ugovora i prema toj odredbi Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje raskida ugovor nakon isteka tridesetog dana od dana kada je ugovaratelju uručeno preporučeno pismo kojim ga se opominje na plaćanje dospjele premije, pri čemu taj rok ne može isteći prije proteka roka od 60 dana od dospijeca premije, no u svakom slučaju ugovor se raskida ako premija nije plaćena u roku 90 dana od dana dospijeca.

Nesporno je da tužitelj nije izjavio da raskida ugovor o dopunskom zdravstvenom osiguranju za utuženo razdoblje, a iz sadržaja odredbe točke XI. Općih uvjeta ne proizlazi da do raskida ugovora dolazi i bez tužiteljeve izjave. Naime, tom odredbom nije određeno da će se ugovor smatrati raskinutim ako ne bude ispunjen u određenom roku, pa neplaćanje dvije dospjele rate premije osiguranja predstavlja razlog za raskid ugovora od strane tužitelja, no da bi ugovor i bio raskinut potrebna je takva tužiteljeva izjava. Takav zaključak ima uporište i u odredbi članka 361. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" broj 35/05., 41/08., dalje: ZOO), koja propisuje uvjete raskida ugovora po samom zakonu u situaciji kada je rok ispunjenja obveze bitan sastojak ugovora, a na čiju primjenu upućuje i odredba točke XIX. st. 2 Općih uvjeta. U konkretnom slučaju stranke nisu ugovorile da je rok ispunjenja obveze bitan sastojak ugovora, a niti to proizlazi iz naravi posla, pa nema mjesta zaključku da je neplaćanjem dvije dospjele premije osiguranja ugovor raskinut po samom zakonu.

Kako prema ocjeni ovoga drugostupanjskog suda ugovor o dopunskom zdravstvenom osiguranju nije raskinut u smislu odredbe točke XI. st. 1. Općih uvjeta, to je pravilnom primjenom točke X. Općih uvjeta tužena dužna tužitelju isplatiti ugovorenu premiju osiguranja za cijelo ugovoreno razdoblje od 14. svibnja 2010. godine do 13. svibnja 2012. godine zajedno sa zakonskom zateznom kamatom tekućom od dospijuća obveze do isplate.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1086/14-2, od 30. XI. 2015.

UGOVOR O KUPOPRODAJI – OBVEZE PRODAVATELJA – ODGOVORNOST ZA MATERIJALNE NEDOSTATKE STVARI – KADA POSTOJE MATERIJALNI NEDOSTACI

Gradevina izgrađena bez ili protivno aktu o građenju

(čl.401.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11)

Gradevina kao sastavni dio nekretnine – predmeta ugovora o kupoprodaji, izgrađena protivno urbanističkim uvjetima te protivno aktu kojim je odobrena gradnja, predstavlja stvar sa materijalnim nedostatkom za koji prodavatelj odgovara kupcu.

„Tijekom postupka nije bilo sporno da su tužitelj i tuženik sklopili ugovor o kupoprodaji dana 2. 11. 2010.g. temeljem kojeg je tužitelj prodao tuženiku nekretninu koja u naravi predstavlja novosagrađenu zgradu, a iz provedenih dokaza i navoda stranaka proizlazi da je tuženik ostao dužan isplatiti tužitelju iznos od 3.000,00 eura na ime kupoprodajne cijene koji iznos tužitelj i potražuje. Tuženik je u odgovoru na tužbu naveo (list 16 spisa) da je kupio kuću od tužitelja koji nije ispoštivao kupoprodajni ugovor jer dokumentacija nije uredna; kuća nije ucrtana u katastar, na građevinskoj dozvoli stoji prizemna kuća a kuća je katnica, dok je tužitelj kao prodavatelj rekao da su papiri uredni, pa stoga smatra da nije dužan isplatiti utuženu tražbinu. Prvostupanjski sud ocjenjuje da eventualni problemi u dokumentaciji koje tuženik samo paušalno navodi, a ničim ne dokazuje, nisu nikakva osnova po kojoj bi se isti mogao osloboditi obveze isplate ostatka kupovne cijene i prihvaća tužbeni zahtjev.

Prvostupanjski sud odlučujući o tužbenom zahtjevu nije vodio računa o odredbama Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO) u svezi nedostataka prodane stvari. Odredbom čl. 401. st. 1. t. 3. ZOO-a propisano je da ako stvar nema svojstva i odlike koje su izrijekom ili prešutno ugovorene, odnosno propisane postoji materijalni nedostatak prodane stvari.

Predmet kupnje je nekretnina koju u smislu čl. 9. st.1. i 3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09– dalje: ZVDSP) čini zemljišna čestica, uključujući i sve što je s njom razmjerno trajno povezano na njezinoj površini ili ispod nje. Što je na površini zemlje, iznad ili ispod nje izgrađeno a namijenjeno je da tamo trajno ostane, ili je u nekretninu ugrađeno, njoj dograđeno, na njoj nadograđeno ili bilo kako drukčije s njom trajno spojeno, dio je te nekretnine sve dok se od nje ne odvoji. Nezakonito izgrađenom zgradom u smislu Zakona o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama (NN. br. 86/12 i 143/13) smatra se zgrada, odnosno rekonstruirani dio postojeće zgrade izgrađene bez akta kojim se odobrava građenje, odnosno protivno tom aktu. Čl.32. tog Zakona propisano je da rješenje o

izvedenom stanju (kojim se zapravo legalizira građevina) nema pravnih učinaka na vlasništvo i druga stvarna prava na zgradi za koju je doneseno i zemljište na kojemu je ta zgrada izgrađena. Prema čl. 106. st.1. Zakona o gradnji (NN br.153/13) građenju građevine može se pristupiti na temelju pravomoćne građevinske dozvole, a graditi se mora u skladu s tom dozvolom, ako tim Zakonom ili propisom donesenim na temelju tog Zakona nije drukčije propisano. Nadalje, sukladno čl. 107. st. 2. tog Zakona građevinska dozvola nema pravnih učinaka na vlasništvo i druga stvarna prava na nekretnini za koju je izdana i ne predstavlja pravnu osnovu za ulazak u posjed nekretnine.

U skladu sa navedenim, prema ocjeni ovog suda valjan je ugovor o kupoprodaji nekretnine na kojoj je izgrađena građevina bez akta kojim se odobrava građenje, odnosno protivno tom aktu, no tada postoji materijalni nedostatak prodane stvari, jer nekretnina nema propisana svojstva u smislu čl. 401.st.1. ZOO-a, a tuženik je tvrdio da se radilo i o ugovorenim svojstvima, jer je tijekom postupka isticao da mu je tužitelj rekao da su papiri u redu. Radi pogrešnog pravnog pristupa da eventualni problemi u dokumentaciji nisu nikakva osnova po kojoj bi se tuženik mogao osloboditi obveze isplate ostatka cijene, prvostupanjski sud nije niti utvrđivao odlučne činjenice ima li prodana stvar materijalnih nedostataka, radi li se o takvom nedostatku koji je bio poznat prodavatelju ili mu nije mogao ostati nepoznat i je li prigovor tuženika za sniženje cijene radi nezakonito izgrađenog objekta na nekretnini koja je bila predmetom prodaje osnovan, radi čega je činjenično stanje nepotpuno utvrđeno pa je time i materijalno pravo pogrešno primijenjeno kada je prihvaćen tužbeni zahtjev.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-319/14-3, od 4. V. 2015.

PROUZROČENJE ŠTETE – ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE – ODGOVORNOST ZA OBAVLJANJE POSLOVA U OSTALIM SLUČAJEVIMA – ODGOVORNOST BOLNICE

Pogreška liječnika ili komplikacija – pucanje svrdla pri operativnom zahvatu

(čl.1045.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

Ocijenjeno je da pucanje vrška svrdla pri operativnom zahvatu i njegovo zaostajanje u goljениčnoj kosti ne predstavlja pogrešku liječnika već moguću komplikaciju pri liječenju – jer je utvrđeno da je liječnik zahvat izveo u skladu sa pravilima i prihvaćenim metodama zdravstvene struke i uz pravilnu upotrebu ispravne opreme i sredstava rada, pa stoga u tom slučaju ne postoji ni odgovornost bolnice za štetu.

„Prvostupanjski sud je utvrdio da je tužitelj zadobio prijelom lateralnog maleola lijevog gležnja radi čega je kod tuženika dana 19. travnja 2007. godine operiran; da je dana 19.veljače 2008. godine tužitelj ponovno zaprimljen kod tuženika radi vađenja osteosintetskog materijala, vijaka i pločica, kada je saznao da mu je prilikom izvođenja prve operacije u nozi zaostao vršak borera koji prilikom operacije nije bilo moguće otkloniti zbog njegovog položaja; da prema nalazu i mišljenju medicinskog vještaka dr. T.T. zbog puknuća vrška svrdla koje je zaostalo u goljениčnoj kosti nije došlo do dodatnih oštećenja tkiva i smanjivanja funkcije te se takva komplikacija može dogoditi kod svakog operativnog zahvata toga tipa na kosti pa da se ne radi o pogrešci liječnika; da je prema nalazu i mišljenju medicinskog vještaka dr. S.D. puknuće vrška svrdla komplikacija koja nastaje prilikom

operacija a ne greška operatera, a kao mogući razlog pucanja može biti gubitak svojstava svrdla radi sterilizacije pri visokim temperaturama ili gubitak oštine svrdla, i da se svrdlo vadi odmah ako je dostupno odnosno da se ne vadi ako ne vrši veća oštećenja okolnog tkiva ili ne dovodi u opasnost povrede žila ili živca ili ako nije dostupno; da je operater dr. D.R. kao iskusni kirurg vršio operativne zahvate nad tužiteljem te da je odmah nakon prve operacije na snimci uočio zaostali vršak svrdla veličine 3-4 milimetra, što je priopćio tužitelju i upoznao ga da će to izvaditi prilikom vađenja osteosintetskog materijala, što nije učinjeno jer je vršak svrdla duboko u tkivu i njegovim vađenjem bi moglo doći do oštećenja struktura što je znatno opasnije nego da svrdlo ostane u tkivu, a da tijekom prve operacije nije mogao uočiti otkidanje i ostanak svrdla u fibroznom tkivu tužitelja.

Ocjenom svih provedenih dokaza primjenom čl. 8. ZPP-a prvostupanjski sud utvrđuje da je prilikom operativnog zahvata na nozi tužitelja došlo do komplikacije u liječenju, zaostalog vrška svrdla koje je korišteno prilikom operativnog zahvata koji je proveden prema pravilima struke, metodom koja se koristi u medicini kod operativnih zahvata, i prema standardima medicine. Na temelju utvrđenog činjeničnog stanja, koje prihvaća i ovaj sud, prvostupanjski sud odgovornost tuženika isključuje primjenom odredbe čl. 1045. st. 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ br. 35/05 i 41/08, u daljnjem tekstu: ZOO/05).

Neosnovano tužitelj prigovara da je prilikom operativnog zahvata došlo do liječničke pogreške. U situaciji kada je nad tužiteljem obavljen standardni medicinski zahvat u skladu sa pravilima struke, pa unatoč toga dođe do komplikacije, konkretno pucanja i zaostajanja u tkivu vrška svrdla koje se standardno koristi prilikom operacije, nema propusta u liječenju. Tužitelj nije dokazao da bi liječnik postupao suprotno pravilima i metodama rada zdravstvene struke. Za komplikacije koje su neželjeni rezultat medicinskog postupka koji nastaje unatoč medicinski ispravnom postupku, izvedenom pravilnom uporabom ispravne opreme i sredstava, tuženik ne odgovara. Korištenje u konkretnom slučaju svrdla sasvim sigurno sa sobom nosi rizik, za koji liječnik ne snosi odgovornost, osim kada komplikacije prijeđu granicu uobičajenog rizika, što konkretno nije slučaj, a neosnovano tužitelj prigovara da je kod zahvata korišteno svrdlo koje nije bilo ispravno jer za takovu tvrdnju nema dokaza.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1944/15-3, od 10. XII. 2015.

ODGOVORNOST ZA DRUGOGA – ODGOVORNOST RODITELJA ZA DIJETE KOJE JE NAVRŠILO SEDAM GODINA ŽIVOTA

Isključenje odgovornosti roditelja

(čl.1056.st.4. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

Roditelj ne odgovara za štetu koju njegovo dijete prouzroči ozljeđivanjem drugog djeteta tijekom dječje igre ako štetna radnja (podmetanje noge) učinjena u toj igri nije posljedica roditeljskog zapuštanja djeteta, njegova lošeg odgoja ili poticanja lošim navikama.

„Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužiteljice za naknadu štete koju je počinio sin tuženika mlljt. A.D. Prvostupanjski sud je na temelju izvedenih dokaza utvrdio da A.D. nije nasilničkog ponašanja u školi i nije mu izrečena zbog toga odgojna mjera, te da je događaj u kojem je tužiteljica zadobila ozljedu počeo kao igra (grudanje - šopanje snijegom) i

da A.D. nije imao namjeru ozlijediti tužiteljicu. Prvostupanjski sud dalje utvrđuje da kada su tužiteljica i M.M. pokušavale njega srušiti na pod on je poduzeo radnju koja više nije bila primjerena igri, podmetanje noge. U pravnoj ocjeni spora prvostupanjski sud pravilno polazi od primjene odredbe čl. 1056. st. 4. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, br: 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01 – dalje: ZOO) prema kojoj roditelji odgovaraju za štetu što je prouzroči drugom njihovo maloljetno dijete koje ja navršilo 7 godina života osim ako dokažu da je šteta nastala bez njihove krivnje.

Međutim, po ocjeni ovog drugostupanjskog suda pogrešan je zaključak prvostupanjskog suda da tuženici na čijoj je strani teret dokazivanja da je šteta nastala bez njihove krivnje nisu dokazali da je šteta nastala bez njihove krivnje, jer prvostupanjski sud nije uzeo u obzir izvedene dokaze i to iskaze tuženika te svjedoka D.M. i mišljenje Zavoda za socijalnu skrb u B.-b. županiji od 30. travnja 2012. godine. Iz iskaza svjedoka D.M. proizlazi da je on bio razrednik A.D. koji ponekad nije izvršavao školske obveze, međutim u njegovom ponašanju i odnosu prema drugim učenicima nije bilo nikada problema, a i iz iskaza svjedokinje I.B. proizlazi da se A.D. prema njoj ponašao dobro, nije imao nikakav sukob sa njom niti ima saznanja da bi imao ikakav sukob sa tužiteljicom. Iz iskaza tuženika proizlazi da sa A.D. nije nikada bilo problema u njegovom ponašanju, nije se nitko ni u školu ni od djece, a niti od susjeda žalio da bi njihovo dijete bilo nepristojno ili da bi se tukao. Tuženici imaju petero djece, a niti sa ostalom djecom nemaju nikakvih problema u ponašanju, te navode da su dobri učenici i roditelji idu redovito na sastanke i informacije u školu, a djeca idu i u crkvu. Iz mišljenja Zavoda centra za socijalnu skrb u B.-b. županiji od 30. travnja 2012. godine proizlazi da dosada u obitelji D. nisu imali intervencija zbog nasilja ili zanemarivanja, niti su zapimali obavijesti drugih ustanova s kojima surađuju (škola, policija, bolnica, sud).

Prema citiranoj odredbi čl. 1056. st. 4. ZOO-a tuženici se mogu osloboditi odgovornosti za štetu ako dokažu da je nastala bez njihove krivnje, dakle, da nije došlo do zapuštanja djeteta, sprječavanja nadzora nad njim ili lošeg odgoja. Prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda tuženici su dokazali da do štete nije došlo njihovom krivnjom, jer uzrok štetnog događaja nije zanemarivanje odgoja mljt. A.D., već je do štete došlo zbog nepažnje u igri na snijegu koju je započela tužiteljica sa svojim prijateljicama, koja se je trebala odvijati na način da one sruše A. i šopaju ga snijegom, a do štetne posljedice i povrjeđivanja tužiteljice je došlo nakon što je pokušala srušiti A. pa nije uspjela a on joj je podmetnuo nogu nakon čega je tužiteljica pala i zadobila ozljedu. Dakle, iz opisanog štetnog događaja, kako ga je utvrdio prvostupanjski sud, ne proizlazi namjera A.D. da počini štetu, a i okolnosti ovog štetnog događaja, odnosno njenog nastanka su takve da ne upućuju na zaključak da bi do toga došlo zbog lošeg odgoja od strane tuženika, zapuštanja i poticanja lošim navikama, već je do štetnog događaja došlo zbog nepažnje u dječjoj igri i od strane tužiteljice i A.D.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2589/14-2, od 06. X. 2015.

**ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD OPASNE STVARI ILI OPASNE DJELATNOSTI – OSLOBOĐENJE OD ODGOVORNOSTI – RADNJA OŠTEĆENOG
Oštećenje vozila parkiranog na zabranjenom mjestu**

(čl.1067.st.2. i st.4. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11)

Pri nastanku štete od opasne stvari – uslijed pada stakla prozorskog okvira sa petog kata zgrade na vozilo parkirano ispred te zgrade – radnja parkiranja na tom mjestu kada je to prometnim znakom bilo zabranjeno (dopušteno samo za vozila korisnika zgrade) predstavlja prometni prekršaj no ne i radnju koja isključuje odštetnu odgovornost imatelja opasne stvari, jer ta radnja nije ni u kakvoj uzročnoj vezi sa nastankom štetnog događaja i nastankom štete.

„Prvostupanjski sud na temelju savjesne i brižljive ocjene u postupku izvedenih dokaza utvrđuje da je tužitelj vlasnik osobnog vozila marke Opel, tip Corsa, reg. oznake ZD-138-EC koje za svoje potrebe koristi njegova kćerka I.M.; da je tužiteljeva kćerka njegovo osobno vozilo dana 29. lipnja 2006. godine parkirala na nogostupu u Petrinjskoj ulici kod kbr. 20 na zapadnoj strani ulice, na udaljenosti od 70 cm od zgrade PU Zagrebačke u kojoj je zaposlena, te da se zbog nedostatka parkirališnih mjesta zajedno s kolegama s posla svakodnevno parkirala na tom dijelu nogostupa i da ju nitko nije upozoravao da ukloni vozilo s tog mjesta; da je na tom dijelu nogostupa više od deset godina postavljenim prometnim znakom B39 i dopunskom pločom E07 zabranjeno zaustavljanje i parkiranje vozila osim vozila MUP RH; da je dana 29. lipnja 2006. godine oko 16 sati s V. kata navedene zgrade došlo do pada stakla iz okna prozora, dimenzija 40 x 100 cm, na osobno vozilo tužitelja.

Polazeći od tako utvrđenih činjenica pravilno je prvostupanjski sud zaključio kako staklo s prozorskog okna zgrade, dimenzija 40 x 100cm, u padu s V. kata zgrade predstavlja opasnu stvar, te da je za štetu na vozilu tužitelja koja je uzrokovana padom tog prozorskog stakla sa zgrade u smislu odredbe čl. 1063. i 1064. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine 35/05, 41/08, u daljnjem tekstu: ZOO) odgovorna tužena kao vlasnica zgrade.

U tom kontekstu neosnovanim se ukazuju žalbeni navodi tužene istaknuti i tijekom prvostupanjskog postupka da je šteta nastala isključivo radnjom I.M. koja je tužiteljevo vozilo parkirala na mjestu na kojem je prometnim znakom označena zabrana zaustavljanja i parkiranja vozila osim vozila MUP-a RH. Točan je navod žalbe da je vozilo tužitelja bilo parkirano na mjestu na kojem je to zabranjeno i da su takvom radnjom ostvarena obilježja prometnog prekršaja, no to suprotno navodima žalbe nije u uzročnoj vezi s nastankom štete i odvajanjem cijelog stakla veličine 40 x 100 cm od prozorskog okvira te njegovim padom s V. kata zgrade na tužiteljevo vozilo, jer je očito kako je do odvajanja cijele staklene površine od prozorskog okvira došlo zbog određenih propusta u održavanju same zgrade, kako to pravilno zaključuje i prvostupanjski sud. Stoga suprotno navodima žalbe prvostupanjski sud pravilno utvrđuje da nisu ostvarene zakonske pretpostavke iz čl. 1067. st. 2.-4. ZOO-a čak niti za djelomično oslobođenje tužene od odgovornosti za štetu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3296/13-2, od 6. II. 2015.

PROUZROČENJE ŠTETE – ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE – ODGOVORNOST U SLUČAJU NEZGODE IZAZVANE MOTORNIM VOZILOM U POGONU – OBOSTRANA KRIVNJA VLASNIKA

Oduzimanja prednosti prolaska i nedopuštena brzina

(čl.1072.st.2. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11)

U prometnoj nezgodi (sudar u raskrižju) nastaloj nepropisnim oduzimanjem prednosti prolaza skretanjem u lijevo vozilu dolazećem iz suprotnog smjera koje zadržava taj smjer ali se kreće nedopuštenom brzinom (71 km/h), i koje bi pri dopuštenoj brzini (50 km/h) laganim kočenjem izbjeglo nalet na vozilo u skretanju, postoji krivnja oba vozača – vozača vozila u skretanju od 75% doprinosa a vozača vozila koje se kreće nedopuštenom brzinom od 25 % doprinosa.

„Na temelju savjesne ocjene u postupku izvedenih dokaza prvostupanjski sud utvrđuje da je dana 13. listopada 2008. godine u mjestu B. ispred kbr. 41 na "T" raskrižju došlo do prometne nezgode u kojoj je sudjelovalo osobno vozilo marke VW Golf kojim je upravljao tužitelj i osobno vozilo marke Renault Clio kojim je upravljao Z.Š., a koje je od automobilske odgovornosti osigurano kod tužene; da se vozilo tužitelja kretalo županijskom cestom iz smjera B. i na raskrižju s lokalnom cestom skretalo u lijevo prema naselju P., a vozilo osiguranika tužene županijskom cestom iz smjera G. zadržavajući pravac kretanja prema B.; da je brzina kretanja vozila na tom dijelu prometnice prometnim znakom bila ograničena na 50 km/h, te da je zbog magle bila smanjena vidljivost i da je međusobna mogućnost uočavanja vozila postojala na udaljenosti do 50 m; da se u trenutku kada tužitelj s vozilom skreće u lijevo i prelazi na za tužiteljev pravac kretanja lijevu stranu kolnika vozilo osiguranika tužene nalazi udaljeno 47,8 m; da se u trenutku sudara vozilo tužitelja kreće 15 km/h, dok se vozilo osiguranika tužene u trenutku sudara i neposredno prije sudara kreće brzinom od 71 km/h; da je do izbjegavanja nastanka prometne nezgode moglo doći u slučaju da je tužitelj odustao od radnje skretanja u lijevo, te da se uz poduzeto intenzivno kočenje vozilo osiguranika tužene kretalo brzinom do 68 km/h, odnosno uz prikočivanje brzinom od 50 km/h.

Polazeći od tako pravilno utvrđenih činjenica ispravnim se ukazuje zaključak prvostupanjskog suda da za nastanak ove prometne nezgode izazvane motornim vozilima u pokretu postoji obostrana krivnja sudionika prometne nezgode. Naime, u smislu čl. 57. st. 2. Zakona o sigurnosti prometa na cestama ("Narodne novine" broj 67/08., 48/10., 74/11., 80/13., 158/13., 92/14., 64/15., dalje: ZSPC) vozač koji skreće ulijevo dužan je propustiti vozilo koje, dolazeći iz suprotnog smjera, zadržava smjer svojeg kretanja ili skreće desno. Stoga je pravilan zaključak prvostupanjskog suda da je tužitelj pri poduzimanju radnje skretanja ulijevo na "T" raskrižju bio dužan propustiti vozilo osiguranika tužene koje mu je dolazilo iz suprotnog smjera zadržavajući smjer kretanja, a koje je kraj prihvaćenog nalaza i mišljenja prometno tehničkog vještaka mogao uočiti i u okolnostima uslijed magle smanjene vidljivosti (do 50 m) s obzirom da se u trenutku kada započinje skretanje ulijevo vozilo osiguranika tužene nalazilo udaljeno 47,8 m. Osim toga, pravilno je utvrđenje da za nastanak prometne nezgode postoji i krivnja osiguranika tužene koji se kritične zgrade kretao nepropisnom brzinom od 71 km/h. Naime, na tom je dijelu prometnice u mjestu B. brzina kretanja bila ograničena na 50 km/h, a osiguranik tužene bi prema utvrđenju prvostupanjskog suda zasnovanom na nalazu i mišljenju prometno-tehničkog vještaka izbjegao sudar da se kretao propisanom brzinom od 50 km/h, pa je njegova brzina kretanja bila protivna čl. 53. st. 1. ZSPC-a i suprotno žalbenim navodima tužene u uzročnoj vezi s nastankom prometne nezgode. Stoga se neprihvatljivim i bez uporišta u izvedenim dokazima ukazuju žalbeni navodi tužene kako je prometna nezgoda uzrokovana isključivom krivnjom tužitelja, a neodlučnim su ocijenjeni navodi da je prekršajni postupak radi izazivanja prometne nezgode pokrenut samo protiv tužitelja.

Ocjenjujući kraj utvrđenih nepropisnih radnji u prometu stupanj krivnje svakog sudionika za nastanak prometne nezgode pravilno je prvostupanjski sud u smislu čl. 1072. st. 2. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" broj 35/05., 41/08., dalje: ZOO) zaključio da je tužitelj u

većem stupnju kriv za nastanak prometne nezgode i to u omjeru od 75%, a osiguranik tužene u omjeru od 25%, pa stoga neosnovano obje stranke žalbom osporavaju pravilnost takve ocjene.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2264/13-2, od 14. VII. 2015.

PROUZROČENJE ŠTETE – ODGOVORNOST U SVEZI S OBAVLJANJEM POSLOVA OD JAVNOG INTERESA – ODRŽAVANJE CESTA

Pad odlomljene grane na kolnik ceste – sa stabla izvan zemljišnog cestovnog pojasa

(čl.3. i čl.6. Zakona o javnim cestama – "Narodne novine" br. 100/96, 76/98, 27/01, 114/01, 117/01 i 65/02)

Pravna osoba koja skrbi o održavanju javne ceste odgovara za štetu nastalu padom na kolnik ceste odlomljene trule grane sa stabla koja se nalazi izvan cestovnog zemljišnog pojasa (4,7 metara od ruba kolnika) ali čija krošnja se nadvija iznad tog pojasa i iznad kolnika ceste.

„Iz činjeničnog utvrđenja prvostupanjskog suda proizlazi da je tužitelj dana 22. svibnja 2003. godine upravljao osobnim vozilom državnom cestom D2 iz smjera mjesta V. u smjeru mjesta N.P. kada je tijekom vožnje na vozilo pala grana sa stabla lipe udaljenog 4,70 m od desnog ruba kolnika za smjer kretanja vozila. Kraj utvrđenja da se stablo lipe nalazilo 4,70 m udaljeno od desnog ruba kolnika i izvan zemljišnog pojasa prvostupanjski sud pozivom na odredbe čl. 6. i 3. Zakona o javnim cestama (Narodne novine broj 100/96, 76/98, 27/01, 114/01, 65/02, dalje: ZJC) zaključuje da šteta nastala padom grane sa stabla lipe nije uzrokovana stanjem javne ceste i da zbog toga ne postoji tuženikova odgovornost za štetu nastalu tužitelju.

Nije sporno da dionicom javne ceste (državna cesta D2) na kojoj je došlo do pada grane sa stabla upravlja i o njenom održavanju skrbi tuženik, te da je u smislu odredbe čl. 6. ZJC-a tuženik odgovoran za štetu nastalu korisniku javne ceste ako je šteta prouzrokovana stanjem te ceste, dok je odredbom čl. 3. ZJC-a propisano da javnu cestu čini i zemljišni pojas s objiju strana ceste potreban za nesmetano održavanje ceste širine prema projektu ceste, a najmanje jedan metar računajući od crte koja spaja krajnje točke poprečnog presjeka ceste. Kraj utvrđenja da se stablo lipe nalazilo 4,70 m udaljeno od desnog ruba kolnika državne ceste pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da se to stablo nalazilo izvan zemljišnog pojasa kao sastavnog dijela javne ceste za čije je održavanje odgovoran tuženik, no prvostupanjski sud pritom ispušta iz vida da se odlomljena grana kao dio krošnje tog stabla protezala iznad tog zemljišnog pojasa, a na što osnovano u žalbi ukazuje tužitelj. Naime, takav zaključak ima uporište i u nalazu i mišljenju stalnog sudskog vještaka šumarske struke V.G. (list 100-103), a iz kojeg proizlazi da je odlomljena grana bila duljine oko 8,5 m, da je rasla prema cesti pod kutom oko 20 stupnjeva od uspravne osi stabla, da se odlomila na visini od oko 3,30 m i da oblik i dimenzije loma ukazuju da se radilo o velikoj grani, te da je kraj dimenzija grane i kuta otklona prema cesti bilo za očekivati da će grana u slučaju pada završiti na cesti i to najmanje u duljini od 3,8 m, a što je potkrijepljeno i podacima službene bilješke Policijske postaje Đ. od 26. svibnja 2003. godine (list 6) prema kojima je puknuta grana pri padu čak prepriječila cijelu širinu kolnika državne ceste. Naposljetku, iz u spisu priloženih fotografija stabla lipe (list 93-95) vidljivo je da se i grana koja se na stablu nalazila

iznad odlomljene grane također proteže iznad zemljišnog pojasa, odnosno čak iznad desne strane kolnika za smjer kretanja vozila kojim je upravljao tužitelj.

Prema tome, iz u postupku izvedenih dokaza nesumnjivo proizlazi da se odlomljena grana dijelom protezala iznad desnog ruba kolnika za smjer kretanja tužitelja i dijelom iznad zemljišnog pojasa kao sastavnog dijela ceste (najmanje 1 m od desnog ruba kolnika), pa je stoga u pravu žalitelj kada ističe da je tuženik prilikom održavanja ceste odgovoran i za održavanje krošnje stabla koja se proteže nad kolnikom i zemljišnim pojaskom. Naime, prema odredbi čl. 53. Pravilnika o održavanju i zaštiti javnih cesta (Narodne novine 25/98, 162/98, dalje: Pravilnik) živicu, grmlje i krošnje drveća koje se nalazi na zemljišnom pojasku treba održavati u skladu s hortikulturnom tehnologijom tako da među inim ne ulaze u gabarit ceste, odnosno da svojim položajem i stanjem ne ugrožavaju sigurnost prometa.

Na temelju nalaza i mišljenja šumarskog vještaka utvrđeno je da je uzrok puknuća i pada grane smeđa trulež vidljiva na mjestu loma koju uzrokuju gljive i koja rezultira lomljivosti inače mekanog drveta lipe, te da je ta smeđa trulež kraj činjenice da manje središte truleži s donje strane nije bilo okruženo drvetom koje nije zahvaćeno truleži bila vidljiva golim okom i da je trebala biti uočena prilikom redovnog održavanja državne ceste. S obzirom na podatke Državnog hidrometeorološkog zavoda (list 78) prema kojima na mjestu i u vrijeme štetnog događaja nije bilo pojačanog vjetra vještak isključuje vjetar kao razlog puknuća grane, a što ujedno isključuje i osnovanost navoda tuženika kako je do puknuća grane došlo uslijed jakog vjetra i više sile. Kraj takvog utvrđenja, imajući u vidu da se grana zahvaćena smeđom truleži koja dovodi do lomljivosti drveta nalazila dijelom iznad desnog ruba kolnika i dijelom iznad zemljišnog pojasa kao sastavnog dijela ceste, da je smeđa trulež na toj grani bila vidljiva golim okom, te da je tuženik u smislu odredbe čl. 53. Pravilnika bio ovlašten i dužan posjeći tu granu koja je kao dio krošnje stabla lipe ulazila u gabarit ceste i zbog smeđom truleži uvjetovanom opasnosti loma i pada na cestu ugrožavala sigurnost prometa, njegov propust da posiječe i ukloni takvu granu predstavlja takvu nepažnju koja rezultira njegovom odgovornosti po osnovi krivnje u smislu odredbe čl. 158. u vezi čl. 154. st. 1. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine 53/91, 97/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01, dalje: ZOO/91) za štetu uzrokovanu tužitelju puknućem i padom grane lipova stabla na vozilo.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3596/13-2, od 20. II. 2015.

**POREZI, PRISTOJBE, TROŠARINE, CARINE, DOPRINOSI I NAKNADE –
PRISTOJBE – HRVATSKOJ RADIOTELEVIZIJI
Prestanak obveze - odjavom prijammika**

(čl.34. i čl.36. Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji – "Narodne novine" br. 137/10 i 76/12)

Odluka Hrvatske radiotelevizije o načinu odjave prijammika na propisanom obrascu i uz ovjeru potpisa kod javnog bilježnika predstavlja nedopušteno miješanje u pravo pretplatnika na odjavu rtv prijammika te na prestanak korištenja usluge, jer nije objavljena na primjereni način – da bude dostupna i da sa njom budu upoznati svi na koje se odnosi, i jer ne služi postizanju legitimnog cilja koji se njome želi postići već se njome onemogućava način odjave koji nije previše otegotan (bez dodatnih pretjeranih obveza i troškova) za pretplatnika, pa stoga obveza plaćanja rtv pristojbe prestaje i

onda kada pretplatnik odjavi uslugu pisanom izjavom o odjavi preporučeno dostavljenom Hrvatskoj radioteleviziji.

„Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužitelja za naplatu potraživanja za RTV pristojbu za razdoblje od srpnja 2011. do zaključno prosinca 2011. godine u ukupnom iznosu od 480,00 kn. Prvostupanjski sud je utvrdio da je za utvrđeno razdoblje tuženica bila obveznik plaćanja RTV pristojbe koju nije platila pa je primjenom odredbe čl. 34. st. 1. Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji prihvaćen tužbeni zahtjev tužitelja.

Iako je tuženica dostavila u spis izjavu koju je poslala preporučenom pošiljkom da objavljuje RTV pristojbu s danom 17. svibnja 2011. godine, a ta je pošiljka preporučenim putem poslana 22. rujna 2011. godine, prvostupanjski sud je ocijenio da odjava prijavnika nije učinjena u skladu s odlukom ravnateljstva Hrvatske radiotelevizije o načinu prikupljanja, naplati RTV pristojbe od 5. ožujka 2007. godine koja je donesena na temelju čl. 21. Statuta HRT-a. Prema toj odluci zahtjev za objavljivanje prijavnika se dostavlja izjavom ovjerenom kod javnog bilježnika, dakle tom odlukom je propisan način odjave prijavnika i forma u kojoj se to vrši, dakle zahtjeva se javnobilježnička ovjera takve izjave, a što tuženica nije učinila.

Tuženica je tijekom postupka navela da se radi o zlouporabi položaja i nasilju prema TV pretplatniku, te da sud na takvo bezakonje ne smije gledati benevolentno. U žalbi tuženica ističe da je protuzakonito da sud pomaže HRT-u Zagreb, javnoj ustanovi – jednoj strani u postupku. Iako se ovim navodima tuženica ne poziva određeno na zaštitu prava na pravično suđenje, izrazi poput traženja da sud ne smije na bezakonje gledati benevolentno te da je nezakonito da sud pomaže jednoj strani u postupku, po svom sadržaju i značaju predstavljaju zahtjev stranke na zaštitu prava na pravično suđenje. Odredbom članka 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda te protokola uz tu konvenciju određeno je da radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj. Da bi se utvrdilo je li došlo do povrede prava na pravično suđenje ovaj sud je proveo test razmjernosti.

U ovoj parnici test razmjernosti treba odgovoriti na pitanje je li odluka kojom se određuje da RTV pretplatnik može odjaviti prijemnik samo na propisanom formularu HRT-a i uz ovjeru potpisa razmjerna legitimnom cilju koji se želi njome postići i predstavlja li za pretplatnika preveliki teret odnosno je li takva odluka HRT-a predstavlja neopravdano miješanje u njegovo pravo na odjavu RTV prijavnika i prestanak korištenja usluge javne ustanove, a time i na pravično suđenje. Kod ocjenjivanja je li miješanje utemeljeno na zakonu čin miješanja mora proizlaziti iz odredaba bilo kojeg propisa koji je sukladan s načelom vladavine prava, dostupan svima (objavljen) i čiji su učinci predvidivi za sve.

Ovaj drugostupanjski sud ocjenjuje da miješanje nije utemeljeno na zakonu. Iako je prema Zakonu o HRT-u tužitelj ovlašten donositi odluke koje donosi u obavljanju javnih ovlasti, pa tako i odluku o načinu odjave RTV prijavnika, te odluke koje donosi moraju biti objavljene tako da su dostupne svima. Odluka ravnateljstva Hrvatske radiotelevizije o načinu prikupljanja – naplati RTV pristojbe od 5. ožujka 2007. je objavljena na oglasnoj ploči HRT-a, u skladu s odredbom članka 49. Stavka 3. Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji (Narodne novine, broj 25/03) i odredbe članka 50. Statuta Hrvatske radiotelevizije od 20. siječnja 2004., dakle ne na uobičajeni način na koji se objavljuju zakoni, uredbе, odluke javnih tijela i sl., već tamo gdje doista nije mogla biti dostupna svima ili barem većem dijelu korisnika što utječe na prava korisnika tih usluga tužitelja na odjavu i prestanak usluge, a time i na njihovu zaštitu u eventualnim sudskim postupcima u kojima se odlučuje o tome je li objavljen RTV prijemnik

i je li korisnik usluge javne televizije u obvezi plaćanja tih usluga. Naime, Odluka o načinu odjave prijavnika po pravnoj naravi je opći akt tj. opće normativni i pravno obvezujući akt koji donose tijela s javnim ovlastima radi uređenja pojedinih pitanja, izvršenja ili provedbe zakona, odnosno provedbe drugog propisa više pravne snage, koji uređuje odnose na općenit način te djeluje prema svima koji se nađu u pravnoj situaciji da se taj akt na njih ima primijeniti. Stoga je po ocjeni ovog suda takvu odluku upravo zbog njenog takvog značaja koji utječe na prava i obveze svih korisnika radiotelevizijskih usluga trebalo objaviti na način da bude s njenim sadržajem upoznat što širi krug ljudi, a to znači putem javnog glasila Republike Hrvatske. Dakle, miješanje nije utemeljeno na zakonu.

Ovaj sud ocjenjuje i da miješanje nije usmjereno na postizanje legitimnog cilja. Ovdje doista nije jasno zašto vlasnik ili posjednik RTV prijavnika ne bi mogao odjaviti svoj prijavnik pisanim putem, pa čak i neposrednim dolaskom kod tužitelja ili usmeno neposredno inkasatoru HRT-a, pa se postavlja pitanje opravdanosti takvog propisivanja odjave prijavnika, jer se propisanim načinom doista ne vidi teži li se time zaštititi prava trećih osoba. Kada se radi o pravnom odnosu između HRT-a i korisnika usluge koji ima u vlasništvu ili posjedu RTV prijavnik te kao i u svim drugim pravnim odnosima mora postojati mogućnost odjave korištenja usluge na način koji nije previše otegotan za jednu stranu i koji joj ne nameće pretjeranu obvezu ili troškove. Prema tome, ovaj sud ocjenjuje da je odbijanjem prigovora tuženice koja je u postupku dokazala da je odjavila prijavnik pisanim putem preporučeno putem pošte 22. rujna 2011. povrijeđeno pravo tuženice na pravično suđenje. Stoga, ovaj sud ocjenjuje da je tuženica mogla odjaviti i prijavnik pisanim putem poštom preporučeno kao i što je učinila i takva odjava utječe na njenu obvezu plaćanja pristojbe na način da od prvog slijedećeg mjeseca od dana objave nije u obvezi plaćanja pristojbe, a to je 1. listopada 2011. “

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-129/14-2, od 06. VIII. 2015.

III. OBITELJSKO I NASLJEDNO PRAVO

N A S L J E D N O P R A V O

NUŽNI NASLJEDNICI – IZRAČUNAVANJE NUŽNOG I RASPOLOŽIVOG DIJELA – UTVRĐIVANJE VRIJEDNOSTI OSTAVINE

Nepokretna imovina ostavitelja u inozemstvu

(čl.33.st.2. Zakona o nasljeđivanju – "Narodne novine" br. 52/71, 47/78 i 56/00)

Nadležni ostavinski sud kod utvrđivanja vrijednosti ostavinske imovine ostavitelja za potrebe izračuna nužnog nasljednog dijela mora procijeniti svu imovinu ostavitelja postojeću u času njegove smrti – i onu imovinu (nekretnine) ostavitelja koja se nalazi na području druge države (Njemačka) i koju je nadležni sud te države već raspravio i uručio oporučnom nasljedniku.

„Iz stanja spisa proizlazi, a što u ovoj fazi postupka među strankama i nije sporno, da ostavinsku imovinu pokojnog sačinjavaju nekretnine i pokretnine navedene u točki I. izreke pobijanog rješenja o nasljeđivanju, da je M.K. supruga pokojnog ostavitelja te oporučna nasljednica pokojnog, da je Š.K. sin pok. ostavitelja postavio zahtjev za nužni nasljedni dio, da je pok. ostavitelj u času smrti bio vlasnik i nekretnina u Republici Njemačkoj, da je privremenim rješenjem Ostavinski sud F. broj 880 VI 81/95 K od 24. siječnja 2005. g., a nakon toga i rješenjem o nasljeđivanju broj 880 VI 81/95 K od 2. lipnja 2005.g. (list 150 i 144-146 spisa) na temelju vlastoručnih oporuka pokojnog ostavitelja njegovom nasljednicom proglasio suprugu M.K. na imovini koja se sastoji od zgrade u W., O. Str.11.

Odredbom čl. 154. Zakona o nasljeđivanju – "Narodne novine" br. 52/71, 47/78 i 56/00 – dalje: ZN) propisano je da odredbe ovog zakona važe za nasljeđivanje svih državljana Republike Hrvatske bez obzira gdje je nastupila smrt i gdje se nalazi imovina. U postupku za ostavinsku raspravu sud utvrđuje tko su nasljednici umrlog, koja imovina sačinjava njegovu ostavinu i koja prava iz ostavine pripadaju nasljednicima, zapisovnicima i drugim osobama – a kako je to propisano čl. 172. ZN-a. Prema odredbi čl. 31. st. 1. ZN-a nužni nasljednici imaju pravo na dio ostavine kojim ostavitelj ne može raspolagati i koji se naziva nužni dio. Umanjenje raspolaganja oporukom i vraćanje dara kojima je povrijeđen nužni dio mogu tražiti samo nužni nasljednici – a kako je to propisano čl. 45. ZN-a. Odredbom čl. 33. ZN-a propisano je utvrđivanje vrijednosti ostavine na temelju koje se izračunava nužni dio. Stavak 2. čl. 33. ZN-a propisuje da prvo treba popisati i procijeniti sva dobra koja je ostavitelj imao u času smrti, računajući tu i sve ono čime je raspolagao oporukom, kao i sva njegova potraživanja, pa i ona koja ima prema nekom nasljedniku, osim potraživanja koja su očigledno nenaplativa.

S obzirom na citiranu zakonsku odredbu stavka 2. čl. 33. ZN-a, kojom je propisano da se popisuju i procjenjuju sva dobra koja je ostavitelj imao u času smrti, odredbu čl. 154. ZN-a koja propisuje da odredbe Zakona o nasljeđivanju važe za nasljeđivanje svih državljana Republike Hrvatske bez obzira gdje je nastupila smrt i gdje se nalazi imovina, te s obzirom na odredbu čl. 172. ZN-a kojom je propisan predmet postupka ostavinske rasprave i naprijed citiranu odredbu čl. 218. st. 1. ZN-a – i po stanovištu ovoga suda, a kako to pravilno navodi i sud prvog stupnja, za utvrđivanje vrijednosti ostavine na temelju koje se izračunava nužni

dio zakonskog nasljednika Š.K. treba popisati i procijeniti sva dobra koja je pokojni J.K. imao u času smrti, dakle kako ona koja su se nalazila na teritoriju Republike Hrvatske, tako i ona koja su se nalazila na teritoriju Republike Njemačke, jer se nužni dio ne može izračunati samo u pogledu pojedinog dijela imovine ostavitelja već u pogledu cjelokupne imovine. Sud Republike Njemačke raspravio je ostavinu u odnosu na nekretnine pokojnog koje se nalaze u toj državi a za što je i bio nadležan i njegova nadležnost odnosi se samo na ostavinski postupak glede te nekretnine koja se nalazi u toj državi, a ne i na sporove o nasljedstvu o čemu je pravilno sukladno svim naprijed navedenim zakonskim odredbama raspravljao prvostupanjski sud – pa su svi suprotni žalbeni navodi nasljednice M.K. neutemeljeni.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž x-50/14-2, od 22. I. 2015.

NASLJEDNOPRAVNI UGOVORI – UGOVOR O DOŽIVOTNOM UDRŽAVANJU - PRESTANAK

Smrt davatelja uzdržavanja – ne preuzimanje obveze nasljednika

(čl.121.st.2. Zakona o nasljeđivanju – "Narodne novine" br. 48/03, 163/03, 35/05 i 127/13)

Ako nakon smrti davatelja uzdržavanja njegov nasljednik, i onda kada na to nije izričito pozvan od strane primatelja uzdržavanja, ne nastavi sa izvršavanjem ugovora (pružanjem ugovorenog uzdržavanja) ili ako na neki drugi nedvojben način ne izrazi pristanak za preuzimanje obveze uzdržavanja, smatra se da je ugovor o doživotnom uzdržavanju prestao ex lege časom smrti davatelja uzdržavanja.

„Iz činjeničnog utvrđenja prvostupanjskog suda proizlazi da je tužiteljica sa ocem tuženika sklopila ugovor o doživotnom uzdržavanju koji je ovjeren 8. ožujka 2005. godine u predmetu Općinskog suda u B. R2-108/05, i da je davatelj uzdržavanja-otac tuženika umro 10. rujna 2009. godine, a njegovim nasljednikom proglašen je tuženik. Prvostupanjski sud utvrđuje da je otac tuženika izvršavao svoje ugovorom preuzete obveze uzdržavanja tužiteljice sve do preseljenja tužiteljice u Dom O., a koje utvrđenje kao pravilno prihvaća i ovaj sud, time da je u ocjeni osnovanosti postavljenih tužbenih zahtjeva trebalo odučiti primjenom odredaba Zakona o nasljeđivanju („Narodne novine“, br: 48/03 i 163/03, 35/05 – dalje: ZN), a to iz razloga što se na pravne posljedice ugovora primjenjuju odredbe Zakona koji je bio na snazi u vrijeme njegova sklapanja. Ugovor o doživotnom uzdržavanju sklopljen je 17. veljače 2005. godine, a ovjeren 8. ožujka 2005. godine primjenom odredaba citiranog Zakona o nasljeđivanju koji je bio na snazi do 1. siječnja 2006. godine.

Nakon smrti davatelja uzdržavanja njegov nasljednik-tuženik ni na koji način nije iskazao pristanak za preuzimanje obveza iz ugovora za koji je znao jer je znao da je njegov otac bio u obvezi uzdržavati tužiteljicu što proizlazi iz njegovog iskaza (list 52-54). Čak što više izjavio je da, nakon smrti oca, ni sa kim nije kontaktirao radi preuzimanja skrbi o tužiteljici iako je znao gdje je smještena iz razloga što se nije htio nametati, ali preuzeo je parnicu koja je vođena u vezi istog ugovora. Iz ovakvog njegovog iskaza nedvojbeno se može zaključiti da tuženik nije pristao na preuzimanje obveze uzdržavanje tužiteljice, odnosno na produženje ugovora pa je predmetni ugovor o doživotnom uzdržavanju prestao temeljem zakona sukladno čl. 121. st. 2. ZN-a i to smrću davatelja uzdržavanja-oca tuženika.

Pogrešno prvostupanjski sud zaključuje da tužiteljica nije pitala tuženika za pristanak na preuzimanje obveza iz ugovora koje na nasljednike ne prelaze po samom zakonu iz čega se može zaključiti da prvostupanjski sud ocjenjuje da za preuzimanje obveze pretpostavka je pozivanje nasljednika, što nije pravilno jer to ne proizlazi iz čl. 121. ZN-a, a pogotovo u konkretnoj situaciji nije bilo za očekivati da tužiteljica pozove tuženika da preuzme obvezu već naprotiv, prema ocjeni ovoga suda, tuženika je bio taj koji je trebao konkludentnim radnjama izraziti taj pristanak. Slijedom izloženog ugovor o doživotnom uzdržavanju sklopljen između tužiteljice i oca tuženika prestao je ex lege sukladno čl. 121. st. 2. ZN-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-564/14-2, od 27. XIII. 2015.

PRELAZAK OSTAVINE NA NASLJEDNIKA – ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVITELJA Naplata cijelog duga od jednog sunasljednika

(čl.139.st.4. Zakona o nasljeđivanju – "Narodne novine" br. 48/03, 163/03, 35/05 i 127/13)

Vjerovnik ostavitelja naplatu njegova duga ovlašten je zahtijevati u cijelosti samo od jednog od više sunasljednika, osim ako je taj dug veći od vrijednosti njegovog nasljednog dijela na naslijeđenoj ostavinskoj imovini.

„Tužitelj utuženi iznos potražuje iz ugovora o kreditu kojeg je u svojstvu davatelja kredita sklopio sa prednikom tužene M.Š.

Prvostupanjski sud pobijanu presudu kojom je usvojio 2/3 tužbenog zahtjeva u bitnome obrazlaže time kako između stranaka nije sporno da je tužena nasljednica primatelja kredita, da temeljem čl. 139.st.3. Zakona o nasljeđivanju („Narodne novine“ br. 48/03, 63/03m 35/05 – dalje ZN), nasljednik odgovara za dugove ostavitelja do visine vrijednosti naslijeđene imovine s tim da na visinu vrijednosti naslijeđene imovine i vrijednost ostaviteljevih dugova koje je nasljednik već podmirio sud pazi samo na prigovor nasljednika. Unatoč tome što tužena nije iznosila prigovor da bi vrijednost imovine koju je naslijedila bila manja od spornoga potraživanja a niti da bi do tada podmirila bilo kakve dugove ostavitelja, prvostupanjski sud usvaja samo 2/3 tužbenog zahtjeva. Ovo obrazlaže utvrđenom činjenicom da je tužena jedna od dvije nasljednice primatelja kredita koja je ostavinsku imovinu naslijedila u 2/3 dijela, te da stoga u navedenom omjeru odgovara za dugove ostavitelja.

U pravu je žalitelj da je ovakvim tumačenjem odredbe čl. 139. st. 3. ZN-a prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo. Naime, temeljem odredbi čl. 139. st. 4. ZN-a odgovornost više nasljednika za dugove ostavitelja je solidarna, s tim da svaki nasljednik odgovara do visine vrijednosti svoga nasljednog dijela. Budući da tužena nije prigovarala da bi vrijednost naslijeđene imovine bila manja od sporne tražbine, sud je pravilnom primjenom materijalnog prava imao usvojiti tužbeni zahtjev u cijelosti. Pri tome treba reći da se na međusobne odnose nasljednika kao solidarnih dužnika, odnosno na tuženičino pravo regresa, primjenjuju odredbe čl. 52. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ br. 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO), što nije predmet ovoga parničnog postupka.

Slijedom navedenog, valjalo je žalbu uvažiti, te preinačiti pobijani, odbijajući dio prvostupanjske presude, usvajanjem tužbenog zahtjeva i u navedenom dijelu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3420/14-6, od 3. IX. 2015.

PRELAZAK OSTAVINE NA NASLJEDNIKE – ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVITELJA

Utvrđivanje vrijednosti naslijeđene imovine – nekretnina opterećena hipotekom

(čl.139.st.3. Zakona o nasljeđivanju – "Narodne novine" br. 48/03, 163/03, 35/05 i 127/13)

Kod utvrđivanja vrijednosti nekretnine – kao dijela naslijeđene ostaviteljeve imovine, čime je ograničena odgovornost nasljednika za njegove dugove, mora se uzeti u obzir i upisana hipoteka kao njen teret te visina njome osigurane nepodmirene novčane tražbine hipotekarnog vjerovnika.

„Prema odredbi čl. 139. st. 3. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", br: 48/03, 163/03 i 135/05 – dalje: ZN) nasljednik odgovara za dugove ostavitelja do visine vrijednosti naslijeđene imovine.

Prvostupanjski sud je utvrdio na temelju nalaza građevinskog vještaka da je vrijednost naslijeđene imovine i to naslijeđene nekretnine 279.174,37 kn, a kojoj utvrđenoj vrijednosti stranke nisu niti prigovarale. Na temelju zemljišnoknjižnog izvotka utvrđeno je da na predmetnim nekretninama postoji upisan zalog za korist P.b.Z. i to za kredit u visini od 50.000,00 DEM te za kredit u visini od 54.000,00 DEM. Međutim, prvostupanjski sud je na temelju podataka dobivenih od P.b.Z. utvrdio da je kredit po zalogu za glavnica od 50.000,00 DEM u cijelosti oplaćen i da po tom kreditu više ne postoji dugovanje, a u odnosu na kredit za koji je upisano založno pravo za glavnica od 54.000,00 DEM uz kamate i troškove još postoji dugovanje po predmetnom kreditu u iznosu 161.487,95 kn. Tuženik osporava stajalište prvostupanjskog suda da se za iznos duga koji postoji u korist založnog vjerovnika u iznosu od 161.487,95 kuna treba umanjiti vrijednost naslijeđene imovine, jer da nad predmetnom nekretninom nije niti pokrenut ovršni postupak, niti da je pokrenut parnični postupak tužbom založnog vjerovnika radi namirenja potraživanja iz vrijednosti založene nekretnine.

Pravilno je prvostupanjski sud za taj dug umanjio vrijednost predmetne nekretnine, jer založni vjerovnik u slučaju prodaje predmetne nekretnine ima prednost pred svim drugim ovrhovoditeljima i ima pravo zahtijevati da svaki vlasnik trpi namirenje tražbine prodajom nekretnine pa neosnovano tuženik u žalbi ističe da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo kada je umanjio vrijednost naslijeđene imovine za dug koji još uvijek postoji, a na temelju upisanog zalog na predmetnoj nekretnini.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3434/14-2, od 10. IX. 2015.

OSTAVINSKA RASPRAVA – UPUČIVANJE NA PARNICU ILI UPRAVNI POSTUPAK – ZBOG SPORA O ČINJENICAMA

Osporavanje valjanosti ugovora o doživotnom uzdržavanju sklopljenog sa trećom osobom

(čl.224.st.1. t.1. Zakona o nasljeđivanju – "Narodne novine" br. 48/03, 163/03, 35/05 i 127/13)

Kada nasljednici spore pravnu valjanost ugovora o doživotnom uzdržavanju ostavitelja (kao primatelja uzdržavanja) i treće osobe koja nije i njegov nasljednik (kao davatelja uzdržavanja) tada spor o činjenicama od kojih ovisi sastav ostavine ne postoji između stranaka ostavinskog postupka, pa onda nema mjesta ni prekidu postupka radi upućivanja nasljednika na parnicu protiv treće osobe.

„Neosnovano žalitelji ističu da su između stranaka sporne činjenica o kojima ovisi sastav ostavine i da su stoga ispunjene pretpostavke za određivanje prekida ostavinskog postupka i upućivanja na parnicu iz čl. 224. st. 1. t. 1. Zakona o nasljeđivanju – (N.N. br. 48/03, 163/03, 35/05 i 127/13 – dalje: ZN).

Naime, iz sadržaja zapisnika s ostavinskog ročišta od 10. prosinca 2013. godine (list 39) proizlazi da između ostaviteljevih nasljednika prvog nasljednog reda, njegove djece T. i J. P., R.P. i I.S., nije sporno da je ostavitelj za života sklopljenim ugovorom o doživotnom uzdržavanju od 12. rujna 2001. godine raspolagao svojim nekretninama u korist davatelja uzdržavanja I.P., koji je na temelju tog ugovora u zemljišnim knjigama upisan kao vlasnik tih nekretnina, i da oni osporavaju valjanost tog ugovora o doživotnom uzdržavanju zbog neizvršavanja ugovornih obveza od strane davatelja uzdržavanja I.P..

Prema tome, između zakonskih nasljednika koji polažu pravo na nasljedstvo nisu sporne činjenice od kojih ovisi sastav ostavine, jer su nasljednici suglasni da ostavinu zbog neizvršenja obveza iz ugovora o doživotnom uzdržavanju čine i nekretnine u vlasništvu treće osobe I.P. stečene na temelju tog ugovora, pa kako I.P. nije zakonski nasljednik ostavitelja očito je da se u pogledu te imovine radi o sporu između nasljednika i te treće osobe. Stoga suprotno žalbenim navodima nisu ispunjene pretpostavke iz čl. 224. st. 1. t. 1. ZN-a za prekidom ostavinskog postupka.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-71/14-4, od 22. I. 2015.

IV. R A D N O P R A V O

RADNO VRIJEME TE ODMORI I DOPUSTI – ODMORI – GODIŠNJI ODMOR – KORIŠTENJE GODIŠNJEG ODMORA

Određivanje naknade za neiskorišteni godišnji odmor – bruto ili neto iznos

(čl.61. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09, 61/11 i 82/12)

Naknada za godišnji odmor koji nije iskorišten zbog prestanka radnog odnosa (sudski raskid zbog nedopuštenosti odluke o otkazu) radniku pripada u bruto iznosu – jer se i njen obračun vrši prema prosječnoj bruto plaći isplaćenju radniku u tri posljednja mjeseca koja je radio prije prestanka radnog odnosa te razmjerno broju dana neiskorištenog godišnjeg odmora.

„Predmet spora u ovoj parnici je osnovanost zahtjeva tužitelja za isplatu naknade za neiskorišteni godišnji odmor, a prvostupanjski sud je utvrdio da je tužitelj bio u radnom odnosu kod tuženika do 3. travnja 2013. godine kada je postala pravomoćna presuda prvostupanjskog suda broj P-353/12-20 od 19. veljače 2013. godine u dijelu kojim je utvrđeno da Odluka o otkazu zbog skrivljenog ponašanja radnika od 26. ožujka 2012. godine (u daljnjem tekstu: Odluka o otkazu) nije dopuštena, raskinut je ugovor o radu (s danom pravomoćnosti 3. travnja 2013.), te je tuženiku naloženo priznati tužitelju sva prava iz radnog odnosa; da je tužitelj od 15. ožujka 2012. godine pa do prestanka radnog odnosa bio na bolovanju; da tužitelj kod tuženika nije iskoristio 54 dana godišnjeg odmora; da je bruto plaća tužitelja posljednja tri mjeseca rada kod tuženika iznosila za prosinac 2011. godine: 7.038,17 kn, za siječanj 2012. godine: 7.020,22 kn, te za veljaču 2012. godine: 6.360,00 kn.

Tuženik u žalbi, kao i tijekom prvostupanjskog postupka, ne čini spornim da tužitelj ima pravo na naknadu za neiskorišteni godišnji odmor za ukupno 54 dana, već osporava njegovo pravo na tu naknadu u visini bruto plaće, smatrajući da se naknada ima obračunati na temelju neto plaće koju bi tužitelj primio da je radio.

Točno je da odredba čl. 61. st. 2. Zakona o radu ("Narodne novine" broj 149/09, 61/11 i 82/12, u daljnjem tekstu: ZR-a), koji se primjenjuje u ovom predmetu, glede utvrđivanja naknade za neiskorišteni godišnji odmor upućuje na odredbu čl. 60. st. 1. ZR-a, koja regulira pravo radnika na naknadu plaće za vrijeme korištenja godišnjeg odmora. Ta odredba određuje da radnik za vrijeme korištenja godišnjeg odmora ima pravo na naknadu plaće u visini određenoj kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, a najmanje u visini njegove prosječne mjesečne plaće u prethodna tri mjeseca. Plaća i naknada plaće se sukladno odredbi čl. 84. st. 4. ZR-a utvrđuju u bruto iznosu pa se sukladno tome prosjek plaća u posljednja tri mjeseca treba utvrditi na temelju bruto plaća radnika isplaćenih za redovan rad. Naknada plaće za vrijeme godišnjeg odmora, a tako i naknada za neiskorišteni godišnji odmor, isplaćuje se kao bruto iznos i podliježe jednakom poreznom položaju kao i plaća, tj. moraju se obračunati sve propisane obveze (doprinosi, porez i prirez), pa se ne mogu uvažiti žalbeni navodi tuženika da je tužitelju naknadu za neiskorišteni godišnji odmor trebalo dosuditi u visini neto plaće.

Budući da se sukladno odredbi čl. 60. st. 1. ZR-a naknada plaće za vrijeme godišnjeg odmora utvrđuje u bruto iznosu, tako da ne bude manja od prosječne mjesečne plaće za prethodna tri mjeseca, a na taj način se utvrđuje i naknada za korištenje godišnjeg odmora (čl. 61. st. 2. ZR-a), prvostupanjski sud je utuženu naknadu tužitelju pravilno utvrdio na osnovu prosjeka bruto

plaća tužitelja prema podacima iz priloženih obračunskih lista za mjesec prosinac 2011. te siječanj i veljaču 2012. godine kada je tuženik radio (20.418,39 kn za 65 dana = 314,13 kn po danu), tj. u iznosu od 16.963,02 kn (314,13 kn x 54 dana).“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž R-13/15-3, od 31. VIII. 2015.

**NAKNADA ŠTETE – ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA ŠTETU
UZROKOVANU RADNIKU – ŠTETA NA RADU I U SVEZI S RADOM
Nepравilan način rada – uobičajen radi ubrzanja procesa rada**

(čl.15.st.2. Zakona o zaštiti na radu – "Narodne novine" br. 59/96, 94/96, 114/03, 100/04, 86/08, 116/08, 75/09 i 143/12 u svezi čl.1067.st.2. Zakona o obveznim odnosima - "Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11)

Nepropisan način obavljanja radne operacije na stroju (čišćenje tračne pile prije njenog potpunog zaustavljanja), koji je inače među radnicima bio uobičajen radi ubrzanja procesa rada te postizanja boljih radnih učinaka, ne isključuje već samo ograničava (umanjuje) poslodavčevu odgovornost za štetu nastalu ozljeđivanjem radnika pri takvom načinu rada – jer se radi o takvoj radnji oštećenog (radnika) koju je poslodavac boljim i efikasnijim nadzorom obavljanja rada mogao spriječiti a onda i izbjeći njene štetne posljedice.

„Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužitelja za naknadu neimovinske i imovinske štete koju je pretrpio, jer je povrijeđen na radu dana 20. siječnja 2011. godine, a iz činjeničnog utvrđenja prvostupanjskog suda proizlazi da je tužitelj ozlijeđen prilikom rukovanja tračnom pilom kojom prilikom je zadobio ozljedu kažiprsta lijeve ruke u vidu amputacije zadnjeg distalnog članka toga prsta.

Kako se radi o ozljedi na radu prvostupanjski sud je pravilno primjenom čl. 15. st. 1. Zakona o zaštiti na radu (NN br. 59/96, 94/96, 114/03, 100/04, 86/08, 116/08, 75/09 i 143/12 – dalje:ZZR) utvrdio da tuženik odgovara za štetu tužitelju po načelu objektivne odgovornosti, a isključenje njegove odgovornosti ili ograničenje valja ocijeniti primjenom općih propisa obveznog prava kako je to propisano st. 2. članka 15. ZZK. Nadalje je pravilno ocijenio da su razlozi za oslobođenje od odgovornosti tuženika propisani člankom 1067. Zakona o obveznim odnosima (NN br. 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO), koji u st. 2. ZOO-a propisuje da se vlasnik stvari oslobađa odgovornosti ako dokaže da je šteta nastala isključivo radnjom oštećenog ili treće osobe, koju on nije mogao predvidjeti i čije posljedice nije mogao ni izbjeći, ni otkloniti.

Iz izvedenih dokaza proizlazi da je tužitelj bio osposobljen za rad na siguran način, i da nije pravilno obavljao radnju čišćenja pile, jer je provedenim vještačenjem utvrđeno da je stroj na kojem je tužitelj radio bio ispravan, a poslovi čišćenja na stroju ne mogu se vršiti dok se stroj ne isključi iz pogona i pila ne zaustavi. Iz iskaza samog tužitelja proizlazi da je on započeo sa čišćenjem tračne pile nakon što je zaustavio stroj, ali dok se pila još okretala i to pomoću limene špahtle i u tom času došlo je do nezgode, time da je izjavio da su i ostali radnici kod tuženika na isti način obavljali poslove čišćenja pile. Te njegove navode potvrdio je i svjedok I.M. (list 60-61 spisa), koji je u svom iskazu naveo da stroju treba puno vremena da se zaustavi, pa je nekada i on znao čistiti stroj dok je bio u pogonu, da je tužitelj zaustavio

stroj ali nije čekao da se potpuno zaustavi već je počeo čistiti dok se on još okretao, a to je radio jer su imali mnogo posla i žurili se.

Dakle, tužitelj nije postupao sukladno pravilima o zaštiti na radu, odnosno nije izvodio pravilno radnu operaciju čišćenja stroja, ali to je bio uobičajeni način rada, jer je stroju trebalo duže vrijeme da se zaustavi pa radnici nisu čekali potpuno zaustavljanje tračne pile upravo iz razloga da bi ubrzali svoj rad, pa je riječ o radnji koju je tuženik mogao predvidjeti, a posljedice mogao izbjeći, odnosno otkloniti na način da se vrši češće kontrola načina rada od strane odgovorne osobe, a što je očigledno izostalo. Zbog navedenog i po ocjeni ovoga suda ne postoje razlozi za oslobođenje od odgovornosti tuženika, pa se ne mogu kao osnovane prihvatiti žalbene tvrdnje da tuženik nije odgovoran za štetu i da je za istu isključivo kriv sam tužitelj zbog toga što je nepravilno postupao, ali ovaj sud ocjenjuje da je tužitelj djelomično pridonio nastanku štete nepravilnim načinom rada jer je bio osposobljen za rad na siguran način, i da je doprinos samog tužitelja nastaloj šteti 20%.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2416/13-2, od 20. XI. 2014.

**NAKNADA ŠTETE – ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA ŠTETU
UZROKOVANU RADNIKU – ŠTETA NA RADU I U VEZI S RADOM
Odgovornost poslodavca i doprinos nastanku štete radnika**

(čl.15. Zakona o zaštiti na radu – "Narodne novine" br. 59/96, 94/96, 114/03, 100/04, 86/08, 116/08 i 75/09, i čl.177. Zakon o obveznim odnosima – „Narodne novine“ br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Kada je ozljeda radnika na radu posljedica izvođenja radne operacije neprimjerenim alatom (metalni čekić umjesto drvenog ili gumenog), i posljedica nekorištenja zaduženih zaštitnih sredstava (zaštitne naočale) a poslodavac nije osigurao provedbu nadzora nad primjenom mjera zaštite na radu i korištenja zaštitnih sredstava, tada ne postoje pretpostavke za isključenje odgovornosti poslodavca za nastalu štetu, već postoje pretpostavke samo za umanjenje te odgovornosti jer nastanku štete postoji doprinos (50 %) i radnika koji je bio osposobljen za rad na siguran način i upoznat sa obvezom korištenja zaduženih zaštitnih sredstava.

„Među strankama nije sporno da je tužitelj dana 20. siječnja 2005. godine pretrpio nesreću na radu prilikom obavljanja radnog zadatka montaže klizne čahure u njeno ležište na vozilu za sakupljanje i prijevoz komunalnog otpada.

Odredbom čl. 15. Zakona o zaštiti na radu ("Narodne novine" br. 59/96, 94/96, 114/03, 100/04), a koji je bio na snazi u vrijeme štetnog događaja, propisano je da poslodavac odgovara zaposleniku za štetu uzrokovanu ozljedom na radu, profesionalnom bolešću ili bolešću u svezi sa radom, po načelu objektivne odgovornosti (uzročnosti), a prema općim propisima obveznog prava. Tuženik kao poslodavac se oslobađa odgovornosti ako dokaže da šteta potječe od nekog uzroka koji se nalazio izvan stvari, a čije se djelovanje nije moglo predvidjeti, ni izbjeći ili otkloniti ili ako dokaže da je šteta nastala isključivo radnjom oštećenog ili treće osobe koju on nije mogao predvidjeti i čije posljedice nije mogao izbjeći ili otkloniti, kako je to propisano čl. 177. st. 1. i 2. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01 - dalje: ZOO). Tuženik se može

djelomično osloboditi odgovornosti ako je oštećeni djelomično pridonio nastanku štete kako je to i propisano čl. 177. st. 4. ZOO-a.

Prema nalazu i mišljenju strojarškog vještaka V.V. radnja operacije montaže utiskivanja klizne ležajne čahure u njeno ležište, koju radnju je u vrijeme štetnog događaja i vršio tužitelj, je tehnološki gledano relativno jednostavna operacija kada može doći do ozljede radnika ako se ne pridržava pravila struke i propisa zaštite na radu. Vještak je utvrdio da radnu operaciju tužitelj nije u svemu radio po pravilima struke, a osnovna pogreška je što je koristio čelični čekić, za taj rad neprimjereni alat, već je trebao koristiti mekani čekić (drveni ili od gume) ili koristiti međukomad mekog materijala (drveta, plastike ili čak bakra) i tada preko nje čekićem, laganim udaranjem po tom međukomadu, utiskivati čahuru. Po mišljenju vještaka u slučaju da je čekić oštećen prethodnim snažnim udarcima (rascvjetao) postoji realna opasnost da se odlomi mala čestica metala sa ruba čekića i da ozlijedi radnika. Upravo se to u konkretnom slučaju i dogodilo te se odlomila čestica sa ruba čekića i odletjela u oko tužitelja i ozlijedila ga, a tužitelj je i sam rekao da je taj čekić već od ranije bio oštećen. Po mišljenju vještaka zaštite na radu A.Š. uzrok predmetne ozljede na radu je neprimjena posebnih pravila zaštite na radu i to izvođenje radne operacije na način suprotan pravilima zaštite na radu, jer je tužitelj udarao metalnim čekićem po metalu (čahuri) i bez zaštite i to zaštitnih naočala za koje je bio zadužen i to naočalama za brusace. Prema mišljenju vještaka oftalmologa B.C. da je tužitelj koristio zaštitne naočale, ozljede kod tužitelja bi bile izbjegnute, jer naočale u cijelosti pokrivaju područje očnih šupljina i sprječavaju prolaz stranom tijelu.

Prema nalazu i mišljenju vještaka zaštite na radu došlo je do propusta tuženika kao poslodavca, a koji se sastojе u tome što tuženik nije provodio u potpunosti odredbe Zakona o zaštiti na radu, jer nije posjedovao važeću procjenu opasnosti i nije vršio nadzor nad primjenom propisanih mjera zaštite na radu, između ostalog, korištenje zaštitnih sredstava. Tuženik je osigurao tužitelju zaštitna sredstva, pa i zaštitne naočale, međutim, tuženik nije nadzirao korištenje zaštitnih sredstava, iako je imao zaposlenu osobu koja je referent zaštite na radu i kojem je jedna od zakonskih obveza unutarnji nadzor nad provođenjem mjera zaštite kod poslodavca. Referent zaštite na radu je iskazala saslušana kao svjedok da je tužitelj kao poslovođa preuzeo za potrebe mehaničarske radionice, zaštitne naočale i to za poslove bušenja, brušenja i tokarenja te da nije uobičajeno da se koriste te zaštitne naočale i kod ovakvih radova kakove je radio tužitelj prilikom ozljeđivanja, a da ona nigdje nije našla u propisima da bi i kod takvih poslova u automehaničarskoj radionici trebalo koristiti zaštitne naočale, pa da je zbog toga u prijavi ozljede na radu i naznačila da se kod takvih poslova ne koriste zaštitne naočale i da to nije uobičajeno.

Kako iz nalaza i mišljenja vještaka zaštite na radu proizlazi da je i prilikom ovakve radnje koju je vršio tužitelj u vrijeme štetnog događaja trebalo koristiti zaštitne naočale, a do ozljede ne bi došlo da ih je koristio što proizlazi iz nalaza i mišljenja oftalmološkog vještaka, a nesporno je da ih tužitelj prilikom izvođenja ove radnje nije koristio, te je takav način rada, a koji je nesiguran i protivan propisima zaštite na radu bio uobičajen i to je tuženik tolerirao, jer dakle, neposredno nadređeni tužitelju i referent zaštite na radu nisu nadzirali korištenje sredstava zaštite, to ne postoje razlozi za oslobodjenje tuženika od odgovornosti za štetu bez obzira na činjenicu što je tužitelj osposobljen za rad na siguran način i što je i on bio jedan od ovlaštenika zaštite na radu. No, upravo zbog toga što je tužitelj osposobljen za rad na siguran način kao automehaničar, te što je osposobljen za instruktora za provođenje i ocjenjivanje praktičke osposobljenosti za radnike koji su njemu podređeni, zadužio je zaštitne naočale, ali je očito podcijenio opasnost radnog mjesta i posla koji je tada izvršavao te se ponašao

protivno odredbi čl. 77. Zakona o zaštiti na radu, to onda postoji i njegov doprinos nastanku štete, a koji doprinos po ocjeni ovoga suda je prvostupanjski sud pogrešno ocijenio sa 30 %, već je njegov doprinos po ocjeni ovoga suda 50 %.

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-575/14-2, od 23. IV. 2015.

PRESTANAK UGOVORA O RADU – REDOVITI OTKAZ – POSLOVNO UVJETOVANI OTKAZ – POSEBNE PRETPOSTAVKE ZA POSLOVNO UVJETOVANI OTKAZ

Isključenje od primjene kriterija obveze uzdržavanja

(čl.107.st.3. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09, 61/11, 82/12 i 73/13)

Kada odluku o otkazu zbog poslovno uvjetovanih razloga (smanjen broj izvršitelja radnog mjesta) donosi primjenom zakonom propisanih kriterija (godine života, godine radnog staža, obveze uzdržavanja) poslodavac je dužan uzeti u obzir i vrednovati sve te kriterije a ne može neki od njih isključiti – stoga njegova odluka o otkazu nije zakonita kada između dva radnika, približno podjednake mogućnosti zaposlenja s obzirom na godine života i dosadašnji radni staž, otkáže ugovor radniku koji ima obvezu uzdržavanja (maloljetno dijete na školovanju) a zadrži na radu radnika koji takvih obveza nema.

„Kako tuženik nije u obrazloženju odluke konkretnije naveo koji kriteriji su bili odlučujući pri odabiru radnika kojeg će zadržati na radu obzirom na smanjeni broj izvršitelja na radnom mjestu referenta otkupa – terenca, a na kojem je radio tužitelj, prvostupanjski sud je vršio usporedbu između tužitelja i radnika H.Z. koji je zadržan na radu.

Iz izvedenih dokaza utvrđeno je da je tužitelj, u vrijeme otkaza ugovora o radu, imao 28 godina radnog staža i bio je u dobi od 50 godina, a usporedni radnik H.Z. imao je 32 godine radnog staža i bio je u dobi od 52 godine. Tužitelj je imao obvezu uzdržavanja maloljetnog djeteta, dok usporedni radnik nije imao obvezu uzdržavanja bilo kojeg člana svoje obitelji. Temeljem iskaza svjedokinje M.Č. (list 87 i 126 spisa) utvrđeno je da se tuženik rukovodio kriterijem starosti i godina radnog staža prilikom otkazivanja ugovora o radu tužitelju, a prvostupanjski sud utvrđuje da je tuženik imao pravo odlučiti kojim kriterijima iz čl. 107. st. 3. Zakona o radu (NN br. 149/09, 61/11, 82/12 i 73/13 – dalje: ZR) će dati prednost, pa da je odluka tuženika donesena sukladno citiranoj zakonskoj odredbi, jer je tuženik dao prednost starijem radniku i radniku s više radnog staža.

Prema ocjeni ovoga suda ovakav pravni pristup nije pravilan, jer je čl. 107. st. 3. ZR-a propisano da pri odlučivanju o poslovno i osobno uvjetovanom otkazu poslodavac mora voditi računa o trajanju radnog odnosa, starosti, invalidnosti i obvezama uzdržavanja koje terete radnika. Smisao ove zakonske odredbe nije bila ograničavanje slobode poslodavca pri odlučivanju o tome kojeg radnika će zadržati na radu u slučaju prestanka potrebe za obavljanjem određenog posla dotadašnjem broju radnika, međutim, poslodavac mora voditi računa o svim navedenim kriterijima, pritom može uzeti u obzir i druge kriterije i tim kriterijima dati prednost, ali ne može isključiti neke od zakonom propisanih kriterija pri donošenju odluke.

Iz iskaza svjedokinje M.Č., a koja radi kao pomoćnik direktora za opće pravne i kadrovske poslove kod tuženika, nedvojbeno proizlazi da tuženik nije vodio računa o obvezama uzdržavanja i socijalnom statusu tužitelja pri donošenju odluke. Naime, iz njezinog iskaza proizlazi da je bila neposredno uključena u postupak reorganizacije i otkazivanja ugovora o radu radnicima za kojima je prestala potreba, a prilikom iskazivanja nije znala kakove obveze uzdržavanja ima tužitelj, a kakove usporedni radnik H.Z., a pogotovo nije imala podatke o njihovom socijalnom statusu, jer o tome ništa nije iskazivala, niti je tuženik dostavio u spis bilo kakove dokaze sa podacima o socijalnim prilikama radnika i njihovim obvezama uzdržavanja, a koje je uzimao u obzir pri donošenju odluke o otkazu.

Obzirom da tuženik nije uzeo u obzir sve zakonom propisane kriterije pri donošenju pobijane odluke, odnosno nije uzeo u obzir obveze uzdržavanja, kao niti socijalni status tužitelja i usporednog radnika, a niti je primijenio dodatne kriterije, ocijenio ih je ovaj sud. Kad se usporede godine starosti i radnog staža tužitelja i usporednog radnika Z.H. proizlazi da su po tim kriterijima oba radnika bila približno izjednačena, uzimajući u obzir mogućnost njihova zaposlenja s obzirom na te kriterije, po ocjeni ovoga suda ona je približno jednaka, pa kraj činjenice da je tužitelj imao obvezu uzdržavanja kćerke koja je upisala srednju školu, dok usporednik radnik nema obvezu uzdržavanja, te kraj činjenice da tuženik nije tijekom postupka dokazao da bi socijalni status tužitelja bio bolji od socijalnog statusa usporednog radnika, prema ocjeni ovoga suda odluka kojom je tuženik otkazao tužitelju ugovor o radu je nezakonita, jer poslodavac nije vodio računa o kriterijima propisanim zakonom pri odlučivanju o poslovno uvjetovanom otkazu.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-3317/14-2, od 5. II. 2015.

PRESTANAK UGOVORA O RADU – OTKAZ – IZVANREDNI OTKAZ – RAZLOZI ZA OTKAZ

Alkoholiziranost na radnom mjestu – kao posljedica kronične bolesti

(čl.107.st.1. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09, 61/11 i 82/12)

Dolazak na posao u alkoholiziranom stanju predstavlja skrivljeno ponašanje radnika koje predstavlja opravdan razlog za izvanredni otkaz ugovora o radu – osim ako je navedeno stanje posljedica razvijene i već liječene kronične bolesti (kroničnog alkoholizma), u kojem slučaju se radi o nesposobnosti radnika za uredno izvršavanje obveza iz radnog odnosa što predstavlja razlog za osobno uvjetovan otkaz.

„Iz izvedenih dokaza prvostupanjski sud je pravilno utvrdio da je tužitelj radio kod tuženika na radnom mjestu „viši operater 1-SP-UNP“ u segmentu djelatnosti Rafinerije i marketinga, Sektoru logistike, ustrojstvenoj jedinici „lokacija ukapljenog plina“ da je izvršeno alko testiranje tužitelja 23. svibnja 2014. godine i tom prilikom utvrđena prisutnost alkohola u organizmu od 0,60 promila, a prilikom prethodnih alko testiranja dana 28. 5. 2012. godine i 24. ožujka 2014. godine da je također utvrđena prisutnost alkohola u organizmu tužitelja od 0,36 odnosno 0,16 promila. Iz opisa poslova radnog mjesta tužitelja sud je utvrdio da je tužitelj rukovao sa osjetljivim i opasnim tvarima (plinom), te je dolazio u doticaj sa raznim strojevima u pogonu, a koje radno mjesto podrazumijeva maksimalnu pažnju i koncentraciju radnika.

Na temelju naprijed navedenih činjenica sud zaključuje da je tužitelj nakon dva dana upozorenja ponovno zatečen na radnom mjestu pod utjecajem alkohola u krvi, a dolazak na posao u alkoholiziranom stanju smatra se osobito teškom povredom obveza iz radnog odnosa prema čl. 115., odnosno čl. 110. Pravilnika o radu, pa utvrđuje da je tužitelj počinio osobito tešku povredu obveze iz radnog odnosa, time što je na radnom mjestu zatečen pod utjecajem alkohola, a imajući u vidu njegovo ranije ponašanje ocjenjuje da, uvažavajući sve okolnosti i interese ugovornih strana, nastavak radnog odnosa nije moguć pa da su bile ispunjene zakonske pretpostavke za izvanredno otkazivanje ugovora o radu propisane čl. 107. st. 1. t. 2. Zakona o radu („Narodne novine“, br: 149/09, 61/11, 82/12 i 73/13 - dalje: ZR).

Ovakvo utvrđenje prvostupanjskog suda nije pravilno iz razloga što je tužitelj u tijeku postupka iznio činjenicu da boluje od alkoholizma, pa da nije počinio osobito tešku povredu obveze iz radnog odnosa, jer se radi o njegovom zdravstvenom stanju, slijedom čega nisu bile ispunjene zakonske pretpostavke za izvanredno otkazivanje ugovora o radu. Iz sadržaja raspravnog zapisnika od 30. lipnja 2015. godine (list 154 spisa), može se zaključiti da je tuženik predložio provođenje medicinskog vještačenja, jer taj dokazni prijedlog nije konstatiran na zapisnik, međutim, sud je odbio tuženikov prijedlog za provođenje medicinskog vještačenja, ocijenivši izvođenje tog dokaza nepotrebnim, a što nije pravilno, kako to osnovano ukazuje tužitelj u žalbi. Naime, ukoliko bi se doista radilo o bolesti koja se kod tužitelja razvila uslijed kroničnog alkoholizma u tom slučaju se ne bi radilo o skrivljenom ponašanju, pa odluka tuženika kojom je tužitelju otkazan ugovor o radu zbog skrivljenog ponašanja – osobito teške povrede obveze iz radnog odnosa, ne bi bila pravilna, jer bi se radilo o nesposobnosti tužitelja za uredno izvršavanje svojih obveza iz radnog odnosa. Kako iz izvedenih dokaza i to iskaza svjedoka Z.N. (list 143), te svjedoka I.G. i M.R. (list 152-154. spisa) proizlazi da je tužitelj bio dobar radnik, čak odličan, ali više puta pod utjecajem alkohola na radnom mjestu i zbog toga liječen, a u spisu se nalazi i uputnica kojom je tužitelj upućen na psihijatrijsko liječenje zbog dijagnoze alkoholizmus – sindroma de alcohole dependens dana 31. ožujka 2014. godine (list 30 spisa), bilo je potrebno provjeriti iznesenu činjenicu, odnosno utvrditi da li je tužitelj u vrijeme otkaza bolovao od navedene kronične bolesti, a što utječe na pravilnost i zakonitost pobijane odluke.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž R-84/15-2, od 15. X. 2015.

PLAĆE – NAKNADE PLAĆE - OTPREMNINE Osnovica za isplatu otpremnine

(čl.119.st.2. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09, 61/11, 82/12 i 73/13)

Kada su stranke ugovorom o radu osnovicu za isplatu otpremnine ugovorile u visini ½ prosječne mjesečne plaće ostvarene u tri mjeseca prije prestanka ugovora o radu, tada radniku i pripada pravo na isplatu te otpremnine jer zakonom propisana osnovica u visini 1/3 prosječne mjesečne plaće predstavlja minimalnu osnovicu i ograničenje ispod kojeg ugovaranje visine otpremnine nije dopušteno.

„Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužitelja za isplatu otpremnine, a prvostupanjski sud je utvrdio da je tužitelj bio radnik tuženika zaposlen na temelju ugovora o radu od 21. studenog 1997.g. na neodređeno vrijeme, da je tuženik odlukom o poslovno uvjetovanom otkazu ugovora o radu od 15. veljače 2010.g. otkazao ugovor o radu tužitelju

kao tehnološkom višku (poslovno uvjetovani otkaz), i da je od početka radnog odnosa tužitelja kod tuženika do prestanka radnog odnosa prošlo 12 godina, 2 mjeseca i 26 dana.

Odredbom čl. 119. st. 1. i 2. Zakona o radu ("Narodne novine" br. 149/09, dalje: ZR) propisano je da radnik kojem poslodavac otkazuje nakon 2 godine neprekidnog rada, osim ako se otkazuje iz razloga uvjetovanog ponašanjem radnika, ima pravo na otpremninu u iznosu koji se određuje s obzirom na dužinu prethodnog neprekidnog trajanja radnog odnosa s tim poslodavcem, time da se otpremnina ne smije ugovoriti, odnosno odrediti u iznosu manjem od 1/3 prosječne mjesečne plaće koju je radnik ostvario u 3 mjeseca prije prestanka ugovora o radu, za svaku navršenu godinu rada kod tog poslodavca. Iz ugovora o radu zaključenog između tužitelja i tuženika 21. studenog 1997.g. (list 5,6) proizlazi iz čl. XIII. da je poslodavac dužan zaposleniku u slučaju otkaza ugovora o radu isplatiti otpremninu u iznosu od pola prosječne mjesečne plaće isplaćene zaposleniku u tri mjeseca prije prestanka ugovora o radu za svaku navršenu godinu rada kod poslodavca.

Odredba čl. 119. st. 1. i 2. ZR-a određuje pravo radnika na otpremninu i način na koji se obračunava, time da Zakon propisuje koji je najmanji dio plaće koji se uzima u obzir prilikom isplate otpremnine, a to je po zakonu iznos koji nije manji od 1/3 prosječne mjesečne plaće, a kako je ugovorom o radu predviđeno da tužitelj kao radnik ima pravo na otpremninu koja se određuje u iznosu od ½ prosječne mjesečne plaće koju je ostvario u 3 mjeseca prije prestanka ugovora o radu, pravilno je prvostupanjski sud u pogledu visine otpremnine utvrđivao sporne činjenice upravo na način kako je to ugovoreno ugovorom o radu između tužitelja i tuženika.

Neosnovano u žalbi tuženik ističe da je trebalo primijeniti odredbu čl. 119. st. 1. i 2. ZR-a i otpremninu izračunati prema 1/3 prosječne mjesečne plaće, jer prema odredbi čl. 7. st. 3. ZR-a ako je neko pravo iz radnog odnosa različito uređeno ugovorom o radu ili zakonom, primjenjuje se za radnika najpovoljnije pravo, pa kako je ugovorom o radu ugovoren za tužitelja kao radnika povoljniji način izračuna visine otpremnine, tužitelj ima pravo na isplatu otpremnine upravo prema tako zaključenom ugovoru o radu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1257/14-2, od 13. II. 2015.

OSTVARIVNJE PRAVA I OBVEZA IZ RADNOG ODNOSA – RJEŠAVANJE RADNOG SPORA – SUDSKA ZAŠTITA

Računanje roka za tužbu protiv odluke o otkazu

(čl.133.st.2. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 93/2014)

Zakonom propisani rok za podnošenje tužbe protiv odluke poslodavaca o otkazu ugovora prekluzivan je rok – ali i procesne prirode, pa stoga ako zadnji dan toga roka pada u neradni dan suda on se produljuje na prvi idući radni dan.

„Tuženik u žalbi iznosi žalbeni razlog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st.2.t.13. ZPP-a tvrdeći da je prvostupanjski sud trebao tužbu odbaciti kao nepravovremenu, a ne o njoj odlučivati, a te žalbene navode obrazlaže tvrdnjom da je tužitelj bio u obvezi tužbu podnijeti najkasnije 28. veljače 2015. godine odnosno 2. ožujka 2015. godine, budući da je 28. veljače 2015. godine bila subota, a tužitelj je tužbu podnio 3. ožujka 2015. godine, odnosno izvan zakonom propisanog roka.

Ovi navodi žalbe nisu osnovani je nije bilo sporno da je dana 22. siječnja 2015. godine tužitelj primio odluku tuženika od 16. siječnja 2015. godine u kojoj je navedeno da dana 30. studenog 2014. godine stupa na snagu izvanredni otkaz ugovora o radu, a da je s tom odlukom tužitelju dostavljen i otkaz ugovora o radu od 30. studenog 2014. godine; da je dana 29. siječnja 2015. godine tužitelj podnio tuženiku zahtjev za zaštitu prava (29. siječanj 2015. godine je dan predaje zahtjeva za zaštitu prava na poštu preporučeno); da tuženik nije udovoljio zahtjevu tužitelja u daljnjem roku od 15 dana niti se na taj zahtjev tužitelja očitovao.

U pravu je tuženik koji u žalbi tvrdi da je posljednji dan roka za pravovremeno podnošenje tužbe bio 2. ožujak 2015. godine jer je rok za podnošenje tužbe propisan čl. 133. st. 2. Zakona o radu („Narodne novine“ br. 93/2014) isticao 28. ožujka 2015. godine, a koji dan je bio neradni dan, odnosno subota pa se rok za podnošenje tužbe produžuje na prvi radni dan iako se radi o prekluzivnom roku, ali rok za podnošenje tužbe je prekluzivni procesni rok i iz tog razloga se produžuje na prvi slijedeći radni dan primjenom čl. 112. st. 4. ZPP-a.

Tužba je u ovom predmetu podnesena putem pošte preporučena dana 2. ožujka 2015. godine, a što je utvrđeno uvidom u priloženu kovertu, slijedom čega se dan predaje na poštu smatra danom predaje sudu primjenom čl. 113. st. 2. ZPP-a, što znači da je tužba podnesena 2. ožujka 2015. godine, odnosno u zakonom propisanom roku od 15 dana od isteka roka u kojem je tuženik mogao udovoljiti zahtjevu tužitelja za zaštitu prava, odnosno u roku propisanom čl. 133. st. 2. Zakona o radu. Zbog navedenog, neosnovane su žalbene tvrdnje da je tužba podnesena 3. ožujka 2015. godine podnesena nepravovremeno i da ju je zbog toga trebalo odbaciti.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž R-100/15-3, od 19. XI. 2015.

V. GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO

PARNIČNI POSTUPAK

MJESNA NADLEŽNOST – SPORAZUM O MJESNOJ NADLEŽNOSTI U sporovima iz radnih odnosa – zbog otkaza ugovora o radu

(čl.70. u svezi čl.65. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13)

Za suđenje u sporovima iz radnih odnosa propisana je izberiva mjesna nadležnost više sudova – stoga se stranke ugovora o radu (poslodavac i radnik) mogu prilikom njegova sklapanja sporazumjeti o jednom od tih ili nekom drugom stvarno nadležnom sudu kao mjesno nadležnom, pa je pravno valjana odredba kojom su taj sud izabrali za „sve sporove koji mogu nastati u vezi sa primjenom ugovora o radu“ što obuhvaća i sporove zbog otkaza (redovnog ili izvanrednog) ugovora o radu.

„Prvostupanjski sud je utvrdio da je tužitelj podnio tužbu protiv tuženika radi utvrđenja ništetnosti redovitog otkaza ugovora o radu zbog skrivljenog ponašanja radnika, da je tuženik u pisanom odgovoru na tužbu istakao prigovor ugovorene mjesne nadležnosti suda u Zagrebu temeljem čl. 14. ugovora o radu.

Na temelju prednjih utvrđenja, prvostupanjski sud zaključuje da se u sporu temeljem čl. 65. Zakona o parničnom postupku NN br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13 – dalje:ZPP) ne radi o isključivoj mjesnoj nadležnosti slijedom čega primjenom čl. 70. ZPP-a nema zapreke ugovaranju mjesne nadležnosti suda za rješavanje spora o otkazu ugovora o radu, a to utvrđenje i zaključak prvostupanjskog suda prihvaća i ovaj drugostupanjski sud.

Uvidom u ugovor o radu od 02.studenoga 2011. godine (u daljnjem tekstu: ugovor), utvrđuje se da je u čl. 14. ugovora navedeno:" Sve sporove koji mogu nastati u vezi s primjenom ovog Ugovora stranke će nastojati riješiti mirnim putem sukladno Pravilniku o mirenju u individualnim radnim sporovima. Ukoliko se ne postigne mirno rješenje spora ugovara se nadležnost suda u Zagrebu." Prema shvaćanju ovog drugostupanjskog suda prigovor tužitelja da se sporazum o mjesnoj nadležnosti ne odnosi na rješavanje spora o odluci kojom tužitelju prestaje radni odnos nije osnovan. Naime, spor o pravu na rad kod poslodavca odnosno o prestanku toga prava je spor u vezi s primjenom ugovora o radu, jer je primjenom ugovora tužitelju omogućeno obavljanje ugovorenih poslova kod poslodavca na neodređeno vrijeme, čiji prestanak je utvrđen pobijanom odlukom o prestanku radnog odnosa.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-50/15-2, od 15. I. 2015.

PARNIČNI TROŠKOVI – PRETHODNO SNAŠANJE PARNIČNIH TROŠKOVA

Produljenje roka za uplatu predujma – uplata nakon proteka roka

(čl.153.st.1. i st.3. u svezi čl.111.st.2. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13)

Rok za uplatu predujma potrebnog za izvođenje dokaza (medicinsko vještačenje), kao sudski rok moguće ja na pravovremeno podnesen zahtjev stranke produjiti samo jedanput – pa kada sud to i učini a predujam ne bude uplaćen ni do isteka tog produjmenog roka već po njegovom protoku sud će preći preko izvođenja dokaza.

„Tužitelj je nakon provedenog vještačenja po vještaku defektologu V.H. – N. predložio je da se provede medicinsko vještačenje na okolnost posljedica pretrpljenog straha tužitelja po osobi specijalisti psihijatru, a odluku o osobi vještaka iskazao je da prepušta sudu (str. 227 spisa) – koji dokazni prijedlog je sud prvog stupnja prihvatio, te je pozvan tužitelj na plaćanje predujma za provođenje psihijatrijskog vještačenja u iznosu od 2.500,00 kuna u roku od 8 dana pod prijetnjom prelaženja preko tog dokaznog prijedloga (str. 228 spisa). Prije isteka roka od 8 dana za uplatu predujma za vještačenje tužitelj je po punomoćniku podneskom od 22. travnja 2014. godine (str. 238) zatražio produjmenje roka za plaćanje predujma za daljnjih 8 dana, kojem prijedlogu je sud prvog stupnja udovoljio rješenjem broj P-1225/2011-74 od 24. travnja 2014. godine (list 239). U produjmenom roku tužitelj predujam nije uplatio, a tužena se je zbog neplaćanja predujma u roku protivila izvođenju dokaza vještačenjem po vještaku psihijatru, pa je sud prvog stupnja odustao od izvođenja tog dokaza.

Žalbeni navodi tužitelja da je predujam uplatio 5. svibnja 2014. godine, dakle pet dana po protoku roka, da je sud prvog stupnja odbio dokaz provođenjem psihijatrijskog vještačenja tek na ročištu 12. rujna 2014. godine, da je rješenje kojim se određuje izvođenje dokaza rješenje koje se odnosi na upravljanje parnicom, točni su. Međutim, imajući u vidu odredbe čl. 111. st. 2., čl. 153. st. 1. i st. 3. i čl. 9. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13 – dalje:ZPP) pravilno je sud prvog stupnja odustao od izvođenja dokaza psihijatrijskim vještačenjem.

Naime, odredbom čl. 153. st. 1. ZPP-a propisano je da kad stranka predloži izvođenje dokaza, da je dužna po nalogu suda unaprijed položiti iznos potreban za podmirenje troškova koji će nastati u povodu izvođenja dokaza, a prema st. 3. čl. 153. citiranog Zakona, sud će odustati od izvođenja dokaza ako iznos potreban za podmirenje troškova ne bude položen u roku što ga sud odredi, a u tom će slučaju sud, s obzirom na sve okolnosti po svojem uvjerenju ocijeniti od kakve je važnosti što stranka nije u roku položila iznos potreban za podmirenje troškova. Prema odredbi čl. 111. st. 2. ZPP-a rok koji sud odredi može se produjiti samo jednom na prijedlog zainteresirane osobe ako za to postoje opravdani razlozi.

Kako tužitelj ni u produjmenom roku nije platio predujam za medicinsko vještačenje po vještaku psihijatru, pravilno je sud prvog stupnja odustao od provođenja tog vještačenja, pa su svi suprotni žalbeni navodi tužitelja neosnovani, te nije počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 1. u vezi sa čl. 153. i čl. 111. ZPP-a na koju tužitelj ukazuje u žalbi.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-3395/14-3, od 26. III. 2015.

PARNIČNI TROŠKOVI – ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Troškovi stranaka zbog delegacije drugog suda – rok za podnošenje zahtjeva

(čl.164. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13 u svezi čl.11. Zakona o sudovima – "Narodne novine" br. 28/13)

Zahtjev za naknadu troškova nastalih zbog delegacije drugog stvarno nadležnog suda odlukom predsjednika VSRH, na koje stranke imaju pravo u skladu sa odredbom čl.11. Zakona o sudovima na teret sredstava državnog proračuna, mora se podnijeti sudu u rokovima koji važe i za podnošenje zahtjeva za naknadu parničnih troškova na teret protivne stranke.

„Nije sporno da je rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj Su-IV-671/13-17 od 19. lipnja 2013. godine određen prvostupanjski sud kao drugi stvarno nadležni sud za postupanje u ovom parničnom predmetu u smislu čl. 11. st. 1. i 2. Zakona o sudovima (NN 28/13). Također je nesporno da sukladno čl. 11. st. 4. Zakona o sudovima u tom slučaju strankama i njihovim punomoćnicima pripada pravo na naknadu troškova javnog prijevoza, a odvjetnicima pripada pravo na naknadu troškova javnog prijevoza i pravo na naknadu troškova za izbjivanje iz pisarnice za vrijeme putovanja određeni Tarifom o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika ako putovanje do drugog suda i natrag do mjesta ureda traje duže od tri sata. Naknadu troškova iz čl. 11. st. 4. Zakona o sudovima isplatit će se na teret državnog proračuna u dijelu u kojem su ti troškovi veći od onih koje bi stranke imale da se postupak vodi pred mjesno nadležnim sudom, kako je to i propisano čl. 11. st. 5. Zakona o sudovima.

Međutim, pravilno žaliteljica u žalbi ističe da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo budući da tuženik nije podnio zahtjev za naknadu predmetnih troškova u roku. Naime, odredbom čl. 11. st. 6. Zakona o sudovima propisano je da će se odluka o troškovima iz čl. 11. Zakona o sudovima donijeti zajedno s odlukom o troškovima postupka iz čega se jedino može zaključiti da su stranke i ove troškove delegacije dužne zahtijevati u propisanim rokovima, kao i ostale parnične troškove koje idu na teret stranaka.

Prvo ročište u ovom predmetu održano je 30. listopada 2013. godine (list 22 spisa) na koje ročište tužitelj nije pristupio, a tuženik jest, te je na tom ročištu sud donio rješenje da se smatra da je tužitelj povukao tužbu, te da se ukida platni nalog sadržan u rješenju o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave javnog bilježnika S.Š. iz Zagreba broj Ovr-715/13, te da će se rješenje dostaviti strankama u ovjerenom prijepisu. To pisano rješenje tuženik je primio 7. studenog 2013. godine. Trošak koji je tuženik imao za pristup na ovo ročište je trebao zahtijevati već na tom ročištu, a sukladno čl. 164. st. 8. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, br. 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13 – dalje: ZPP) budući da je na istom ročištu i sud donio rješenje da se smatra da je tužba povučena, ali svakako najkasnije u roku od 15 dana od kada je i primio pismeno rješenje da se smatra da je tužba povučena, što međutim tuženik nije učinio, već je određen zahtjev za troškove koji su predmet ovog rješenja podnio 2. rujna 2014. godine.

Prema tome, tuženik zahtjev za naknadu troškova delegacije u smislu čl. 11. Zakona o sudovima nije podnio u rokovima propisanih Zakonom o parničnom postupku, pa je

pravilnom primjenom materijalnog prava njegov zahtjev za naknadu troškova u ukupnom iznosu od 810,00 kn valjalo odbiti.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-2579/14-2, od 16. X. 2015.

**POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM – TUŽBA – VRSTE TUŽBI
– KONDEMNATORNA TUŽBA**

Pravni interes – tražbina utvrđena zadužnicom

(čl.183. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Vjerovnik novčane tražbine, kojem je radi njenog osiguranja dužnik izdao javno ovjerovljenu ispravu o zapljeni svih njegovih računa kod banaka (zadužnica) – koja ima pravni značaj rješenja o ovrsci ali i pravni značaj ovršne isprave na temelju koje se može zahtijevati prisilna naplata (ovrha) bilo kojim sredstvom i na bilo kojem predmetu ovrhe, nema pravnog interesa za pokretanje parnice protiv dužnika podnošenjem kondemnatorne tužbe, jer u njoj ne može ostvariti veću pravnu zaštitu od one koju je ostvario izdavanjem zadužnice, pa je stoga sud takvu tužbu ovlašten odbaciti kao nedopuštenu.

„Predmet spora je zahtjev tužitelja kao kreditora spram tužene kao sudužnika po ugovoru o okvirnom kreditu po žiro-računu broj 1132000550 od 10. svibnja 2005. (dalje: ugovor o kreditu) za isplatom dospjele novčane tražbine po tom ugovoru na ime glavnice u iznosu od 60.115,64 kn, na ime zatezne kamate u iznosu od 1.512,55 kn i na ime naknade u iznosu od 5,03 kn, ukupno u iznosu od 61.633,22 kn.

Iz činjeničnog utvrđenja prvostupanjskog suda proizlazi da je tužena radi osiguranja isplate tražbine po navedenom ugovoru o kreditu izdala zadužnicu od 10. svibnja 2005., te da ista kraj sadržaja odredbe čl. 183. Ovršnog zakona ("Narodne novine" broj 57/96., 29/99., 42/00., 173/03., 194/03., 151/04., 88/05., 67/08., dalje: OZ), koji je bio na snazi u vrijeme izdavanja zadužnice, ima značaj pravomoćne i ovršne sudske presude. Iz u spisu priložene preslike zadužnice od 10. svibnja 2005., ovjerene po javnom bilježniku B.G. iz N., doista proizlazi da je tom ispravom tužena dala suglasnost da se radi naplate tražbine po ugovoru o kreditu, čiju je visinu ovlašten odrediti kreditor Slatinska banka d. d. Slatina, zapljene sredstva na svim računima tužene kod svih pravnih osoba koje obavljaju poslove platnog prometa i uplate u korist Slatinske banke d. d. Slatina. Prema odredbi čl. 183. st. 1. i 7. OZ-a takva zadužnica ima učinak pravomoćnog rješenja o ovrsci kojim se zapljenjuje tražbina po računu i prenosi na ovrhovoditelja radi naplate, ali i značaj ovršne isprave na temelju koje se može tražiti ovrha protiv dužnika i na drugim predmetima ovrhe.

Kraj utvrđenja da tužitelj u odnosu na istu tražbinu po ugovoru o kreditu čiju isplatu zahtijeva u ovom postupku raspolaže i izdanom zadužnicom tužene od 10. svibnja 2005., dakle, da ima ovršnu ispravu na temelju koje može zahtijevati ovrhu ne samo pljenidbom računa dužnika nego i na drugim predmetima ovrhe, pravilno je na tako utvrđeno činjenično stanje prvostupanjski sud primijenio odredbu čl. 183. OZ-a kada je odbacio tužbu, jer kraj postojanja zadužnice kao ovršne isprave tužitelj suprotno navodima žalbe doista nema pravnog interesa za vođenje parnice radi ishoda presude kao ovršne isprave za naplatu iste

tražbine za koju već raspolaže ovršnom ispravom, zbog čega se pravilnom ukazuje pobijano rješenje o odbacivanju tužbe.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-3816/13-2, od 31. III. 2015.

**POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM – PREKID POSTUPKA –
PO ODLUCI SUDA - OBVEZNI**

**Parnica za naknadu štete poslodavca – prethodno pitanje za solidarnu
odgovornost više radnika**

(čl.213.st.1.t.1. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13)

Da li su tuženi radnici prouzročili štetu poslodavcu (tužitelj) kaznenim djelom počinjenim namjerno prethodno je pitanje od kojeg ovisi odluka parničnog suda o njihovoj solidarnoj odgovornost za tu štetu – stoga kada je protiv njih pokrenut kazneni postupak u kojem im se na teret stavlja izvršenje takvog kaznenog djela parnični sud će odrediti prekid postupka, jer o tome da li je šteta učinjena kaznenim djelom ovlašten je odlučivati samo kazneni sud.

„Prvostupanjski sud donio je rješenje broj Pr-1910/11-48 od 4. rujna 2015. godine kojim je odredio prekid postupka u ovoj pravnoj stvari i da će se postupak nastaviti kada se pravomoćno završi postupak koji se protiv tuženih vodi kod Općinskog kaznenog suda u Z. pod poslovnim brojem Ko-187/15 ili kad sud ustanovi kako više ne postoje razlozi da se čeka na završetak toga postupka.

Prema odredbi čl.12. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, br. 148/11- pročišćeni tekst – i 25/13 dalje: ZPP) kad odluka suda ovisi o prethodnom rješenju pitanja postoji li neko pravo ili pravni odnos, a o tom pitanju još nije donio odluku sud ili drugi nadležni organ (prethodno pitanje) sud može sam riješiti to pitanje, ako posebnim propisima nije drugačije određeno (st.1.). Prema st.3. istog članka, u parničnom postupku sud je u pogledu postojanja kaznenog djela i kaznene odgovornosti vezan za pravomoćnu presudu kaznenog suda kojom se optuženik oglašava krivim. Prema odredbi čl. 213.st.2. ZPP-a, sud može odrediti prekid postupka ako odluka o tužbenom zahtjevu ovisi o tome je li učinjen trgovački prijestup ili je učinjeno kazneno djelo za koje se goni po službenoj dužnost, tko je učinilac i je li on odgovoran.

Prvostupanjski sud zaključuje da odluka o tužbenom zahtjevu ovisi o rješavanju kaznenog postupka protiv tuženih, konkretno da li su svi ili samo neki od tuženika počinili kazneno djelo pronevjere iz čl. 233.st.2. Kaznenog zakona za terećeni iznos, tim više što je potvrđena optužnica i u dijelu koji se odnosi na imovinsko-pravni zahtjev i stoga da se ne bi stvarali i nepotrebno visoki troškovi, prekida postupak u ovoj pravnoj stvari do pravomoćnog okončanja kaznenog postupka ili kad sud ustanovi kako više ne postoje razlozi da se čeka na završetak toga postupka temeljem odredbi čl. 213.st.2. i 215. st.3. ZPP-a.

IV-tuženik u žalbi navodi da tužitelj zloupotrebljava prava i odugovlači parnični postupak, jer da je građanskopravna odgovornost šira od kaznenopravne odgovornosti i da nije bilo osnova za prekid postupka, jer da su se sve činjenice za ocjenu odgovornosti mogle

utvrditi u parničnom postupku, no gubi iz vida činjenicu da je on tijekom postupka istakao i prigovor da nije osnovan zahtjev za obvezivanjem svih tuženika kao solidarnih dužnika.

Prema stajalištu ovog drugostupanjskog suda za ocjenu osnovanosti dijela tužbenog zahtjeva kojim se traži da se tuženicima naloži solidarna isplata štete odlučno je hoće li svi tuženi pa i IV-tuženik, ili samo neki, biti proglašeni krivima i pravomoćno osuđeni za kazneno djelo počinjeno s namjerom koje im se stavlja na teret te je iz tog razloga trebalo odrediti prekid postupka u ovoj pravnoj stvari, jer sukladno odredbama svih Zakona o radu važećih kroz razdoblje od 2003. do 2010.g. i danas, solidarna odgovornost radnika za prouzročenu štetu poslodavcu na radu ili u svezi rada postoji ako je više radnika uzrokovalo štetu kaznenim djelom počinjenim s namjerom. Stoga neosnovano IV-tuženik u žalbi navodi da nije bilo osnova za određivanje prekida postupka po prijedlogu tužitelja i da time on zloupotrebljava svoja prava i odugovlači postupak, jer pitanje je li IV-tuženik počinio kazneno djelo koje mu se stavlja na teret predstavlja prethodno pitanje za ovaj parnični postupak radi ocjene postojanja solidarne odgovornosti tuženih, a o tom prethodnom pitanju odluku je nadležan donijeti samo kazneni sud, osim ako bi postojale neke procesne smetnje radi kojih se ne bi mogao provesti kazneni postupak kada bi prvostupanjski sud iznimno mogao utvrđivati je li šteta prouzročena kaznenim djelom.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž R-111/15-2, od 10. XII. 2015.

POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM – PREKID, ZASTOJ, OBUSTAVA I MIROVANJE POSTUPKA – OBUSTAVA POSTUPKA

Kada nasljednik tužitelja ne preuzme parnicu – u sporu o prenosivim pravima

(čl.215.b Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13)

Kada tužitelj umre tijekom parnice o pravu (naknada neimovinske štete) koje nije osobno (neprenosivo), a njegov nasljednik ne preuzme vođenje te parnice, sud će postupiti jednako kao i u slučaju kada tužitelj nema nasljednika (pravnog slijednika) ili kada je riječ o postupku o neprenosivom pravu – obustavit će parnični postupak.

„Tužitelj S.C. utužio je tuženika radi naknade štete zbog smrti I.C. stradalog u prometnoj nezgodi dana 27. svibnja 2008. godine, a dana 1. siječnja 2012. godine tužitelj je preminuo pa je prvostupanjski sud donio rješenje o prekidu postupka. Nakon što je utvrđeno da je nasljednik tužitelja njegova kćerka M.K. kojoj je oporučno ostavio svu svoju imovinu, ona je rješenjem prvostupanjskog suda broj P-409/2011-39 od 12. veljače 2013. godine pozvana da, kao nasljednica pok. S.C., kao tužiteljica u roku od 15 dana preuzme postupak. U navedenom rješenju upozorena je na posljedice u slučaju da ne dostavi očitovanje o preuzimanju postupka.

U navedenom roku nasljednica tužitelja nije dostavila svoje očitovanje, pa je nakon toga prvostupanjski sud pravilno obustavio parnični postupak primjenom odredbe čl. 215. b. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13 – dalje:ZPP), kojom je propisano da se postupak obustavlja kada umre ili prestane postojati stranka u postupku o pravima koja ne prelaze na njezine nasljednike, odnosno pravne slijednike.

U konkretnom slučaju nije riječ o postupku o pravima koja ne prelaze na nasljednike stranke, jer je riječ o parnici radi isplate naknade neimovinske štete koja je utužena prije smrti oštećenika. Međutim, naprijed navedena citirana odredba čl. 215. b. st. 1. ZPP-a ima se primijeniti i u situaciji kada je riječ o parnici o nekom prenosivom pravu, i to onda kada stranka (tužitelj) umre, a iza sebe ne ostavi nasljednika, ili iza sebe ostavi nasljednika, a taj odbije preuzeti vođenje parnice. Slijedom naprijed navedenog pravilna je i odluka u odnosu na parnični trošak, kojom je odlučeno da svaka stranka snosi svoje parnične troškove pozivom na odredbu čl. 215. b. st. 6. ZPP-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3816/13-2, od 31. III. 2015.

**POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM – PREKID, ZASTOJ, OBUSTAVA I MIROVANJE POSTUPKA – OBUSTAVA POSTUPKA
Smrt tužitelja u parnici za raskid ugovora o doživotnom uzdržavanju**

(čl.215.b st.1. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13)

Pravo primatelja uzdržavanja zahtijevati raskid ugovora o doživotnom uzdržavanju zbog neizvršavanja obveza druge ugovorne strane (davatelja uzdržavanja) ne predstavlja osobno (neprenosivo) već imovinsko pravo koje prelazi na nasljednike – pa stoga smrt primatelja uzdržavanja kao tužitelja tijekom pokrenutog parničnog postupka ne dovodi do obustave tog postupka ako on ima nasljednike koji žele preuzeti taj postupak.

„U pravu je žalitelj kada navodi da je prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka kada je zbog smrti tužiteljice T.M. pobijanim rješenjem obustavio parnični postupak. Naime, predmet spora u ovom postupku je zahtjev za raskidom ugovora o doživotnom uzdržavanju sklopljenog 7. svibnja 2001. godine između sada pok. tužiteljice T.M., kao primatelja uzdržavanja i tužene Z.M., kao davatelja uzdržavanja. Iz spisa predmeta proizlazi kako je tijekom parničnog postupka i to 9. veljače 2013. godine umrla tužiteljica T.M.

Pravo tražiti raskid ugovora o doživotnom uzdržavanju zato što druga ugovorna strana ne izvršava svoju ugovornu obvezu jest imovinsko pravo koje prelazi na nasljednike. Zbog pogrešne pravne ocjene da pravo zahtijevati raskid ugovora o doživotnom uzdržavanju zbog neispunjenja ugovornih obveza ne prelazi na nasljednike sada pok. tužiteljice T.M. prvostupanjski je sud nepravilno primijenio odredbu čl. 215. b. st. 1. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, br. 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13 – dalje: ZPP) kada je zbog smrti tužiteljice osporenim rješenjem obustavio parnični postupak.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1020/13-4, od 11. IX. 2015.

ŽALBA PROTIV PRESUDE – RAZLOZI ZA ŽALBU – APSOLUTNO BITNE POVREDE – PROTUZAKONITO ODUZIMANJE MOGUĆNOSTI RASPRAVLJANJA PRED SUDOM

Zahtjev za odgodu rasprave zbog opoziva punomoći punomoćniku odvjetniku

(čl.354.st.2.t.6. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13)

Kada stranka opozove punomoć svome punomoćniku i zbog toga do izbora drugog punomoćnika u osobi odvjetnika zatraži odgodu ročišta zakazanog radi saslušanja vještaka povodom njenih primjedbi na pisani nalaz i mišljenje, a sud taj zahtjev ne uvaži već održi ročište i na njemu zaključi raspravljanje, time stranku onemogućava u raspravljanju – da vještaku postavlja pitanja uz pomoć za to pravno stručne osobe.

„Osnovano žaliteljica ističe da je prvostupanjski sud u svom postupanju ostvario bitnu povredu odredaba Zakona o parničnom postupku i to apsolutno bitnu povredu iz čl. 354. st. 2. toč. 6. Zakona o parničnom postupku (N.N. br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13 – dalje:ZPP), jer tužiteljici nije omogućio da raspravlja pred sudom, zbog čega je pobijanu presudu valjalo ukinuti.

Iz spisa je vidljivo da je tužiteljica 18. veljače 2013. godine obavijestila sud da je raskinula, tj. otkazala punomoć svojoj dotadašnjoj punomoćnici odvjetnici M.Š. za zastupanje u ovom predmetu i to sa danom 18. veljače 2013. godine. Tužiteljica je zatražila odgodu rasprave zakazane za dan 20. veljače 2013. godine, ali je prvostupanjski sud odbio njen zahtjev ocijenivši da zatraženom odgodom ročišta tužiteljica odugovlači postupak.

Istina je da su stranke primile poziv za raspravu za 20. veljaču 2013. godine – više od 15 dana prije održavanja rasprave, ali prema odredbi čl. 99. st. 1. ZPP-a stranka može punomoć u svako vrijeme opozvati, a punomoćnik je može u svako vrijeme otkazati.

Prvostupanjski sud nije prihvatio prijedlog tužiteljice za odgodu rasprave, a na raspravi je saslušao nastavno vještaka dr. B.K., koji je obrazlagao već ranije dano mišljenje i odgovarao na primjedbe tužiteljice na njegov pisani nalaz. S obzirom da tužiteljica nije bila prisutna a saslušan je vještak, tako da ona nije mogla postavljati pitanja i primjedbe, a nije joj ni ostavljen rok za očitovanje na njegov nalaz dan na raspravi, sud nije tužiteljici omogućio da raspravlja pred sudom čime je počinio apsolutno bitnu povredu postupka.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1080/13-2, od 12. II. 2015.

POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA – ŽALBA PROTIV PRESUDE – RAZLOZI ZA ŽALBU – APSOLUTNO BITNE POVREDE – LISTISPENDENCIJA, PRESUĐENA ODNOSNO NAGOĐENA STVAR

Parnica za utvrđenje pravne valjanosti izjave o priznanju očinstva u oporuci pravomoćno utvrđenoj ništavom

(čl.354.st.2.t.9. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13)

Nakon što je u već okončanoj parnici pravomoćno utvrđena ništavost pismene oporuke zbog oporučiteljeve nesposobnosti za rasuđivanje i upravljanje svojim postupcima, tada nije dopušteno u novoj parnici između istih stranaka (samo u obrnutoj stranačkoj ulozi) raspravljati i odlučivati o zahtjevu za utvrđenje pravne valjanosti izjave o priznanju očinstva dane u istoj oporuci, jer je riječ o parnicama u kojima zbog istog materijalnog okvira postoji objektivni identitet spora – pa ako sud postupi

suprotno od toga tada čini apsolutno bitnu povredu postupka (odlučuje o presuđenoj stvari).

„Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužiteljice da se utvrdi pravno valjanim priznanje očinstva tužiteljice u pismenoj oporuci pred svjedocima od 14. listopada 1993. godine pokojnog A.B..

Prvostupanjski sud je na temelju uvida u pismenu oporuku pred svjedocima koju je sastavio pokojni A.B. dana 14. listopada 1993. godine utvrdio da je isti u navedenoj oporuci priznao kao svoju kćerku M.D. sada C., odnosno tužiteljicu, navodeći da je ona njegova kćerka iz izvanbračne zajednice s njenom majkom Z.D. Na temelju uvida u spis Općinskog suda u V. broj P-946/94 prvostupanjski sud je utvrdio da je u tom predmetu vođen postupak po tužbi A.B., S.B. (oca tuženika D.B. i K.B.), V.Z. i S.P. protiv tuženice M. mladb. D. (u ovoj parnici tužiteljice M.C.) te je postupak završen presudom kojom je utvrđeno da pisana oporuka ostavitelja nije pravno valjana jer oporučitelj nije bio sposoban za rasuđivanje na dan 14. listopada 1993. godine kada je sastavljena oporuka i to zbog duševne bolesti od koje je bolovao i počinio samoubojstvo tri dana nakon sastavljanja oporuke.

Ovaj drugostupanjski sud ocjenjuje da je donošenjem pobijane presude prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. t. 9. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13 – dalje:ZPP), jer se radi o zahtjevu o kojemu je već prije pravomoćno presuđeno.

Naime, u ovoj pravnoj stvari tužbu je podnijela tužiteljica M.C. rođ. D., protiv tuženika S.B. koji je tijekom ove parnice umro, pa je postupak nastavljen protiv njegovih nasljednika, a iste stranke su bile sudionici parnice Općinskog suda u V. broj P-946/94 radi pobijanja oporuke i to u drugačijim stranačkim ulogama te je u toj parnici ovdje tužiteljica bila tuženica. Dakle, radi se o subjektivnom identitetu spora. Prema ocijeni ovog drugostupanjskog suda radi se i o objektivnom identitetu spora, a pri tome valja istaknuti da je o objektivnom identitetu spora svoje shvaćanje izrazio i Europski sud za ljudska prava u predmetu B. protiv Hrvatske (zahtjev broj 42009/10).

Prema tome, kada je u prethodno vođenoj parnici radi utvrđenja ništavosti oporuke utvrđeno da je ona ništava zbog nesposobnosti oporučitelja za rasuđivanje, tada je i svaki dio izjave sadržan u toj oporuci ništav, pa tako i izjava o priznanju očinstva sadržana u toj oporuci. Za zaključiti je da postupak u prethodnoj parnici i ovaj postupak imaju isti materijalni opseg, odnose se na iste stranke te na iste pravne odnose i iste okolnosti, pa kada je izjava o oporuci proglašena nevaljanom zbog nesposobnosti za rasuđivanje oporučitelja, tada se to odnosi i na sve druge izjave sadržane u toj oporuci pa tako i na izjavu o priznanju očinstva tužiteljice.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-757/15-2, od 7. V. 2015.

**PONAVLJANJE POSTUPKA – POSTUPAK PO PRIJEDLOGU ZA
PONAVLJANJE – PONAVLJANJE POSTUPKA U POVODU KONAČNE PRESUDE
EUROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA U STRASBOURGU O POVREDI
TEMELJNIH LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA**

Pravni značaj presude ESLJP u postupku izmjene odluke domaćeg suda

(čl.428.a Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13)

Presuda Europskog suda za ljudska prava (ESLJP), kojom je utvrđeno da je u parničnom postupku pred domaćim sudom povrijeđeno neko od ljudskih prava ili temeljnih sloboda stranke tog postupaka, ima značaj „nove činjenice“, zbog čega se ocjena osnovanosti zahtjeva za izmjenu odluke domaćeg suda ima izvršiti kroz ocjenu postojanja razloga za ponavljanje postupka iz odredbe čl.428.st.1.t.10. ZPP-a – da li bi za stranku primjenom obvezujućeg pravnog shvaćanja izraženog u presudi ESLJP bila donesena povoljnija odluka.

„Nije sporno da je pobijano rješenje doneseno povodom zahtjeva tužene podnesenim temeljem odredbe čl.428.a st.1. ZPP-a, a koja odredba propisuje da kad Europski sud za ljudska prava utvrdi povredu kojeg ljudskog prava ili temeljne slobode zajamčene Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i dodatnih Protokola uz tu Konvenciju koje je Republika Hrvatska ratificirala, stranka može, u roku od trideset dana od konačnosti presude Europskog suda za ljudska prava, podnijeti zahtjev sudu u Republici Hrvatskoj koji je sudio u prvom stupnju u postupku u kojem je donesena odluka kojom je povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda, za izmjenu odluke kojom je to pravo ili temeljna sloboda povrijeđeno. Nadalje, odredbom st.2. istog članka i zakona je propisano da se postupak iz st.1. tog članka provodi uz odgovarajuću primjenu odredaba o ponavljanju postupka, a odredbom st.3. da u ponovljenom postupku sudovi su dužni poštivati pravna stajališta izražena u konačnoj presudi Europskog suda za ljudska prava kojom je utvrđena povreda temeljnog ljudskog prava ili slobode.

Pobijanim rješenjem sud prvog stupnja dopušta ponavljanje pravomoćno okončanog parničnog postupka – odnosno zahtjev tužene za ponavljanje postupka utemeljen na odredbi čl.428.a ZPP-a sud prvog stupnja ocjenjuje osnovanim, a tu ocjenu kao pravilnu prihvaća i ovaj drugostupanjski sud.

Naime, u izvršenju presuda Europskog suda domaća sudska praksa mora se izgrađivati tako da uvažava međunarodnopravne obveze koje za Republiku Hrvatsku proizlaze iz Konvencije - mora biti u suglasnosti s navedenim relevantnim pravnim stajalištima i praksom Europskog suda jer su one za Republiku Hrvatsku obvezujući međunarodnopravni standardi. To znači da je svaka presuda protiv Republike Hrvatske u kojoj je Europski sud utvrdio povredu Konvencije, za sva nadležna domaća tijela pa prema tome i sudove pred kojima su bili u tijeku postupci u kojima su donesene odluke kojima je povrijeđena Konvencija – predstavlja novu činjenicu koja mora dovesti do ispitivanja osnovanosti zahtjeva za izmjenu pravomoćne sudske odluke na temelju odluke Europskog suda, naravno ako takav zahtjev bude i podnesen, pa su stoga pravno neutemeljene protivne žalbene tvrdnje tužitelja. U skladu sa navedenim, i u skladu sa odredbom čl.428.st.2. ZPP-a, o osnovanosti zahtjeva tužene za ponavljanje pravomoćno okončanog parničnog postupka valjalo je odlučiti kroz ocjenu postojanja razloga za ponavljanje postupka iz odredbe čl.421.st.1.t.10. ZPP-a, kojom je propisano da se pravomoćno završeni parnični postupak može na prijedlog stranke ponoviti ako stranka sazna za nove činjenice ili nađe ili stekne mogućnost da upotrijebi nove dokaze na temelju kojih je za stranku mogla biti donesena povoljnija odluka da su te činjenice ili dokazi bili upotrijebljeni u prijašnjem postupku. Navedeno ispitivanje osnovanosti zahtjeva za izmjenu pravomoćne sudske odluke na temelju odluke Europskog suda – odnosno ispitivanje osnovanosti zahtjeva za ponavljanje postupka zbog razloga iz odredbe čl.421.st.1.t.10. ZPP-a

treba se u prvom redu provoditi u svjetlu "nove činjenice", to jest same presude Europskog suda i uvjeta koji su u njoj postavljeni, pri čemu domaći sud mora uvažiti činjenicu da je riječ o nevaljanom činu države utvrđenom presudom međunarodnog suda koja dovodi do njezine međunarodne obveze da taj čin na odgovarajući način ispravi uspostavljajući situaciju koja je postojala prije no što je nevaljani čin učinjen.

Iz stanja predmetnog spisa, u kojem je donesena pravomoćna presuda i čiju izmjenu traži tužena, proizlazi da je u istome donesena pravomoćna presuda P-55/06-84 dana 15.02.2008. godine, kojom je tuženoj naloženo da tužitelju isplati iznos od 22.143,17 kuna, zajedno sa zateznom kamatom na taj iznos tekućom od 08.09.2005. godine pa do isplate, da je tužena u predmetnoj parnici isticala prigovor pravomoćno presuđene stvari (res iudicata) – no taj prigovor je i od strane prvostupanjskog i od strane drugostupanjskog suda ocijenjen neosnovanim, da je presudom Europskog suda broj 42009/10 od 16. siječnja 2014. godine utvrđeno da je u postupku okončanom pravomoćnom presudom P-55/06-84 od 15. veljače 2008. godine prekršeno načelo pravne sigurnosti koje je neodvojivo od prava na pošteno suđenje čime je na štetu tužene učinjena povreda iz čl.6.st.1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, i da je do utvrđene povrede došlo zbog neprihvatljivog pravnog stava domaćih sudova pri odbijanju prigovora res iudicata – jer su oba parnična postupka (P-35/02 i P-55/06) imala isti materijalni opseg, da je u kasnijem postupku tuženiku iz prethodnog dana "druga šansa" – odnosno mogućnost ponovnog raspravljanja o činjenicama o kojima se je raspravljalo u prethodnom postupku te su kasnijom presudom ukinuti učinci ranije pravomoćne presude, čime je prekršeno načelo pravne sigurnosti.

Iz naprijed navedenog potpuno izvjesno proizlazi da bi za tuženu, uz upotrebu "nove činjenice" – tj. uz primjenu pravnih shvaćanja izraženih u presudi Europskog suda temeljem koje je zatražena izmjena pravomoćne sudske odluke, koja pravna shvaćanja u skladu sa naprijed navedenim obvezuju domaće sudove, zasigurno bila donesena povoljnija odluka, i da je stoga pobijana odluka donesena uz pravilnu primjenu materijalnog prava iz odredbe čl.421.st.1.t.10. ZPP-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3510/14-2, od 21. I. 2015.

POREZI, PRISTOJBE, TROŠARINE, CARINE, DOPRINOSI I NAKNADE – PRISTOJBE - SUDSKE

Zakonsko oslobođenje od plaćanja – tijela javne vlasti (Hrvatske ceste d.o.o.)

(čl.16.st.1.t.2. Zakona o sudskim pristojbama – "Narodne novine" br. 74/95, 57/96, 137/02, 26/03, 125/11, 112/12 i 157/13)

Hrvatske ceste d.o.o. jesu tijelo javne vlasti ali u sudskom postupku (parničnom) u kojem su tužene radi naknade prouzročene štete nisu oslobođene plaćanja sudske pristojbe – jer u tom postupku se ne radi ni o jednom od zakonom propisanih slučajeva u kojima one kao tijelo javne vlasti obavljaju javne ovlasti.

„Iz stanja spisa proizlazi da je tužitelj D.V. protiv 1. tuženika C.o. d.d. i 2. tuženika Hrvatske ceste. d.o.o. podnio tužbu radi naknade štete, da je presudom Općinskog suda u S. broj P-166/12-19 od 14. svibnja 2012. godine naloženo tuženima da plate tužitelju iznos od 6.790,28 kuna sa zakonskom zateznom kamatom i da mu nadoknade parnični trošak u iznosu od 3.900,00 kuna (list broj 46-50), da je protiv te presude 2. tuženik Hrvatske ceste d.o.o.

podnio žalbu i da sudsku pristojbu na žalbu nije platio, te je sud prvog stupnja donio rješenje o pristojbi broj P-166/12-33 od 29. siječnja 2015. godine (list broj 90-91) kojim mu je naloženo da plati pristojbu na žalbu u iznosu od 600,00 kuna i dodatnu sudsku pristojbu u iznosu od 100,00 kuna na rješenje.

Žalbeni navodi tuženika Hrvatske ceste d.o.o. da je sukladno čl. 16. t. 1. Zakona o sudskim pristojbama ("Narodne novine" 26/03 – pročišćeni tekst: dalje ZSP) oslobođen od plaćanja sudskih pristojbi nije osnovan.

Naime odredbom čl. 15. st. 1. t. 1. ZSP, koji se primjenjivao u vrijeme kada je tuženik Hrvatske ceste d.o.o. protiv naprijed citirane presude suda prvog stupnja podnio žalbu bilo je propisano da su od plaćanja pristojbe oslobođene osobe i tijela u obavljanju javnih ovlasti, a prema odredbi čl. 16. st. 1. t. 2. ZSP koja odredba je bila u primjeni u vrijeme donošenja naprijed citiranog rješenja o pristojbi suda prvog stupnja - od plaćanja pristojbi oslobođeni su osobe i tijela koji obavljaju javne ovlasti u obavljanju tih ovlasti.

Tijela javne vlasti su i Hrvatske ceste d.o.o. a kako to proizlazi iz Popisa tijela javne vlasti za 2010. godinu („Narodne novine“ br. 19/2010). Odredbom čl. 74. st. 1. Zakona o cestama („Narodne novine“ br. 84/11) propisano je da pravna osoba koja upravlja javnom cestom, odnosno koncesionar obavlja javnu ovlast kada izdaje: dozvolu za izvanredni prijevoz iz članka 46. stavka 4. ovoga Zakona, rješenje o prekomjernoj uporabi iz članka 49. stavka 4. ovoga Zakona, suglasnost za priključak i prilaz na javnu cestu iz članka 51. stavka 3. ovoga Zakona i rješenje za prilagođavanje priključka i prilaza iz članka 52. stavka 1. ovoga Zakona. Kako su u ovom predmetu tužene Hrvatske ceste d.o.o. bile u procesnoj ulozi tužene radi naknade štete, a ne radi obavljanja javnih ovlasti i u obavljanju tih ovlasti – to su žalbeni navodi da su Hrvatske ceste d.o.o. kao pravna osoba koja ima javne ovlasti oslobođena plaćanja sudskih pristojbi u ovom predmetu, neosnovani.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1097/15-2, od 02. XI. 2015.

OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA

OVRHA – OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU – ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA – TROŠKOVI POSTUPKA

Opravljan (potreban) trošak ovrhe – kod pojedinačne naplate mjesečnih iznosa uzdržavanja

(čl.14.st.4. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13 i 93/14)

Ovrhovoditelj kao vjerovnik obveze zakonskog uzdržavanja ovlašten je temeljem pravomoćne sudske odluke (ovršne isprave) istim prijedlogom za ovrhu zahtijevati prisilnu naplatu već dospjelih ali i naplatu budućih iznosa mjesečnog uzdržavanja – stoga mu se ne može na teret ovršenika priznati kao opravdan i potreban trošak ovršnih prijedloga kojima on sukcesivno pokreće ovrhu posebno za svaki pojedini mjesečni iznos uzdržavanja, jer je takav trošak posljedica zloupotrebe procesnih ovlaštenja.

„Osnovano ovršenik prigovara trošku ovrhe koji je određen u iznosu od 1.000,00 kn jer taj trošak ne bi nastao da ovrhovoditelj nije zloupotrebjavao svoja procesna ovlaštenja.

Naime, ovrha je u ovom predmetu određena temeljem presude Općinskog suda u B. broj P-281/2013-23 od 19. ožujka 2013. godine u kojoj je točkom II. naloženo ovršeniku da ovrhovoditeljici na ime zakonske obveze uzdržavanja plaća mjesečno iznos od 500,00 kn počevši s 19. travnjem 2013. godine pa nadalje dok za to budu postojali zakonski razlozi. Iz stanja spisa proizlazi da je ovrhovoditelj nakon dospijeca svakoga pojedinačnog mjesečnog iznosa za mjesec lipanj, srpanj i kolovoz 2014. godine podnosio novi prijedlog za ovrhu. Tako je ovrhovoditelj ovršnim prijedlogom od 28. srpnja 2014. godine zahtijevao prisilno ostvarenje tražbine za dospelu obvezu za lipanj 2014., prijedlogom od 3. rujna 2014. godine za obvezu za srpanj 2014. godine, te prijedlogom od 9. rujna 2014. godine za obvezu uzdržavanja za kolovoz 2014. godine. Po ocjeni ovoga suda za takvo postupanje nije bilo opravdanog razloga jer u ovršnom postupku koji se vodi temeljem ovršne isprave kojom je, između ostaloga, naloženo ovršeniku i plaćanje tražbine budućeg uzdržavanja, ovrhovoditelj je ovlašten jednim ovršnim prijedlogom zahtijevati prisilnu naplatu i budućeg uzdržavanja dok god za to postoje zakonski razlozi, a što znači da je već prilikom podnošenja prvog prijedloga za ovrhu ovrhovoditelj mogao osim dospelih iznosa uzdržavanja zahtijevati i prisilnu naplatu budućih iznosa uzdržavanja.

Da je ovrhovoditelj postupio na navedeni način, ne bi niti nastao poseban trošak radi sastavljanja ovršnog prijedloga u odnosu na predmetnu tražbinu. Kako je odredbom čl. 14. st. 4. Ovršnog zakona (Narodne novine broj 112/12, 25/13, 93/14 - dalje OZ) propisano da je ovršenik dužan naknaditi ovrhovoditelju trošak koji je bio potreban za ovrhu, te kako trošak ovoga ovršnog prijedloga nije bio potreban jer je tražbina čije je prisilno ostvarenje zahtijevano ovim ovršnim prijedlogom, mogla i trebala biti obuhvaćena već u prijedlogu za ovrhu od 28. srpnja 2014. godine (za mjesec lipanj 2014. godine), sve u smislu odredbe st. 2. čl. 326. ZPP-a, zahtjev za naknadom troškova nastalih povodom sastava ovršnog prijedloga je neosnovan.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-3536/14, od 8. I. 2015.

OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA – TROŠKOVI POSTUPKA – NAKNADA

Troškovi podnositelja prigovora nedopuštenosti ovrhe

(čl.14. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13 i 93/14)

Treća osoba – podnositelj prigovora da je ovrha na određenom predmetu nedopuštena, nije stranka (ovrhovoditelj, ovršenik) već sudionik postupka ovrhe, pa stoga ne ostvaruje ni pravo na naknadu troškova u tom postupku.

„Pitanje troškova ovrhe, te osoba koje ostvaruju pravo na naknadu troškova ovrhe propisano je odredbom čl. 14. Ovršnog zakona (Narodne novine br. 112/12, 25/13 i 93/14 – dalje:OZ). Odredba čl. 14. u stavku 4. i 5. OZ-a govori o ovršeniku odnosno protivniku osiguranja, i o ovrhovoditelju odnosno predlagatelju osiguranja – kao osobama koje pod određenim pretpostavkama imaju pravo na naknadu troškova ovrhe. Dakle, pravo na naknadu troškova ovrhe prema tim odredbama imale bi samo stranke tog postupka, a treća osoba nema položaj stranke u postupku, već taj položaj imaju samo ovrhovoditelj odnosno predlagatelj

osiguranja te ovršenik odnosno protivnik osiguranja, a kako je to propisano odredbom čl. 2. st. 6. OZ-a, a M.M. kao treća osoba u ovom postupku ima položaj sudionika, a kako je to propisano stavkom 7. čl. 2. OZ-a.

Kako sudionik nema pravo na naknadu troškova u ovršnom postupku, to je pravilno sud prvog stupnja odbio kao neosnovan zahtjev treće osobe M.M. za naknadu troškova.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-773/15-2, od 30. III. 2015.

OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU – ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA – TROŠKOVI POSTUPKA - NAKNADA

Kod obustave ovrhe – u postupku radi povrata sredstava uložениh u obnovu nekretnine

(čl.14.st.5. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13 i 93/14 u svezi čl.4. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima posebne državne skrbi – "Narodne novine" br. 76/14)

Postupci ovrhe pokrenuti temeljem ovršne isprave (pravomoćne presude), a radi povrata novčanih sredstava uložениh u obnovu nekretnina (kuća) u skladu sa Zakonom o obnovi i Zakonom o područjima posebne državne skrbi, obustavljaju se temeljem izričite zakonske norme (ex lege) – stoga ovrhovoditelj nije u obvezi naknaditi ovršeniku trošak tog postupka jer se ne radi o trošku koji je ovrhovoditelj neosnovano prouzročio ovršeniku.

„Pobijanim rješenjem je odbijen zahtjev ovršenice da joj ovrhovoditelj naknadi trošak ovoga ovršnog postupka.

Ovrhovoditelj je pokrenuo ovaj ovršni postupak temeljem ovršne isprave – presude Općinskog suda u D., Stalne službe u P., kojom je ovršenici naloženo da ovrhovoditelju isplatni novčani iznos koji je uložен u obnovu njezine kuće temeljem Zakona o obnovi („Narodne novine“ br. 24/96 i 57/00), te Zakona o područjima od posebne državne skrbi („Narodne novine“ br. 86/08, 57/11, 51A/13 i 148/13). Nakon što je u ovom ovršnom postupku doneseno pravomoćno rješenje o ovrsi, prvostupanjski je sud rješenjem od 4. rujna 2014. godine obustavio ovaj ovršni postupak s pozivom na odredbu čl. 70. st. 4. Ovršnog zakona („Narodne novine“ br. 112/12, dalje: OZ), a uz obrazloženje da do isteka roka na koji je povodom prijedloga ovrhovoditelja odgođena ovrha, ovrhovoditelj nije predložio nastavak ovrhe. Unatoč ovakvom rješenju prvostupanjskog suda, ovaj drugostupanjski sud cijeni da je ovaj ovršni postupak okončan temeljem zakona, odnosno temeljem odredbe čl. 4. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima posebne državne skrbi („Narodne novine“ br. 76/14- dalje:ZIK ZPPDS), koji je stupio na snagu dana 2. srpnja 2014. godine, a kojim je odredbama propisano da se obustavljaju postupci radi povrata sredstava uložениh u obnovu određenih nekretnina iz sredstava državnog proračuna.

Odredbama čl. 14. st. 4. i 5. OZ-a je propisana obveza ovršenika da ovrhovoditelju naknadi trošak postupka, dok je ovrhovoditelj u obvezi ovršeniku naknaditi samo one troškove koje je neosnovano prouzročio. Obustava ovoga postupka temeljem zakona nije posljedica skrivljenog postupanja ovrhovoditelja, pa on nije niti u obvezi nadoknaditi ovršeniku troškove postupka temeljem Ovršnog zakona. Pri tome treba reći da je u odredbama

Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima posebne državne skrbi (Narodne novine br. 76/14 – dalje: ZID ZPPDS) korigirano navedeno pravilo OZ-a o konačnom snošenju troškova ovršnog postupka. Naime, odredbama čl. 4. st. 3. i st. 4. ZID ZPPDS-a je propisano pravo ovršenika iz okončanih ovršnih postupaka koji bi temeljem toga Zakona bili obustavljeni da su bili u tijeku, na obeštećenje, koje obuhvaća povrat ovršenih sredstava na teret državnog proračuna. Budući da se ovo pravo na obeštećenje odnosi i na povrat sredstava dosuđenih ovrhovoditelju na ime troškova ovršnog postupka na navedeni način ovim je Zakonom isključeno pravo Republike Hrvatske, kao ovrhovoditelja iz ovih postupaka, na naknadu troškova ovršnog postupka. Međutim, time nije propisano pravo ovršenika iz ovih postupaka na naknadu troškova postupka. Stoga prema ocjeni ovoga drugostupanjskog suda svaka stranka ima snositi svoje troškove ovoga ovršnog postupka.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-3091/14-2, od 10. IX. 2015.

**OVRHA – OVRŠNA ISPRAVA – VRSTE – DRUGA ISPRAVA KOJA JE
ZAKONOM ODREĐENA KAO OVRŠNA ISPRAVA
Presuda Disciplinskog suda HOK-a**

(čl.21.t.6. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08 u svezi čl.77. Zakona o odvjetništvu – "Narodne novine" br. 9/94, 117/08, 50/09, 75/09 i 18/11)

Presuda Disciplinskog suda Hrvatske odvjetničke komore (HOK) kojom je odvjetniku u disciplinskom postupku izrečena novčana kazna kao disciplinska mjera ovršna je isprava na temelju koje je moguće zahtijevati ovrhu radi prisilne naplate izrečene kazne i troškova disciplinskog postupka.

„U izreci citiranim rješenjem o ovrsi je na temelju ovršne isprave – pravomoćne i ovršne presude Disciplinskog suda Hrvatske odvjetničke komore, broj DS-29/2009 od 03. ožujka 2011. godine, radi naplate novčane tražbine ovrhovoditelja – troškova disciplinskog postupka u iznosu od 700,00 kn sa zakonskom zateznom kamatom od 30. svibnja 2011. godine, te troškova ovrhe u iznosu od 407,50 kn sa zakonskom zateznom kamatom od 18. siječnja 2012. godine, određena ovrha na novčanim sredstvima na računima ovršenika.

Neosnovano žalitelj osporava značaj ovršne isprave presudi Disciplinskog suda Hrvatske odvjetničke komore na kojoj se temelji pobijano rješenje o ovrsi. Naime, odredbom čl. 21. t. 6. Ovršnog zakona (Narodne novine br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08 - dalje: OZ) propisano je da je ovršna isprava i druga isprava koja je zakonom određena kao ovršna isprava, a odredbom čl. 77. Zakona o odvjetništvu (Narodne novine 9/94, 117/08, 30/09, 75/09, 18/11, dalje: ZO) propisano je da su pravomoćne odluke disciplinskih tijela Hrvatske odvjetničke komore kojima su izrečene novčane kazne izvršne isprave i da je Hrvatska odvjetnička komora ovlaštena tražiti njihovo prisilno izvršenje, slijedom čega i presuda Disciplinskog suda Hrvatske odvjetničke komore, broj DS-29/2009 od 03. ožujka 2011. godine, kojom je ovršenik obavezan platiti ovrhovoditelju troškove disciplinskog postupka suprotno žalbenim navodima predstavlja valjanu ovršnu ispravu.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-3428/13, od 24. II. 2015.

**PREDLAGANJE I ODREĐIVANJE OVRHE – SADRŽAJ PRIJEDLOGA
Ovrha radi naplate bruto plaće – prilaganje potvrde porezne uprave**

(čl.39.st.1. i st.3. u svezi čl.217.st.1. i st.4. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13 i 93/14)

Za potrebe postupka ovršne naplate plaće u bruto iznosu porezna uprava je jedina ovlaštena izvršiti izračun bruto dodataka (doprinosa, poreza i prireza), stoga će ovršni sud odbaciti prijedlog za ovrhu ako ovrhovoditelj uz prijedlog za ovrhu ne priloži potvrdu nadležne porezne uprave o obračunu tih dodataka – i onda kada se ovrha predlaže na temelju obračunskih lista poslodavca kao ovršne isprave.

„Prvostupanjskim rješenjem o ovrsi je na računima i oročenim novčanim sredstvima ovršenika određena ovrha temeljem ovršnih isprava, obračunskih listi za isplatu plaće za mjesec siječanj, veljaču, ožujak, travanj, svibanj i lipanj 2012. godine.

Odlučujući u okviru navoda žalbe i pazeći pri tome po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba postupka (st. 5. čl. 50. OZ-a) ovaj sud je utvrdio da pobijano rješenje o ovrsi nije doneseno pravilnom primjenom odredaba Ovršnog zakona. Naime, ovrhovoditeljica je u ovom postupku predložila određivanje ovrhe radi naplate tražbine na ime neisplaćene plaće temeljem obračunskih lista poslodavca, a iz kojih je razvidno da se radi o bruto iznosu iako ovrhovoditeljica tako nije naznačila u samom prijedlogu rješenja o ovrsi. Odredbom st. 1. čl. 217. Ovršnog zakona (Narodne novine br. 112/12, 25/13 i 93/14 – dalje: OZ) je propisano da je radnik kao ovrhovoditelj ovlašten temeljem izvješća obračuna dospjele a neisplaćene plaće kao ovršne isprave tražiti ovrhu ukupno utvrđenog bruto iznosa plaće, dok je odredbom st. 4. čl. 217. OZ-a propisano da je ovrhovoditelj dužan uz prijedlog za ovrhu priložiti i potvrdu nadležne Porezne uprave o obračunu poreza, prireza i doprinosa na dospjele a neisplaćene plaće za mjesec. Iz citirane zakonske odredbe proizlazi da u slučaju predlaganja ovrhe za naplatu tražbine na ime bruto iznosa plaće, potvrda Porezne uprave predstavlja sastavni dio prijedloga za ovrhu u smislu st. 1. čl. 39. OZ-a („drugi potrebni podaci“).

Ovrhovoditeljica je prijedlogu za ovrhu priložila ovršne isprave te je zahtijevala ovrhu za isplatu plaće (prema zatraženom iznosu radi se o brutoiznosu plaće) na računu ovršenika pljenidbom i prijenosom novčanih sredstava na račun ovrhovoditelja, no kako prijedlogu za ovrhu nije priložila i potvrdu Porezne uprave, nije bilo mjesta određivanju predložene ovrhe već je pravilnom primjenom odredbe st. 3. čl. 39. OZ-a prijedlog za ovrhu trebalo odbaciti i to stoga što, unatoč tomu što je u obračunskim listama poslodavca razrađen bruto iznos plaće na način da je određen iznos koji treba uplatiti na ime doprinosa i poreza na pojedine račune, iz odredbe st. 2. čl. 217. OZ-a proizlazi da je Porezna uprava jedina ovlaštena, na zahtjev ovrhovoditelja, odrediti iznose koji se, u skladu s važećim propisima, imaju iz ukupno utvrđenog iznosa uplatiti na ime poreza, prireza i doprinosa, uključujući i doprinos za individualnu kapitaliziranu štednju, pa sud nije ovlašten sam utvrđivati te iznose temeljem obračunskih listića plaća za svaki mjesec.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž Ovr-725/15-2, od 17. IX. 2015.

**PRAVNI LIJEKOVI PROTIV RJEŠENJA O OVRSI NA TEMELJU
VJERODOSTOJNE ISPRAVE – POSTUPAK U POVODU PRIGOVORA
Odbacivanje neobrazloženog prigovora**

(čl.58. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13 i 93/14)

Kada u prigovoru nisu navedeni konkretni razlozi osporavanja ovršne tražbine ali iz njegovog sadržaja (obrazloženja) izvjesno proizlazi da ovršenik njime osporava njenu osnovu ili visinu, tada nema mjesta odbacivanju prigovora kao neobrazloženog.

„Rješenjem Općinskog građanskog suda u Z. broj 100 Povrv-3550/14-2 od 03. ožujka 2014. godine odbačen je kao neobrazložen prigovor ovršenika izjavljen 27.01.2014. godine protiv rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave.

Pobijano rješenje sud prvog stupnja donosi pozivom na odredbu čl. 58.st.6. Ovršnog zakona (NN broj 112/12 i 25/13 - dalje OZ/12), jer utvrđuje da podneseni prigovor ovršenika nije obrazložen.

Pri utvrđenju da ovršenik u pravovremeno podnesenom prigovoru protiv rješenja o ovrsi navodi: „rješenje o ovrsi pobijam u cijelosti budući da je potrebno, radi utvrđenja odlučnih činjenica u odnosu na predmetno dugovanje ovrhovoditelja, provesti postupak pred sudom. Stoga predlažem, na temelju čl.54.st.2. Ovršnog zakona staviti izvan snage navedeno rješenje, ukinuti provedene radnje i postupak nastaviti kao u povodu prigovora protiv platnog naloga“, sud prvog stupnja pogrešno zaključuje da je ovršenikov prigovor neobrazložen.

Naime, iz ovako sačinjenog prigovora jasno proizlazi da ovršenik osporava ovršnu tražbinu i njenu visinu, iako u prigovoru nisu navedeni konkretni razlozi toga osporavanja. Stoga prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda u konkretnom slučaju nisu bili ispunjeni uvjeti za primjenu odredbe čl.58.st.6. OZ/12, kojom je propisano da prigovor protiv rješenja o ovrsi mora biti obrazložen, i da će neobrazloženi prigovor sud odbaciti.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž Ovr-179/15-3, od 27. VIII. 2015.

**ODGODA, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE – ODGODA OVRHE – NA
PRIJEDLOG TREĆE OSOBE**

Pretpostavke za odgodu – pokretanje parnice u roku na koju je treća osoba upućena

(čl.67.st.1. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13 i 93/14)

Parnicu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom treća osoba može pokrenuti sve do dovršetka ovrhe – i nakon proteka roka u kojem je upućena to učiniti, no ako to ne učini unutar toga roka ne može s uspjehom tražiti odgodu ovrhe jer to čini jedan od zakonom propisanih uvjeta za odgodu ovrhe na prijedlog treće osobe.

„Sud prvog stupnja pravilno je primijenio materijalno pravo iz odredbe čl. 67. st. 1. Ovršnog zakona (NN br. 112/12, 25/13 i 93/14 – dalje:OZ-a) kada je odbio prijedlog treće osobe M.O.E. radi odgode ovrhe u ovom predmetu.

Iz stanja spisa proizlazi da je protiv rješenja o ovrsi treća osoba M.O.E. podnijela prigovor i da je zajedno s prigovorom protiv rješenja o ovrsi podnijela i prijedlog za odgodu

ovrhe (list 48-50), da je rješenjem suda prvog stupnja broj Ovr-715/14-22 od 18. rujna 2014. godine (list 67-69) treća osoba upućena da pokrene parnicu protiv stranaka radi proglašenja da ovrha na nekretninama ovršenika nije dopuštena, te da je dužna pokrenuti parnicu u roku od 15 dana računajući od dana pravomoćnosti tog rješenja, da treća osoba M.O.E. parnicu na koju je upućena nije pokrenula.

Odredbom čl. 67. st. 1. OZ-a propisano je da će sud na zahtjev osobe koja je tražila da se ovrha na određenom predmetu proglasi nedopuštenom odgoditi ovrhu u pogledu toga predmeta ako ta osoba učini vjerojatnim postojanje svoga prava te da bi provedbom ovrhe pretrpjela nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu, uz uvjet da u roku pokrene parnicu na koju je upućena (članak 60). Dakle, iz citirane zakonske odredbe proizlazi da će sud odgoditi ovrhu na zahtjev treće osobe ako ta osoba učini vjerojatnim postojanje svoga prava, te da bi provedbom ovrhe pretrpjela nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu, ali uz uvjet da u roku od 15 dana pokrene parnicu protiv ovrhovoditelja i ovršenika radi proglašenja da ovrha na predmetu ovrhe nije dopuštena.

Treća osoba parnicu na koju je upućena nije pokrenula pa je pravilno sud prvog stupnja, a sukladno čl. 67. st. 1. OZ-a odbio zahtjev treće osobe za odgodu ovrhe u ovom predmetu. Žalbeni navodi treće osobe da parnicu može pokrenuti i nakon proteka roka koji joj je sud odredio i to sve do dovršetka ovršnog postupka, točni su, jer to proizlazi iz odredbe čl. 60. st. 3. OZ-a – no međutim pokretanje parnice nakon proteka roka neodlučno je glede zahtjeva za odgodu ovrhe na prijedlog treće osobe, a kako je to naprijed obrazloženo, jer je uvjet da bi se na prijedlog treće osobe odgodila ovrha, pored toga što je dužna učiniti vjerojatnim postojanje svoga prava te da bi provedbom ovrhe pretrpjela nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu, i da pokrene parnicu na koju je upućena.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-3480/14, od 9. I. 2015.

OVRHA NA NEKRETNINI – ODREĐIVANJE VRIJEDNOSTI NEKRETNINE – NAČIN UTVRĐIVANJA VRIJEDNOSTI

Procjena po ovlaštenom vještaku ili procjenitelju

(čl.92.st.1. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13 i 93/14)

U postupcima ovrhe pokrenutim nakon 01. rujna 2014. godine temelj ovršnom sudu za utvrđivanje vrijednosti nekretnine ovršenika je procjena ovlaštenih sudskih vještaka ili procjenitelja – pa sud više nije ovlašten vrijednost nekretnine utvrđivati na temelju podataka o prometnoj vrijednosti pribavljenih od porezne uprave.

„Imajući u vidu razloge iznesene u obrazloženju pobijanog rješenja potpuno je jasno da sud prvog stupnja isto donosi temeljem odredbe čl.14.st.2. i čl.92.st.1. Ovršnog zakona (NN br. 112/12 – dalje: OZ/12). Pri ovome ovrhovoditeljici valja ukazati na to da je ona prijedlog za ovrhu podnijela 08.12.2014.godine, pa se slijedom toga u ovom predmetu primjenjuju i odredbe Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN broj 93/14). Stoga je neutemeljeno njeno žalbeno pozivanje na odredbu čl.92.st.1. OZ/12 u sadržaju prije stupanja na snagu navedene novele OZ/12, kojom je u bitnom izmijenjena navedena odredba o načinu utvrđivanja vrijednosti nekretnine ovršenika.

Naime odredbom čl.92.st.1. OZ/12, u sadržaju u kojem se ona u ovom predmetu primjenjuje, propisano je da vrijednost nekretnine sud utvrđuje zaključkom po slobodnoj ocjeni na temelju obrazloženog nalaza i mišljenja ovlaštenog sudskog vještaka ili procjenitelja, izrađenog primjenom posebnog propisa iz područja prostornog uređenja o načinu procjene vrijednosti nekretnina, načinu prikupljanja podataka i njihovoj evaluaciji te o metodama procjene nekretnina, odmah na ročištu nakon što je omogućio strankama, založnim vjerovnicima, sudionicima u postupku i osobama koje imaju pravo prvokupa da se o procjeni izjasne. Izuzetak od navedenog načina utvrđivanja vrijednosti propisan je odredbom st.3. istog članka – tj. da se kao mjerodavna vrijednost uzima ona vrijednost koja je utvrđena u sudskom ili izvansudskom sporazumu na temelju kojeg je stečeno založno ili koje drugo odgovarajuće pravo na nekretnini, osim ako se stranke drugačije sporazume najkasnije do donošenja zaključka o prodaji.

Prema tome, u smislu odredbe čl.92.st.1. OZ/12, temelj za utvrđivanje vrijednosti nekretnine na kojoj je određena ovrha je procjena ovlaštenog sudskog vještaka ili procjenitelja, pa su stoga neutemeljene žalbene tvrdnje u kojima ovrhovoditeljica iznosi da je vrijednost nekretnine valjalo utvrditi na temelju podataka porezne uprave – to tim više što se sa takvim načinom utvrđivanja vrijednosti nije suglasio i ovršenik.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž Ovr-587/15-2, od 30. IX. 2015.

OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAZBINE – OVRHA NA NEKRETNINI – PRODAJA NEKRETNINE

Plaćanje jamčevine ovrhovoditelja

(čl.100.st.5. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Svrha plaćanja jamčevine je u sprečavanju zloupotreba prava ponuditelja te u otklanjanju negativnih financijskih posljedica njegova odustajanja od ponude za kupnju, pa stoga ovrhovoditelj, koji nakon dosude nekretnine kao najpovoljnijem ponuditelju odustane od kupnje – ne uplati kupovninu zbog čega je prodaja oglašena nevažećom, može sudjelovati na ponovnoj (drugoj) dražbi za prodaju nekretnine samo uz prethodnu uplatu jamčevine.

„Pobijanim rješenjem je odbijena ponuda ovrhovoditelja kao kupca na drugoj javnoj dražbi nekretnina koje su predmet ovrhe u ovome ovršnom postupku i obustavljen je ovaj ovršni postupak. Prvostupanjski sud odbija ponudu ovrhovoditelja pozivom na odredbu čl. 100. st. 2., 4. i 5. Ovršnog zakona ("Narodne novine" br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 67/08, 139/10, 125/11, 150/11 i 154/11 - dalje: OZ), a uz obrazloženje da su ovome ovrhovoditelju već nakon prve dražbe dosuđene nekretnine koje su predmet ovrhe, budući da je na istoj bio jedini ponuditelj, ali da je ova prodaja oglašena nevažećom, budući da ovaj nije položio kupovninu. Stoga prvostupanjski sud smatra da ovaj ovrhovoditelj na drugoj dražbi nije bio oslobođen obveze plaćanja jamčevine temeljem čl. 94. st. 3. OZ-a.

Suprotno žalbenim navodima, ovaj drugostupanjski sud cijeni da je pri donošenju pobijanog rješenja prvostupanjski sud pravilno tumačio odredbe čl. 100. OZ-a koji u cijelosti glasi:

"(1) Kupac je dužan položiti u sud ili kod javnoga bilježnika kupovninu u roku određenom u zaključku o prodaji.

(2) Ako kupac u određenom roku ne položi kupovninu, sud će rješenjem prodaju oglašiti nevažećom i odrediti novu prodaju, uz uvjete određene za prodaju koja je oglašena nevažećom.

(3) Iz položene jamčevine namirit će se troškovi nove prodaje i naknaditi razlika između kupovnine postignute na prijašnjoj i novoj prodaji.

(4) Ako je kupac iz stavka 2. ovoga članka osoba koja je oslobođena davanja jamčevine, sud će, na prijedlog bilo koje od stranaka ili drugih sudionika u postupku, rješenjem naložiti toj osobi da položi kod suda iznos koji odgovara jamčevini od čijeg je davanja bila oslobođena. Žalba protiv toga rješenja ne odgađa ovrhu. Ovrhu na temelju toga rješenja, na prijedlog bilo koje od stranaka ili sudionika u postupku, sud će odrediti u istom ovršnom postupku. S naplaćenim iznosom postupit će se u skladu s odredbom stavka 3. ovoga članka. Ovrha se može odrediti i na iznosu koji bi ta osoba dobila prigodom namirenja vjerovnika.

(5) Kupac iz stavka 4. ovoga članka može sudjelovati na novoj dražbi nekretnine samo ako položi jamčevinu koja će biti određena za tu dražbu."

Iako bi se gramatičkim tumačenjem navedenih odredbi moglo zaključiti da je odredbom čl. 100. st. 5. OZ-a na plaćanje jamčevine radi sudjelovanja na drugoj dražbi obvezana samo ona osoba koja je bila oslobođena ove obveze radi sudjelovanja na prvoj dražbi, a kojoj je na prijedlog neke od stranaka naloženo polaganje iznosa koji odgovara iznosu jamčevine od čijeg davanja je bila oslobođena, zbog toga što kao kupac nije položila kupovninu, ovaj sud cijeni da se odredba čl. 100. st. 5. OZ-a odnosi na sve kupce sa prve dražbe koji nisu izvršili obvezu plaćanja kupovnine, a koji su bili oslobođeni obveze plaćanja jamčevine radi sudjelovanja na prvoj dražbi. Ovo naime proizlazi iz svrhe odredbi o obvezi plaćanja jamčevine, te odredbi o oslobođenju od ove obveze.

Svrha plaćanja jamčevine je s jedne strane u sprječavanju zlorporabe prava ponuditelja odnosno osiguranja njegove dobre vjere pri sudjelovanju u dražbi, te s druge strane u otklanjanju negativnih financijskih posljedica ponuditeljevog odustajanja od ponude. Kada se kao ponuditelj pojavljuje osoba koja je oslobođena od plaćanja jamčevine, tada se negativne financijske posljedice njegovog odustajanja od ponude mogu otkloniti na inicijativu stranaka i sudionika u postupku, nalaganjem takvom ponuditelju da kod suda položi iznos koji odgovara jamčevini. Međutim, izostanak takve inicijative nakon što ponuditelj nije položio kupovninu, nije ni od kakvog utjecaja na ocjenu potrebe za osiguranjem ponuditeljeve dobre vjere pri sudjelovanju na drugoj dražbi. Postupanje takvog ponuditelja pri prvoj dražbi upućuje naime na potrebu osiguranja njegove dobre vjere plaćanjem jamčevine, neovisno od toga da li je prethodno bio obvezan na polaganje iznosa u visini jamčevine od čijeg je davanja bio oslobođen pri prvoj dražbi. Stoga odredbu čl. 100. st. 5. OZ-a valja tumačiti na način da jamčevinu radi sudjelovanja na drugoj dražbi ima uvijek platiti osoba koja je temeljem čl. 94. st. 3. OZ-a bila oslobođena ove obveze radi sudjelovanja na prvoj dražbi, na kojoj dražbi je takva osoba bila najpovoljniji ponuditelj, ali je prodaja oglašena nevažećom zbog toga što ovaj ponuditelj nije položio kupovninu."

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-704/14, od 15. I. 2015.

OVRHA RADI PRISILNE NAPLATE NOVČANE TRAŽBINE – OVRHA NA POKRETNINAMA – POSTUPAK PLJENIDBE

Kada na mjestu pljenidbe nije zatečen zastupnik ovršenika pravne osobe

(čl.144.st.1. i st.2. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13 i 93/14)

Ako na adresi sjedišta ovršenika pravne osobe, na kojoj je trebalo izvršiti pljenidbu pokretnina, nije zatečen njegov zakonski zastupnik sudski ovršitelj nije ovlašten izvršiti pljenidbu već je u tom slučaju ovrhovoditelj dužan odmah na istom uredovanju predložiti ponovnu pljenidbu uz sudjelovanje dvaju punoljetnih svjedoka ili javnog bilježnika – a ako on to ne učini sud treba obustaviti ovrhu.

„Iz utvrđenja prvostupanjskog suda koje se temelji na zapisniku o pljenidbenom popisu i procjeni od 04. srpnja 2014. godine (list 19), a koje žalbom ne spori ni ovrhovoditelj, proizlazi da sudski ovršitelj na uredovanju održanom dana 04. srpnja 2014. godine na adresi sjedišta ovršenika nije zatekao zastupnika ovršenika, te da punomoćnik ovrhovoditelja koji je bio nazočan uredovanju nije odmah na uredovanju predložio ponovnu pljenidbu uz sudjelovanje dvaju punoljetnih svjedoka ili javnog bilježnika, odnosno drugih osoba potrebnih za prisilno otvaranje ulaza u prostoriju u kojoj treba obaviti pljenidbu.

Polazeći od tako utvrđenih činjenica pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da su time ostvarene zakonske pretpostavke za obustavu ovrhe na pokretninama ovršenika propisane odredbom čl. 144. st. 1. i 2. Ovršnog zakona (Narodne novine 112/12, 25/13, 93/14, u daljnjem tekstu: OZ). Naime, iz sadržaja i smisla navedene zakonske odredbe proizlazi da se pljenidba ne može obaviti, među inim, i zbog toga što uredovanju nije nazočan zastupnik ovršenika kada se radi o pravnoj osobi, te da je u takvoj situaciji ovrhovoditelj dužan odmah na uredovanju predložiti ponovnu pljenidbu uz sudjelovanje dvaju punoljetnih svjedoka ili javnog bilježnika, odnosno drugih osoba potrebnih za prisilno otvaranje ulaza u prostoriju u kojoj treba obaviti pljenidbu.

Kraj utvrđenja da na uredovanju 04. srpnja 2014. godine nisu bile ispunjene pretpostavke za pljenidbeni popis pokretnina ovršenika i da na tom uredovanju nazočni punomoćnik ovrhovoditelja nije predložio ponovnu pljenidbu uz sudjelovanje dvaju punoljetnih svjedoka ili javnog bilježnika, odnosno osoba potrebnih za prisilno otvaranje ulaza u poslovne prostorije ovršenika, prvostupanjski je sud protivno navodima žalitelja pravilno primijenio materijalno pravo iz odredbe čl. 144. st. 2. u vezi st. 1. OZ-a kada je obustavio ovrhu na pokretninama ovršenika.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2287/14-2, od 20. III. 2015.

OVPHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAZBINE – OVPHA NA PLAĆI I DRUGIM STALNIM NOVČANIM PRIMANJIMA

Dopuštenost ovrhe na plaći ovršenika

(čl.179.st.1. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13 i 93/14)

Sudska ovrha pljenidbom plaće ovršenika dopuštena je samo ako iz prijedloga za ovrhu proizlazi da poslodavac ovršeniku plaću ne isplaćuje putem bankovnog računa – u protivnom slučaju sud će prijedlog za ovrhu odbaciti kao nedopušten jer ovrhovoditelj prisilno ostvarenje svoje novčane tražbine treba zatražiti (izravnom naplatom odnosno sudskom ovrhom) na novčanim sredstvima ovršenika kod svih banaka.

„Pobijanim rješenjem o ovrsi ovrha u ovom predmetu je određena na dva sredstva ovrhe: na novčanim sredstvima – plaći ovršenika, i na pokretninama ovršenika.

Posebnim odredbama o ovrsi na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima – i to odredbom čl.197.st.1. Ovršnog zakona (NN broj 112/12, 25/13 i 93/14 – dalje:OZ/12) propisano je da se rješenjem o ovrsi na plaći određuje pljenidba određenog dijela plaće i nalaže se poslodavcu koji ovršeniku ne isplaćuje plaću na račun kod banke da novčani iznos za koji je određena ovrha isplati odnosno isplaćuje ovrhovoditelju nakon pravomoćnosti toga rješenja. Dakle, iz navedene zakonske odredbe proizlazi da vjerovnik novčane tražbine utvrđene pravomoćnom presudom njeno prisilno ostvarenje sudskom ovrhom pljenidbom plaće može tražiti samo u slučaju kada poslodavac ovršeniku plaću ne isplaćuje preko računa banke. Ukoliko, pak poslodavac plaću ovršeniku isplaćuje putem računa banke, tada vjerovnik (ovrhovoditelj) novčane tražbine utvrđene sudskom odlukom može ali i mora njeno prisilno ostvarenje zatražiti na računima ovršenika, i to prvo u postupku izravne naplate putem Financijske agencije u skladu sa odredbom čl.209. OZ/12, a u slučaju nemogućnosti izravne naplate i u postupku sudske ovrhe.

S obzirom da ovrhovoditelj u prijedlogu za ovrhu nije ustvrdio da ovršenikov poslodavac plaću ovršeniku ne isplaćuje preko računa banke, to je onda sud prvog stupnja pogrešno primijenio naprijed citiranu odredbu čl.197.st.1.OZ/12 kada je radi ostvarenja novčane tražbine ovrhu odredio pljenidbom plaće ovršenika. Stoga, pazeći na pravilnost primjene materijalnog prava po službenoj dužnosti, u navedenom dijelu u kojem je ovrha određena na plaći ovršenika, valjalo je uvažiti žalbu ovršenika kao osnovanu te preinačiti rješenje o ovrsi i prijedlog za ovrhu odbaciti.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž Ovr-14/15-2, od 24. IV. 2015.

OVRHA NA TRAZBINI PO RAČUNU KOD PRAVNE OSOBE KOJA OBAVLJA POSLOVE PLATNOG PROMETA – IZRAVNA NAPLATA TRAZBINE – NEDOPUSTIVOST SUDSKE OVRHE

Ovršna isprava bez paricijskog roka

(čl.211. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13 i 93/14)

Ovršna isprava (sudska odluka) u kojoj nije određen rok za dobrovoljno ispunjenje novčane obveze (paricijski rok) nije podobna za izravnu naplatu putem Financijske agencije, pa stoga u tom slučaju nema mjesta odbacivanju prijedloga za provedbu sudske ovrhe kao nedopuštenog.

„Prvostupanjski sud je odbacio prijedlog za ovrhu ovrhovoditelja koji je podnesen na temelju rješenja Općinskog kaznenog suda u Z. broj Ko-1021/11-1 od 9. siječnja 2013. godine radi naplate tražbine ovrhovoditelja u iznosu od 16.715,00 kuna. Taj prijedlog prvostupanjski sud odbacuje primjenjujući odredbu čl. 211. Ovršnog zakona ("Narodne novine" br. 112/12, 25/13 i 93/14 dalje: OZ) smatrajući da je ovrhovoditelj trebao podnijeti prijedlog za ovrhu izravno Financijskoj agenciji.

U žalbi ovrhovoditelj navodi da u ovršnoj ispravi ne postoji potvrda o ovršnosti te se navodi da je ovršenik dužan isplatiti po pravomoćnosti tog rješenja, dakle, nije određen paricijski rok, pa je stoga potrebna odluka suda u smislu odredbe čl. 29. st. 3. i 4. OZ-a, jer

paricijski rok može odrediti samo sud pa smatra da nema mjesta odbacivanju prijedloga za ovrhu.

Prema ocijeni ovog drugostupanjskog suda ovi žalbeni navodi ovrhovoditelja su osnovani. Naime, odredbom čl. 29. st. 3. OZ-a određeno je da ako u ovršnoj ispravi iz st. 2. ovog članka nije određen rok za dobrovoljno ispunjenje, taj rok određuje sud rješenjem o ovrsi. Iz rješenja Općinskog kaznenog suda u Z. broj Ko-1021/11-1 od 9. siječnja 2013. godine ne proizlazi da nije određen paricijski rok za ispunjenje obveze ovršenika, pa je stoga prvostupanjski sud bio dužan u smislu odredbe čl. 29. st. 3. odlučivati o prijedlogu za ovrhu i zbog toga je pogrešno primijenio odredbe Ovršnog zakona kada je odbacio prijedlog za ovrhu smatrajući da treba podnijeti zahtjev za izravnu naplatu Financijskoj agenciji.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-3114/14-2, od 22. V. 2015.

SUDJELOVANJE JAVNIH BILJEŽNIKA U OVRSI – SUDSKA OVRHA

Provedba ovrhe na motornom vozilu – na temelju rješenja o ovrsi kojim je ovrha određena na pokretninama

(čl.252.h st.1. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 57/96, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05, i 67/08)

Za motorno vozilo propisan je poseban postupak i određivanja i provedbe ovrhe, pa stoga rješenjem o ovrsi javnog bilježnika zapljenom i prodajom ovršenikovih pokretnina ovrha nije određena i na motornim vozilima, i na temelju takvog rješenja o ovrsi ovrhovoditelj ne može od suda tražiti provedbu ovrhe na konkretnom motornom vozilu bez njegov prethodnog određivanja promjenom predmeta ovrhe.

„Pobijanim rješenjem sud prvog stupnja odbacuje prijedlog ovrhovoditelja jer utvrđuje da rješenjem o ovrsi javnog bilježnika nije određena ovrha na motornom vozilu već općenito na imovini ovršenika, na pokretninama ovršenika, na stalnom novčanom primanju i na tražbini na računu banke, iz čega izvodi zaključak da ne postoje uvjeti za provedbu ovrhe na motornom vozilu u smislu odredbe čl.285.st.1. Ovršnog zakona (NN broj 112/12 i 25/13 – dalje: OZ/12), već postoje uvjeti za promjenu predmeta i sredstva ovrhe u smislu odredbe st.2. navedenog članka – a što ovrhovoditelj nije predlagao.

S obzirom da je rješenje o ovrsi javnog bilježnika broj Ovr-2147/10 doneseno dana 19.08.2010. godine u ovom predmetu je doista trebalo primijeniti odredbe Ovršnog zakona (NN57/96, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08 – dalje:OZ/08), a kako to u žalbi i ističe ovrhovoditelj, no i primjenom odredbi toga zakona o prijedlogu ovrhovoditelja valjalo je odlučiti jednako – odnosno na isti način kako je to učinio sud prvog stupnja.

Naime, odbačenim prijedlogom ovrhovoditelj je predložio provedbu rješenja o ovrsi javnog bilježnika na motornom vozilu ovršeniku, pri čemu se ovrhovoditelj poziva na primjenu odredbe čl.252.h st.1. OZ/08, kojom odredbom je propisano da na temelju pravomoćnog i ovršnog rješenja o ovrsi kojim je ovrha određena na drugom predmetu, a ne na tražbini po računu kod banke ili na stalnom novčanom primanju, ovrhovoditelj može tražiti od nadležnog suda d provede ovrhu na tom predmetu. Nije sporno da je rješenjem o ovrsi javnog bilježnika ovrha određena na pokretninama ovršenika pa na temelju istoga, i pozivom na naprijed navedenu odredbu, ovrhovoditelj je mogao zahtijevati provedbu ovrhe na pokretninama, a ne i na konkretnom motornom vozilu kako to pogrešno u žalbi ističe

ovrhovoditelj, jer na tom konkretnom motornom vozilu nije ni određena ovrha donesenim rješenjem o ovrsci javnog bilježnika. Točna je tvrdnja da motorno vozilo predstavlja pokretnu stvar, no za određivanje ovrhe (bilo po sudu ili po javnom bilježniku) i njenu provedbu propisan je poseban postupak odredbom čl.143.j i dr. OZ/08, i prema tim odredbama kod te ovrhe već u rješenju o ovrsci mora biti točno naznačeno to motorno vozilo na kojem se ovrha određuje sa svim njegovim identifikacijskim oznakama iz izvotka iz evidencije policijske uprave o vlasništvu ovršenika, koje rješenje se nakon toga dostavlja policijskoj upravi radi zabiljezbe ovrhe.

S obzirom da rješenjem o ovrsci javnog bilježnika nije određena ovrha na motornom vozilu u skladu sa odredbom čl.143.j OZ/08 to je onda pravilno zaključio sud prvog stupnja da ovrhovoditelj na temelju toga rješenja nije ovlašten tražiti od suda provedbu ovrhe na tom motornom vozilu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž Ovr-53/15-4, od 28. VIII. 2015.

IZVANPARNIČNI POSTUPAK

IZVANPARNIČNI POSTUPAK – OPĆENITO – ODGOVARAJUĆA PRIMJENA PROPISA PARNIČNOG POSTUPKA

Odluka o prijedlogu za odgodu ročišta

(čl.314. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13)

U izvanparničnom postupku razvrgnuća suvlasničke zajednice nekretnina civilnom diobom (prodajom) o prijedlogu za odgodu ročišta za prodaju ne odlučuju se primjenom odredbi Ovršnog zakona o odgodi ovrhe (primjenjuju se samo odredbe koje reguliraju prodaju nekretnine), već primjenom odredbi Zakona o parničnom postupku pa odluku (rješenje) suda kojom je navedeni prijedlog odbijen nije dopušteno pobijati žalbom.

„Prvostupanjski sud je rješenjem broj R1-107/12-7 od 14. studenog 2013.g. odredio ročište za prvu javnu dražbu nekretnina a podneskom od 20. siječnja 2014. godine predlagatelji su predložili odgodu ročišta za prvu javnu dražbu što je prvostupanjski sud odbio pobijanim rješenjem. Prvostupanjski sud donoseći pobijano rješenje polazi od primjene čl. 65. st. 1. Ovršnog zakona ("Narodne novine" br. 112/12 i 25/13, dalje: OZ) koji propisuje pravila za odgodu ovrhe.

No, u ovom izvanparničnom postupku odredbe Ovršnog zakona na odgovarajući se način primjenjuju kada se odlučuje o prodaji nekretnine sudskom prodajom, kao što to propisuje pravna pravila paragrafa 274. Zakona o sudskom vanparničnom postupku, a što znači da se primjenjuju ovršna pravila koja propisuje način prodaje nekretnina, ali ne i sva druga pravila Ovršnog zakona, pa tako i odredbe o odgodi ovrhe.

U Republici Hrvatskoj još nije donesen Zakon o izvanparničnom postupku pa se primjenjuju pa se odredbe Zakona o sudskom vanparničnom postupku (1934.g.) primjenjuju kao pravna pravila. Pravnim pravilima paragrafa 21. propisano je da ukoliko ovaj zakon nema

posebnih naređenja, u ovom postupku će se, i pored slučajeva posebice navedenih u ovom zakonu, shodno primjenjivati propisi građanskog parničnog postupka. Stoga se na pitanje odgode ročišta primjenjuju odredbe čl. 116. st. 3. i čl. 314. st. 2. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" br. 148/11 – pročišćeni tekst, 25/13, dalje: ZPP). Tim je odredbama propisano da protiv rješenja suda kojim se odgađa ročište nije dopuštena žalba. Prema tome, prvostupanjski sud je prema toj odredbi bio dužan odbaciti žalbu predlagatelja, a kako to nije učinio, primjenom odredbe članka 367. ZPP-a to je učinio ovaj drugostupanjski sud. “

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-688/14-3, od 06. VIII. 2015.

POJEDINI IZVANPARNIČNI POSTUPCI – UREĐENJE MEĐA – NAČIN UREĐENJA MEĐA

Obnova međe – rekonstruiranje međašne linije prema ranijem uređenju

(čl.103. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09)

U postupku obnove međe koja je već bila uređena u sudskom postupku, bez sporazuma stranaka o tome sud nije ovlašten među urediti rekonstrukcijom međašne linije iz ranijeg postupka uređenja, već je dužan postupiti u skladu sa pravilima prema kojima se uređuje međa – osobito ako je od ranijeg sudskog uređenja proteklo vrijeme u kojem se moglo bitno promijeniti stanje susjednih nekretnina i način njihova posjedovanja.

„Prvostupanjski sud je pobijanim rješenjem uredio među prema skici mjerničkog vještaka tako da međašna linija ide pravcem utvrđenim rješenjem Općinskog suda u O. R1-65/86-8 od 17. listopada 1986. godine.

Osnovano u žalbi protustranka I.H. ističe žalbeni razlog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava. To stoga jer prema ocjeni ovoga suda međa između nekretnina stranaka može se obnoviti samo primjenom odredbe čl. 103. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12 - dalje: ZVDSP). Tom je odredbom propisano da će sud među obnoviti ili ispraviti prema katastarskom nacrtu, ako je to moguće i ako na to stranke pristaju, a ako to ne bi bio u stanju, sud će među obnoviti ili ispraviti prema sporazumu susjeda čija je međa u pitanju, a ne bude li postignut sporazum, prema posljednjem mirnom posjedu, a ne uspije li ga utvrditi – prema pravičnoj ocjeni.

Prema tome, međa se može obnoviti ili ispraviti samo na jedan od ovih zakonom određenih načina, a ne rekonstrukcijom međe prema rješenju suda o prije uređenoj međi, tim više što je od uređenja međe u prethodnom postupku 1986. godine pa do započinjanja ovog postupka proteklo znatno vremensko razdoblje u kojem se u bitnom moglo promijeniti stanje stvari oko posjedovanja predmetnih nekretnina i međe između njih.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-4037/13-2, od 5. I. 2015.

POJEDINI IZVANPARNIČNI POSTUPCI – UREĐENJE MEĐA – KAD SE MOŽE TRAZITI UREĐENJE MEĐA

Postojanje spora o međi

(čl.103.st.1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14)

Sud će urediti među ako je ona sporna a to je i onda kada su između susjednih nekretnina postavljeni međašni znaci – ali ne po sudu već po jednom od susjeda (protustranka) bez suglasnosti i pristanka drugog susjeda (predlagatelj).

„Protustranka N.R. žalbom pobija pravilnost odluke o troškovima postupka tvrdeći da je prvostupanjski sud pogrešno utvrdio da je uređenje međe između nekretnina predlagateljice i protustranke bilo potrebno i u obostranom interesu stranaka.

Ovi navodi žalbe ne mogu se prihvatiti kao osnovani unatoč toga što je sud prilikom uređenja međe između nekretnina predlagateljice i nekretnina protustranke utvrdio da postoje drveni kolci. To iz razloga što je i prema navodima punomoćnika predlagateljice i prema navodima protustranke te drvene kolce postavio geodeta Đ.B. koji je među pokazao i postavio na zahtjev protustranke a predlagateljica se nije složila sa postavljenim kolcima jer oni nisu postavljeni prema sporazumu stranaka, već prema pokazivanju geodete koji je protustranci R.N. na njezin zahtjev pokazao pravac međašne linije prema katastarskoj mapi, dok je predlagateljica tvrdila da je uživanje do tada bilo drugačije.

Zbog navedenog, pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da je međa između nekretnina predlagateljice i protustranke N.R. sporna, slijedom čega su ispunjene zakonske pretpostavke da se uredi u sudskom postupku sukladno čl. 103. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“, br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 – dalje: ZVDSP), te je među između ovih nekretnina stranaka uredio prema posljednjem mirnom posjedu primjenom st. 3. čl. 103. ZVDSP-a.

Kako je dakle, međa između nekretnina stranaka bila sporna, a do ovog postupka nije uređivana u sudskom postupku, a postavljeni drveni kolci, iako su kao međašni znaci bili vidljivi, postavljeni su bez sporazuma stranaka, ne mogu se smatrati nespornim znakovima međe, pa je i prema ocjeni ovoga suda uređenje međe bilo potrebno.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-3560/14-2, od 01. XII. 2015.